

Forslag

til

Lov om gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker og af protokol om NATOs militære hovedkvarterer.

Fremsat den 25. marts 1955 af stats- og udenrigsministeren.

§ 1.

For at muliggøre Danmarks ratifikation af overenskomst mellem deltagerne i Den nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker samt af protokol om status for internationale militære hovedkvarterer oprettet i henhold til Den nordatlantiske Traktat fastsættes følgende:

§ 2.

I det i overenskomstens artikel VII angivne omfang og i overensstemmelse med de i nævnte artikel indeholdte bestemmelser kan overenskomstdeltageres militære myndigheder udøve kriminel og disciplinær jurisdiktion på dansk, herunder også grønlandsk, territorium.

§ 3.

Anholdelse af de i overenskomstens artikel VII, stk. 5 a, nævnte personer kan ske, selvom de ikke sigtes for et efter dansk — henholdsvis grønlandsk — ret straffbart forhold, når det begæres i anledning af sigtelse for et forhold, der er straffbart i henhold til vedkommende lands (afsenderlandets) lovgivning, og med hensyn til hvilket dette lands militære myndigheder efter overenskomsten har adgang til at udøve jurisdiktion på dansk område.

Udlevering til vedkommende fremmede militære myndigheder skal i så fald ske uden ophold og — forsåvidt anholdelsen er sket i Danmark — senest inden 24 timer efter anholdelsen.

§ 4.

Bestemmelserne i retsplejelovens §§ 168—171 og 173 samt i lov nr. 271 af 14. juni 1951 om rettens pleje i Grønland kap. 2 §§ 13—15 om vidnepligt finder tilsvarende anvendelse forsåvidt vidneforklaring kræves af en i medfør af § 2 på dansk område virkende domstol.

De i stk. 1 nævnte loves regler om vidneindkaldelser og vidnegodtgørelse finder tilsvarende anvendelse, men kan i fornødent omfang fraviges efter justitsministerens — for Grønlands vedkommende efter landsdommerens — bestemmelse.

I tilfælde af undladelse af at efterkomme vidnepligten i de omhandlede tilfælde kan retsplejelovens § 189 (den grønlandske retsplejelovs kap. 2 § 17) finde tilsvarende anvendelse, således at de der omhandlede afgørelser træffes af underretten, hvor vidnet har hjemting. Sagen behandles som politisag. I Grønland behandles sagen af landsdommeren.

§ 5.

Den, som røber eller videregiver meddelelse om hemmeligheder vedrørende fremmede militære styrker, der befinder sig på dansk statsområde og omfattes af overenskomsten, straffes, forsåvidt det angår forhold, hvorpå styrkernes eller nogen af overenskomstdeltageres sikkerhed beror, som for overtrædelse af borgerlig straffelov § 109.

Den, som forfalsker, ødelægger eller bort-

F. t. l. om gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

skaffer noget dokument eller anden genstand, der er af sikkerhedsmæssig betydning for sådanne militære styrker som nævnt i stk. 1 eller for nogen af overenskomstdeltagerne, straffes som for overtrædelse af borgerlig straffelov § 110.

Som for overtrædelse af borgerlig straffelov § 110 a straffes den, der foretager nogen af de der nævnte handlinger med hensyn til militære forsvarsanlæg m. v., der tilhører eller benyttes af sådanne militære styrker som nævnt i stk. 1, eller med hensyn til bestemmelser om sådanne styrkers mobilisering eller andet krigsberedskab.

I Grønland dømmes den, der foretager handlinger af den i stk. 1 og 2 omhandlede art, som for overtrædelse af § 13, stk. 1, i kriminallov for Grønland.

§ 6.

Forsvarsministeren bemyndiges til efter forhandling med finansministeren og med tilslutning fra folketingets finansudvalgt at

udbetale sådanne erstatninger, som det påhviler den danske stat at udrede i henhold til overenskomstens art. VIII.

§ 7.

Ved kgl. anordning kan der i det omfang, som gennemførelsen af bestemmelserne i overenskomstens artikler X og XI samt tillægsprotokollens artikler 7 og 8, stk. 2, forudsætter, gøres undtagelse fra

1. de gældende regler om den personlige skattepligt til staten, den fælleskommunale udligningsfond og kommunerne samt pligten til at svare arveafgift og gaveafgift og
2. reglerne i de gældende told- og forbrugsafgiftslove.

For Færøernes vedkommende gives de fornødne regler til gennemførelse af overenskomstens artikler X og XI samt tillægsprotokollens artikler 7 og 8, stk. 2, af det færøske hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslaget.

Det under Den nordatlantiske Traktats Organisation indledte samarbejde kan medføre, at en atlantmagts væbnede styrker såvel under fredsforhold som i tilfælde af krig vil kunne komme til at gøre tjeneste på en anden atlantmagts territorium. Da det måtte anses for ønskeligt at få tilvejebragt bestemmelser om sådanne styrkers retsstilling i forhold til opholdsstatens myndigheder, besluttede Det nordatlantiske Stedfortræderråd den 15. januar 1951 at nedsætte en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde udkast til en flersidet overenskomst mellem deltagerne i Den nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker.

Efter at arbejdsgruppen havde fuldstændt sin opgave, undertegnede befuldmægtigede repræsentanter for samtlige oprindelige deltagerne i Den nordatlantiske Traktat den 19. juni 1951 nedenstående overenskomst. Overenskomsten blev på regeringens vegne under forbehold af ratifikation undertegnet af Danmarks repræsentant i Det nordatlantiske Stedfortræderråd, daværende gesandt V. Steensen-Leth.

Ved bedømmelse af overenskomstens regler bør det tages i betragtning, at fremmede troppeafdelinger under kommando ifølge almindeligt

anerkendte folkeretlige grundsætninger er unddraget opholdslandets jurisdiktion. I princippet afviger foranstående overenskomst herfra, idet opholdslandets myndigheder som hovedregel indenfor deres territorium har jurisdiktion over tropper fra en anden atlantmagt.

Der er endvidere grund til at fremhæve, at det i overenskomstens indledning udtrykkeligt udtales, at der ikke ved overenskomsten er taget stilling til selve afgørelsen af, om der skal udsendes styrker fra en atlantmagt til en anden, men at dette spørgsmål fortsat skal være genstand for særskilte aftaler mellem de i betragtning kommende regeringer.

I territorial henseende finder overenskomsten principielt kun anvendelse på deltagerlandets hjemlige territorium, men overenskomstens slutningsbestemmelse hjemler deltagerne ret til at udvide overenskomstens anvendelsesområde til alle eller visse af de territorier indenfor Den nordatlantiske Traktats område, for hvis mellemfolkelige anliggender det pågældende land er ansvarligt.

Forsåvidt angår Grønland er det i artikel X i den den 27. april 1951 undertegnede overenskomst mellem regeringerne i Danmark og Amerikas forenede Stater om forsvaret af Grønland bestemt,

at overenskomstens artikler VII, VIII og IX, der indeholder forskellige bestemmelser om status for de i Grønland stationerede amerikanske styrker, skal afløses af en NATO-overenskomst, i hvilken de to regeringer måtte være deltagere, i det omfang, hvori bestemmelserne er indbyrdes uforenelige. Der henvises dog til forhandling mellem de to regeringer, såfremt nogen bestemmelse i en sådan NATO-overenskomst måtte vise sig uegnet til anvendelse på grønlandske forhold.

Nærværende overenskomsts praktiske anvendelsesområde i Grønland må forventes at blive ret begrænset, idet de amerikanske styrker, der stationeres i Grønland, efter Grønlandsoverenskomstens art. VI ikke vil få kontakt med den stedlige befolkning. Statsministeriet har udtalt, at man ikke nærer betænkelighed ved at lade overenskomsten gælde for Grønland i sit fulde omfang, og da det må anses for ønskeligt og naturligt, at nærværende overenskomst omfatter de i Grønland stationerede amerikanske tropper, der opholder sig der som et led i Den nordatlantiske Traktats forsvarssystem, agter regeringen at optage drøftelser med Amerikas forenede Stater i overensstemmelse med Grønlandsoverenskomstens ovennævnte bestemmelser.

Af overenskomstens mere generelle bestemmelser er der endvidere grund til at fremhæve, at overenskomsten i henhold til art. XV i princippet skal forblive i kraft i tilfælde af udbrud af fjendtligheder, der omfattes af Den nordatlantiske Traktats bestemmelser. Overenskomsten kan ifølge artikel XIX opsiges med 1 års varsel 4 år efter dens ikrafttræden.

I henhold til overenskomsten er der tillagt Stedfortræderrådets formand visse funktioner, jfr. art. VIII, 2 (b). På grund af den reorganisation af NATO, der fandt sted i foråret 1952, og hvorved bl. a. Stedfortræderrådet nedlagdes, er disse funktioner blevet overført til Det nordatlantiske Råds generalsekretær.

Principielt finder overenskomsten også anvendelse på allierede hovedkvarterer oprettet i henhold til Den nordatlantiske Traktat. Da visse af overenskomstens bestemmelser imidlertid ikke vil kunne anvendes direkte på sådanne hovedkvarterer og det dertil knyttede personel, og da det måtte anses for ønskeligt at fastsætte visse selvstændige rettigheder for hovedkvarterer, har repræsentanter for samtlige deltagere i Den nordatlantiske Traktat under forbehold af ratifikation undertegnet nedenstående protokol, hvori bl. a. fastsættes med hvilke modifikationer, overenskomsten skal finde anvendelse på de pågældende hovedkvarterer.

Protokollen får ikke direkte betydning for Dan-

mark, idet hovedkvarteret for Nordregionen som bekendt er placeret i Norge. I det omfang, dette hovedkvarters personel måtte opholde sig i Danmark, finder protokollens bestemmelser dog anvendelse.

Protokollen er også undertegnet af repræsentanter for Grækenland og Tyrkiet. Disse lande var imidlertid ikke medlemmer af NATO på det tidspunkt, selve overenskomsten blev undertegnet, og Det nordatlantiske Råd vedtog den 20. august 1952 derfor at opfordre disse to lande til at tiltræde overenskomsten ved dens ikrafttræden jfr. art. XVIII.

Da det må anses for ønskeligt, at den til overenskomstens og protokollens gennemførelse nødvendige lovgivning søges tilvejebragt, inden Danmark ratificerer disse aftaler, har regeringen anset det for hensigtsmæssigt at fremsætte nærværende lovforslag.

ad § 1.

Overenskomsten og protokollen findes trykt som bilag til lovforslaget. I lovforslaget anvendes samme terminologi som i overenskomsten, jfr. dennes artikel I og de deri indeholdte definitioner.

En række bestemmelser vil kunne gennemføres uden lov.

Det gælder således overenskomstens artikel IV, hvorved modtagerlandet påtager sig enten at anerkende de i afsenderlandet udstedte førerbeviser til motorkøretøjer, udstedt til medlemmer af militære styrker eller civile elementer eller på grundlag af sådanne førerbeviser at udstede tilsvarende beviser til de nævnte personer.

Da der i motorlovens § 21, stk. 6, er hjemlet justitsministeren adgang til at træffe bestemmelse om, under hvilke betingelser personer, der er i besiddelse af et i udlandet udstedt førerbevis, må føre motorkøretøj her i landet, kræver gennemførelse af denne bestemmelse i overenskomsten ikke lov-hjemmel.

Gennemførelsen af overenskomstens art. VI, hvorefter medlemmer af militære styrker kan besidde og bære våben, kræver heller ikke lovhjemmel, jfr. herved § 8 i våbenloven (nr. 398 af 12. juli 1946), hvorefter denne lovs forbud mod at indføre og besidde våben og ammunition ikke kommer til anvendelse på militære myndigheder, hvilket også må gælde de fremmede militære styrker, der måtte kunne blive tale om at modtage her i landet.

De i overenskomstens artikel IX omhandlede ydelser og tjenester vil ligeledes kunne indrømmes uden lovhjemmel, idet de i stk. 3 omhandlede

foranstaltninger vil kunne gennemføres ved ekspropriation med hjemmel i lov nr. 117 af 11. april 1934 under forudsætning af, at danske militære myndigheder rekvirerer de fornødne ekspropriationer og bliver ejere af de eksproprierede arealer m. v. Den i stk. 4 indeholdte bestemmelse om imødekomme af en militær styrkes eller et civilt elements behov for civil arbejdskraft agtes i givet fald gennemført ved anvisning af arbejdskraft gennem de normale arbejdsanvisningsmyndigheder, og de i artikel IX, stk. 6, nævnte rejselettelser vil kunne gennemføres administrativt, for statsbanernes vedkommende med hjemmel i lovbekendtgørelse af statsbanelov nr. 309 af 30. april 1951.

Heller ikke de i art. XII—XX indeholdte regler vil nødvendiggøre lovændringer af nogen art.

ad § 2.

Denne bestemmelse er knyttet til konventionens art. VII, der dels indeholder regler om afsenderlandets militære myndigheders adgang til udøvelse af kriminel og disciplinær jurisdiktion i modtagerlandet, dels om modtagerlandets adgang til at udøve kriminel jurisdiktion over medlemmer af afsenderlandets styrker, civile elementer og pårørende.

Det er en selvfølge, at der ikke kræves lov hjemmel til gennemførelse af de bestemmelser, der vedrører danske myndigheders kompetence over de til et afsenderland knyttede personer, selvom disse i et vist omfang, hvis ikke andet var bestemt i overenskomsten, som exterritoriale ville være undtaget fra dansk jurisdiktion. Derimod vil man ikke uden lovhjemmel kunne tillægge afsenderlandets myndigheder kriminel jurisdiktion på dansk territorium, i al fald ikke for så vidt denne jurisdiktion skal omfatte personer, der ikke efter almindelige folkeretlige grundsætninger kan anses for exterritoriale. Lovforslagets § 2 tilsigter at tilvejebringe den i så henseende fornødne lovhjemmel.

Efter konventionens art. VII, stk. 1 a, er det en forudsætning for afsenderlandets udøvelse af jurisdiktion, at denne har hjemmel i dette lands lovgivning. Den omfatter endvidere kun personer, som er undergivet vedkommende lands militære lovgivning. Grænserne for jurisdiktionen vil således være afhængig af indholdet af afsenderlandets militære lovgivning, der som regel kun omfatter personer, der er knyttet til afsenderlandets militære styrker eller som begår handlinger, der er rettet mod sådanne styrker eller mod afsenderlandets sikkerhed.

Den afsenderlandets militære myndigheder in-

den for disse grænser tilkommende jurisdiktion indskrænkes imidlertid væsentligt af bestemmelsen i art. VII, stk. 4. Efter denne bestemmelse skal afsenderlandets militære myndigheder ikke kunne udøve jurisdiktion over personer, der er statsborgere i eller har fast bopæl i modtagerlandet, medmindre de er medlemmer af afsenderlandets styrker. Denne begrænsning medfører, at et afsenderlands myndigheder i modtagerlandet kun vil kunne udøve jurisdiktion over det pågældende lands egne militære styrker samt over personer, der uden at være statsborgere i modtagerlandet har midlertidigt ophold i dette. Det fremgår af bestemmelserne, at civilt personel, der er knyttet til afsenderlandets styrker, eller pårørende til sådant personel, vil være undtaget fra afsenderlandets jurisdiktion, såfremt de pågældende ved statsborgerret eller fast bopæl er knyttet til modtagerlandet.

Inden for dette område tillægger overenskomsten afsenderlandets myndigheder udelukkende jurisdiktion for så vidt angår lovovertrædelser, som alene er strafbare efter afsenderlandets lovgivning, men ikke efter modtagerlandets. Er det omvendte tilfældet, har modtagerlandet udelukkende jurisdiktion, selv med hensyn til medlemmer af afsenderlandets militære styrker.

Er en handling strafbar efter begge landes lovgivning, vil der i de tilfælde, hvor afsenderlandets myndigheder efter stk. 1 a og 4 har jurisdiktion, blive tale om sammenstødende jurisdiktion. Art. VII, stk. 3, indeholder regler om, hvilket af landene der i sådanne tilfælde skal have fortrinsret. Det fremgår af stk. 3 b, at hovedreglen er, at modtagerlandet har fortrinsret, og undtagelse herfra gøres kun i de i stk. 3 a udtrykkelig nævnte tilfælde (lovovertrædelser rettet mod afsenderlandets ejendom eller sikkerhed samt mod de til afsenderlandet knyttede personer, samt lovovertrædelser, der står i forbindelse med udøvelse af en tjenstlig pligt). Udenfor disse områder vil afsenderlandets jurisdiktion således være afhængig af, at modtagerlandet undlader at gøre brug af sin fortrinsret til at udøve jurisdiktion, jfr. art. VII, stk. 3 c.

ad § 3.

Bestemmelsen har tilknytning til konventionens art. VII, stk. 5 a, hvorefter modtagerlandets bistand til anholdelse kan påkaldes med hensyn til medlemmer af afsenderlandets styrke eller af et civilt element eller disses pårørende. Da det er en forudsætning for, at sådan bistand kan kræves, at afsenderlandet kan udøve jurisdiktion over den pågældende, vil anholdelse af civilt personel,

der er knyttet til afsenderlandet eller pårørende til sådant personel ikke kunne kræves, hvis de pågældende er statsborgere eller har fast bopæl i modtagerlandet, jfr. herved bemærkningerne til § 2, eller hvis modtagerlandet har fortrinsret til at udøve jurisdiktion og ønsker at gøre brug af denne ret.

Da det er en forudsætning for anvendelse af retsplejelovens kap. 71 (grønlandske retsplejelovs kap. 5, § 13 o. f.) om anholdelse, at der foreligger mistanke om et efter dansk (grønlandsk) ret strafbart forhold, og da der indenfor det i stk. 5 a afgrænsede område kan fremsættes begæring om anholdelse på grundlag af sigtelser for forhold, der ikke er strafbare efter dansk ret, f. eks. desertation fra afsenderlandets militære styrker, har man anset det for nødvendigt at knytte en særlig lovbestemmelse til dette afsnit i overenskomsten.

I overensstemmelse med kap. 5 § 14 i den grønlandske retsplejelov omfatter kravet om udlevering af den pågældende indenfor 24 timer ikke anholdelser foretaget i Grønland.

ad § 4.

Ved denne bestemmelse gøres retsplejelovens regler om vidnepligt (§§ 168—171 og 173), om vidneindkaldelse og vidnegodtgørelse samt om tvangsmidler mod modvillige vidner (§ 189), der selvfølgelig kun omhandler vidneførsel for dansk domstol samt de tilsvarende grønlandske bestemmelser, tillige anvendelige med hensyn til vidneførsel for en fremmed domstol, der i overensstemmelse med konventionens bestemmelser udøver jurisdiktion på dansk område.

En sådan lovbestemmelse må anses for nødvendig for at muliggøre opfyldelse af bestemmelsen i art. VII, stk. 6 a, om gensidig bistand med hensyn til tilvejebringelse af bevismateriale.

ad § 5.

Overenskomstens artikel VII, stk. 11, forpligter enhver af overenskomstdeltagerne til at søge gennemført en sådan lovgivning, som den anser for nødvendig for på sit territorium at tilvejebringe tilstrækkelig sikring og beskyttelse af andre kontraherende parters installationer, udrustning, ejendom, arkiver og officielle aktstykker samt afstraffelse af personer, som måtte overtræde en sådan lovgivning. Ratifikation af overenskomsten kræver ikke forudgående gennemførelse af en sådan lovgivning.

Ved overvejelsen af, hvorvidt det som følge af overenskomstens ratifikation vil blive nødvendigt at søge gennemført nye lovregler til opfyldelse af den

i bestemmelsen omhandlede forpligtelse har man lagt til grund, at der bør gives de nævnte installationer m. v. på dansk territorium samme beskyttelse som den, der gennem bestemmelserne i borgerlig straffelov er givet tilsvarende danske installationer m. v. Dette vil i vidt omfang, således med hensyn til tyveri og sabotage (hærværk), vold og drab, være tilfældet efter de gældende bestemmelser.

For så vidt angår borgerlig straffelovs kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, som affattet ved lov nr. 225 af 7. juni 1952, gælder det, at de deri indeholdte bestemmelser tager særlig sigte på beskyttelse af den danske stats interesser. Da formålet med tilstedeværelsen på dansk territorium af fremmede militære styrker, der omfattes af overenskomsten, vil være at sikre Danmarks forsvar, dets selvstændighed og sikkerhed, vil angreb på disse styrker og handlinger, der er rettet mod de i artikel VII, stk. 11, nævnte objekter, i vidt omfang være strafbare i medfør af de nævnte bestemmelser i borgerlig straffelov. Straffelovens § 102 omfatter således den, der svækker den danske stats eller dens forbundsfélles kampdygtighed. Spionagebestemmelsen i § 107 vil også i vidt omfang finde anvendelse på spionage med hensyn til de nævnte objekter, idet det drejer sig om forhold, der skal holdes hemmelige ikke alene af hensyn til de fremmede styrker og afsenderlandets interesser, men også af hensyn til danske statsinteresser. For så vidt dette undtagelsesvis ikke måtte være tilfældet, vil i hvert fald spionagebestemmelsen i § 108, stk. 2, være anvendelig. På tilsvarende måde vil røvelse eller videregivelse af hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger med hensyn til herværende fremmede styrker, der omfattes af overenskomsten, såfremt de vedrører forhold, hvorpå styrkernes sikkerhed beror, også berøre den danske stats sikkerhed og dermed, for så vidt danske myndigheder har deltaget i forhandlinger angående de forhold, som røbes, være strafbar i medfør af borgerlig straffelov § 109. Forfalskning, ødelæggelse eller bortskaffelse af dokumenter o. l. tilhørende overenskomstdeltagere vil efter omstændighederne have betydning for den danske stats sikkerhed og kunne straffes i medfør af borgerlig straffelov § 110. Skønt overenskomststaterne er forbundne med henblik på fælles forsvar, og svækkelse af den ens sikkerhed regelmæssigt vil medføre svækkelse af de andres, vil der dog kunne forekomme tilfælde, hvor borgerlig straffelov § 109 og § 110 ikke klart giver hjemmel til at straffe handlinger som de nævnte.

At § 110 a, der i nr. 1 og nr. 3 udtrykkelig taler om danske forsvarsanlæg m. v. og danske mobiliseringsbestemmelser m. v. ikke giver tilstrækkelig sikring af tilsvarende anlæg og installationer, der tilhører eller benyttes her i landet af fremmede militære styrker, der omfattes af overenskomsten, er ganske klart.

Man har fundet det hensigtsmæssigt at optage den bestemmelse, der skal tilvejebringe den fornødne klare straffehjemmel, og hvis indhold har nøje sammenhæng med overenskomsten, i selve den lov, som skal muliggøre overenskomstens ratifikation.

For så vidt angår Grønland, opstår der spørgsmål om at udvide bestemmelsen i § 13, stk. 1, i kriminallov for Grønland af 5. marts 1954, der svarer til den danske straffelovs §§ 109 og 110, idet § 13, stk. 1, ligesom de danske bestemmelser efter sit indhold ikke giver klar hjemmel til at beskytte allieredes interesser, og der stilles derfor forslag om som § 5, stk. 4, at optage en bestemmelse, der udvider kriminallovens § 13, stk. 1, på tilsvarende måde, som det i lovforslagets § 5, stk. 1 og 2, foreslås med hensyn til den danske straffelov. Herudover skønnes det ikke påkrævet at foretage ændringer i kriminallovens indhold for at opfylde overenskomsten.

Det bemærkes herved, at kriminallovens bestemmelser om tyveri og hærværk og bestemmelsen i § 12 om spionage i samme omfang som de tilsvarende danske bestemmelser yder beskyttelse af allieredes interesser. Hvad særlig angår kriminallovens § 13, stk. 2, der svarer til straffelovens § 110 a, nr. 1, bemærkes, at § 13, stk. 2, ikke som den danske bestemmelse er indskrænket til at angå danske anlæg. Kriminalloven indeholder ikke bestemmelser svarende til straffelovens § 110 a, nr. 2 og 3. Da imidlertid optagelse af fotografier fra luftfartøjer (§ 110 a, nr. 2) af allierede forsvarsanlæg vil kunne rammes af § 13, stk. 2, og da bestemmelsen i straffelovens § 110 a, nr. 3, om offentliggørelse af bestemmelser, der vedrører danske stridskræfters mobilisering og andet krigsberedskab, skønnes uden videre praktisk betydning i Grønland og i al fald næppe kan være påkrævet til opfyldelse af overenskomstens art. VII, stk. 11, har man ikke anset det for påkrævet at tilvejebringe en hjemmel, der modsvarer disse bestemmelser.

ad § 6.

Tilstedeværelse af militært personel fra et andet overenskomstland nødvendiggør regler om i hvilket omfang, og af hvem der skal betales erstatning for skader, som dette personel måtte forvolde på mod-

tagerlandets og dets borgeres ejendom. Disse regler indeholdes i art. VIII, og lovforslagets § 6 tilsigter at tilvejebringe den nødvendige lovhjemmel til afholdelse af de erstatningsbeløb, der i henhold til disse regler måtte blive pålagt Danmark.

Ved skader på statsejendom, der benyttes af vedkommende stats land-, sø- eller luftstridskræfter, frafalder hver af parterne krav på erstatning, såfremt skaden er forvoldt under de i overenskomstens art. VIII stk. 1 (i) eller (ii) nævnte omstændigheder.

I tilfælde af skade på anden statsejendom forvoldt under ovennævnte omstændigheder skal afgørelsen af, om der foreligger erstatningsgrundlag, og om erstatningens størrelse, såfremt der ikke er truffet anden aftale, træffes af en af parterne udpeget voldgiftsmand valgt blandt modtagerlandets statsborgere, der beklæder eller har beklædt en høj judiciel stilling. Det er endvidere bestemt, at de kontraherende parter i disse tilfælde gensidigt giver afkald på erstatning for skader under kr. 9.670,— (£ 500.0.0). De af voldgiftsmanden tilkendte erstatningsbeløb fordeles på samme måde som ved erstatningskrav der hidrører fra skade på privat ejendom, jfr. nedenfor.

Erstatningskrav fra modtagerlandets borgere opstået som følge af handlinger eller undladelser, der må tilskrives afsenderlandets styrker eller civile elementer under udøvelsen af tjenstlige pligter, skal i henhold til art. VIII, stk. 5, afgøres efter modtagerlandets lovgivning og foreløbigt betales af dette land. De udbetalte erstatningsbeløb fordeles senere mellem de kontraherende parter i overensstemmelse med de i overenskomsten specificerede regler, deri hovedtræk går ud på følgende:

Såfremt afsenderlandet alene er ansvarligt for skadens opståen, skal dette endeligt bære 75 pct. af erstatningsbeløbet og modtagerlandet 25 pct. Når mere end et land er ansvarligt for skadens opståen, eller hvor det ikke er muligt særligt at pålægge et enkelt eller flere af de kontraherende parter værn ansvaret for skaden, skal erstatningsbeløbet fordeles ligeligt mellem de pågældende kontraherende parter; dersom modtagerlandet ikke er et af de således ansvarlige eller i alt fald implicerede lande, skal dets bidrag udgøre halvdelen af det beløb, der skal udredes af hvert af de pågældende afsenderlande.

Det bør fremhæves, at de her omhandlede erstatningsregler kun gælder for skade fremkaldt ved handlinger foretaget i forbindelse med tjenestens udøvelse. Ved skader forårsaget af afsenderlandets styrker m. v. udenfor tjenestens udøvelse kan de af modtagerlandets myndigheder afgjorte erstatningskrav — såfremt de ikke dækkes af afsender-

landets myndigheder — gennemføres på sædvanlig måde overfor vedkommende skadevolder, d. v. s. eventuelt ved medvirken af modtagerlandets domstole m. v.

I tilfælde af skader fremkaldt ved handlinger uden forbindelse med tjenestens udøvelse hæfter modtagerlandet ikke for dets borgeres eventuelle erstatningskrav mod den anden parts personel.

Spørgsmålet om, hvorvidt en skådegørende handling falder indenfor eller udenfor begrebet „udøvelse af tjenstlige pligter“, skal i tilfælde af uenighed herom endeligt afgøres af ovennævnte voldgiftsmand.

I henhold til overenskomstens art. XV skal de i art. VIII, stk. 2 og 5 indeholdte bestemmelser vedrørende afvikling af erstatningskrav ikke finde anvendelse på krigsskade.

De i art. VIII indeholdte regler om den formelle fremgangsmåde ved fremsættelse af erstatningskrav, sagsanlæg m. v. nødvendiggør ikke lovhjemmel. Som det fremgår af art. VIII, stk. 9, kan medlemmer af afsenderlandets styrker sagsøges ved modtagerlandets domstole, og den i stk. 9 indeholdte begrænsning (tvangsfuldbyrdelse af visse domme) er uden reel betydning, da modtagerlandet i de tilfælde, hvor begrænsningen gælder, skal udrede den idømte erstatning.

ad § 7.

Medens de skatte- og afgiftslempelser, der forudsættes i tillægsprotokollens art. 8, stk. 1, ifølge bestemmelsen kun skal ydes indenfor rammerne af gældende lovgivning („so far as practicable“), vil gennemførelsen af overenskomstens art. X og XI samt tillægsprotokollens art. 7 og 8, stk. 2, udkræve, at der tilvejebringes lovhjemmel.

Indkomst- og formueskattereglerne.

Bestemmelsen i overenskomstens art. X, stk. 1, 1. punktum, nødvendiggør, at der gøres undtagelse fra reglerne i statsskattelovens § 2, nr. 1 og 2, og ligningslovens § 2 om skattepligt på grund af henholdsvis fast bopæl og varigere ophold her i landet. Ifølge reglen skal de tidsrum, hvori et medlem af en styrke eller et civilt element befinder sig på modtagerlandets territorium, udelukkende i sin egenskab af medlem af den pågældende styrke eller element, ikke i skattemæssig henseende betragtes som ophold eller som medførende forandring af opholdssted eller „domicil“. Selvom betingelserne efter statskattelovens § 2 iøvrigt måtte være til stede, skal den pågældende herefter ikke kunne betragtes som havende fast bopæl her i landet. Af større praktisk vigtighed er det imidlertid, at de tidsrum, hvori den pågældende opholder sig her i landet udelukkende i den nævnte egenskab, ikke vil kunne tages i be-

ragtning til begrundelse af skattepligt efter bestemmelsen i ligningslovens § 2, hvorefter personer, der ikke er fast bosatte her i landet, men som ved begyndelsen af et skattehalvår opholder sig her, og som indenfor de nærmest forudgående 6 måneder med eller uden afbrydelse har opholdt sig her i mindst 3 måneder, skal medtages ved ligningen af statsskatten og den fælleskommunale skat på samme måde som her fast bosatte personer. Såfremt den pågældende kommer hertil med vedkommende styrke eller civile element og igen forlader landet, når dennes mission her er afsluttet, vil han altså ikke blive skattepligtig her. For den kommunale skats vedkommende vil tilsvarende undtagelser fra de gældende regler om skattepligt til opholdskommunen være konsekvensen.

Bestemmelsen i art. X stk. 1, 2. punktum, om fritagelse for beskatning i modtagerlandet af lønning og emolumenter, som det pågældende medlem modtager fra afsenderlandet, vil i de tilfælde, hvor den får selvstændig betydning over for reglen i 1. punktum, medføre, at der må ske en regulering af den skattepligtige indkomst i det væsentlige på samme måde som det, forsåvidt angår lønninger til embedsmænd under De forenede Nationer og de hertil knyttede organer, er hjemlet ved reglerne i § 3 i kgl. anordning af 18. januar 1951 om fritagelse for beskatning af internationale organisationer m. m., og den kongelige anordning, der skal udstedes, må derfor indeholde nærmere regler herom — såvel som om gennemførelsen af bestemmelsen på formuebeskatningsområdet.

Reglen i artiklens stk. 2 forbeholder (med en i hvert fald for Danmarks vedkommende betydningsløs undtagelse) modtagerlandets ret til beskatning af den pågældende i det omfang, hvori han efter landets love ville være skattepligtig til dette, selvom han anses at have bopæl i udlandet. For Danmarks vedkommende haves hjemmelen til sådan beskatning i statsskattelovens § 2, nr. 3, jfr. § 10, samt kommuneskattelovens § 29, hvilke bestemmelser navnlig afgiver hjemmel for beskatning af indkomst, og for førstnævntes vedkommende tillige formue, vedrørende fast ejendom og erhvervsvirksomhed her i landet.

Reglerne i tillægsprotokollens art. 7, stk. 1 og 2 vedrørende personer, knyttet til et allieret hovedkvarter som ansatte og lønede henholdsvis af en medlemsstat eller af hovedkvarteret, vil medføre skattefrihed forsåvidt angår de lønninger og emolumenter, de pågældende oppebærer i derne deres egenskab; er den pågældende ansat og lønnet af hovedkvarteret, er skattefritagelsen absolut, medens den ellers kun gælder i forholdet til modtagerlandet,

I tilfælde, hvor bestemmelsen bliver aktuel, må der ske en regulering af den skattepligtige indkomst på tilsvarende måde som omtalt med hensyn til overenskomstens art. X, stk. 1, 2. punktum.

Ifølge reglen i stk. 4 i overenskomstens art. X skal udtrykket „medlem af en styrke“, forsåvidt angår denne artikel, ikke omfatte personer, der er statsborgere i modtagerlandet, og af definitionsbestemmelsen i overenskomstens art. I, stk. 1 (b) fremgår, at udtrykket „civilt element“ ved anvendelsen af overenskomstens bestemmelser, herunder altså også art. X, skal forstås som ikke omfattende statsløse personer eller statsborgere i et land, der ikke er deltager i Den nordatlantiske Traktat, samt at udtrykket ej heller omfatter personer, der er statsborgere i eller har sædvanlig bopæl i modtagerlandet. Bestemmelsen i tillægsprotokollen medfører på lignende måde begrænsninger i den ved protokollens art. 7, stk. 1, hjemlede skattefrihed. Ved udformningen af de nærmere regler vedrørende bestemmelsernes gennemførelse vil der formentlig være at tage hensyn til disse begrænsninger.

Arve- og gaveafgiftsreglerne.

Da overenskomstens art. X, jfr. formuleringen i stk. 1, omfatter enhver form for beskatning („any form of taxation“), der afhænger af ophold eller fast bopæl („depends upon residence or domicile“), får dens bestemmelser også virkning for arve- og gaveafgiftsreglerne. Ifølge bestemmelserne i lov om afgift af arv og gave af 10. april 1922 § 9 og § 48, jfr. § 9, skal arveafgift, respektive gaveafgift, når den pågældende erhvervelse hidrører fra en her i riget hjemmehørende person, svares af samtlige midler, som erhvervelsen omfatter, uden hensyn til, hvor midlerne befinder sig. Normalt vil der imidlertid ikke kunne blive tale om at anse en person, der opholder sig her i landet udelukkende i sin egenskab af medlem af en styrke eller et civilt element, for hjemmehørende her, og selvom der naturligvis i den kongelige anordning bør fastsættes regler, der sikrer gennemførelsen af den ved overenskomsten aftalte afgiftsfrihed, vil sådanne regler derfor næppe få praktisk betydning, idet pålæg af arve- eller gaveafgift med hensyn til erhvervelser, hidrørende fra de her omhandlede personer, i reglen vil være udelukket allerede som følge af de pågældende bestemmelser i loven. Det bemærkes, at overenskomsten intet indgreb gør i bestemmelserne i lovens § 8 og § 48, jfr. § 8, der bl. a. forsåvidt angår erhvervelser, bestående i faste ejendomme her i landet, giver hjemmel for pålæg af arveafgift og gaveafgift, uanset om erhvervelsen hidrører fra en ikke her i landet

hjemmehørende person. Disse sidste bestemmelser vil altså uanset overenskomsten kunne anvendes på arve- og gaveerhvervelser, der hidrører fra sådanne personer, når de pågældende erhvervelser er af den nævnte karakter.

Iøvrigt vil de nærmere regler vedrørende gennemførelsen også her være at udforme under hensyn til de ovenfor ad skattereglerne omtalte begrænsninger i området for skattefriheden i medfør af art. X.

Bestemmelserne i tillægsprotokollen har ingen betydning for arve- og gaveafgiftsreglerne.

Told- og forbrugsafgiftsreglerne.

Gennemførelsen af overenskomstens artikel XI forudsætter visse afvigelser fra de gældende told- og forbrugsafgiftslove. Der findes således ikke i told- og forbrugsafgiftslovgivningen nogen hjemmel til at indrømme den i artiklens stk. 4 forudsatte told- og afgiftsfri indførsel af levnedsmidler, forsyninger og andre varer samt den i stk. 11 omhandlede told- og afgiftsfri levering af brændstoffer, olier og smøreliefer.

Endvidere forudsætter bestemmelsen i artiklens stk. 2 (a), der tillader toldfri indførsel af en styrkes eller et civilt elements tjenestekøretøjer og den tilsvarende bestemmelse i stk. 6 angående private motorkøretøjer, der tilhører medlemmer af en styrke eller civile elementer, at der kan indrømmes toldfrihed for sådanne motorkøretøjer, i et videre omfang, end det er muligt efter toldlovens § 3 q om midlertidig toldfri indførsel af motorkøretøjer, der tilhører udlændinge.

Tilsvarende gælder det, at bestemmelsen i artiklens stk. 5, der tillader et medlem af en styrke eller et civilt element og hans pårørende ved første indrejse at medføre personlige ejendele og møbler toldfrit, forudsætter en noget videregående adgang til at nyde toldfrihed for effekter af den nævnte art end hjemlet ved toldlovens § 2 e. Efter denne bestemmelse er det bl. a. en betingelse for, at flyttegods kan indgå toldfrit, at de pågældende effekter bærer spor af at være brugte, hvorimod konventionsbestemmelsen ikke indeholder denne begrænsning.

I tillægsprotokollens art. 8, stk. 2, fastsættes, at et allieret hovedkvarter skal have samme rettigheder efter statusoverenskomsten som en styrke.

Da de i overenskomstens artikler X og XI samt protokollens art. 7 og 8, stk. 2, indeholdte bestemmelser om afgifts- og skattefritagelse henhører under de lovgivningsområder, der er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggende, må de fornødne regler til gennemførelse af nævnte bestemmelser gives af det færøske hjemmestyre.

**CONVENTION ENTRE LES ETATS
PARTIES AU TRAITE DE L'ATLAN-
TIQUE NORD SUR LE STATUT DE
LEURS FORCES**

Les Etats Parties au Traité de l'Atlantique Nord, signé à Washington le 4 avril 1949,

Considérant que les forces d'une Partie peuvent, par accord, être envoyées en service sur le territoire d'une autre Partie;

Etant entendu que la décision d'envoyer ces forces et les conditions auxquelles elles seront envoyées, pour autant que ces dernières ne sont pas prévues à la présente convention, continueront à faire l'objet d'accords particuliers entre les pays intéressés;

Désireux toutefois de déterminer le statut de la force armée de l'une des Parties lorsque cette force se trouve en service sur le territoire d'une autre Partie;

Sont convenus des dispositions suivantes:

Article Ier

1. Dans la présente Convention l'expression:

- (a) «force» signifie le personnel appartenant aux armées de terre, de mer ou de l'air de l'une des Parties Contractantes qui se trouve pour l'exécution du service sur le territoire d'une autre Partie Contractante de la région de l'Atlantique Nord, sous réserve que deux Parties Contractantes intéressées peuvent convenir de ne pas considérer certaines personnes, unités ou formations comme constituant une «force» ou en faisant partie au regard des dispositions de la présente Convention;
- (b) «élément civil» signifie le personnel civil accompagnant la force d'une Partie Contractante et employé par l'une des

**AGREEMENT BETWEEN THE PARTIES
TO THE NORTH ATLANTIC TREATY
REGARDING THE STATUS OF THEIR
FORCES**

The Parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4th April, 1949,

Considering that the forces of one Party may be sent, by arrangement, to serve in the territory of another Party;

Bearing in mind that the decision to send them and the conditions under which they will be sent, in so far as such conditions are not laid down by the present Agreement, will continue to be the subject of separate arrangements between the Parties concerned;

Desiring, however, to define the status of such forces while in the territory of another Party;

Have agreed as follows:

Article I

1. In this Agreement the expression—

- (a) “force” means the personnel belonging to the land, sea or air armed services of one Contracting Party when in the territory of another Contracting Party in the North Atlantic Treaty area in connexion with their official duties, provided that the two Contracting Parties concerned may agree that certain individuals, units or formations shall not be regarded as constituting or included in a “force” for the purposes of the present Agreement;
- (b) “civilian component” means the civilian personnel accompanying a force of a Contracting Party who are in the em-

Oversættelse.**OVERENSKOMST MELLEM DELTAGERNE
I DEN NORDATLANTISKE TRAKTAT VEDRØRENDE STATUS
FOR DERES STYRKER**

Deltagerne i Den nordatlantiske Traktat, undertegnet i Washington den 4. april 1949,

som tager i betragtning, at en deltagers styrker ifølge aftale kan blive udsendt til at gøre tjeneste på en anden deltagers territorium;

som er indforstået med at beslutning om sådanne styrkers udsendelse og betingelserne herfor, forsåvidt sådanne betingelser ikke er fastsat ved nærværende overenskomst, fortsat vil være genstand for særftaler mellem vedkommende deltagere;

som imidlertid ønsker at fastsætte status for en deltagers styrker, når disse gør tjeneste på en anden deltagers territorium;

er blevet enige om følgende:

Artikel I.

1. I denne overenskomst betyder udtrykket:

(a) „styrke“ — personel tilhørende en kontraherende parts land-, sø- eller luftstridskræfter, som i forbindelse med tjenesteplichter befinder sig på en anden kontraherende parts territorium inden for Den nordatlantiske Traktats område, dog således, at de pågældende to kontraherende parter kan træffe aftale om, at visse enkeltpersoner, enheder eller formationer ikke skal betragtes som udgørende eller indbefattet i en „styrke“, forsåvidt angår nærværende overenskomsts bestemmelser;

(b) „civilt element“ — det civile personel, som ledsager en kontraherende parts styrke og har ansættelse ved et af den kontraherende parts værn, og som ikke er statsløse personer eller statsborgere i et land, der ikke

armées de cette Partie Contractante, et qui n'est ni apatriote, ni national d'un Etat non partie au Traité de l'Atlantique Nord, non plus que national de l'Etat sur le territoire duquel la force est en service, ni une personne qui y a sa résidence habituelle;

- (c) «personne à charge» signifie le conjoint d'un membre d'une force ou d'un élément civil faisant partie d'une force, ou les enfants qui sont à leur charge;
- (d) «Etat d'origine» signifie la Partie Contractante dont relève la force;
- (e) «Etat de séjour» signifie la Partie Contractante sur le territoire de laquelle se trouve la force ou l'élément civil, soit en séjour, soit en transit;
- (f) «autorités militaires de l'Etat d'origine» signifie les autorités de l'Etat d'origine qui, en vertu de la législation de cet Etat, sont chargées d'appliquer les lois militaires dudit Etat aux membres de ses forces ou de ses éléments civils;
- (g) «Conseil de l'Atlantique Nord» signifie le Conseil établi par l'Article 9 du Traité de l'Atlantique Nord, ou tout organe subordonné de celui-ci autorisé à agir en son nom.

2. La présente Convention est applicable aux autorités des subdivisions politiques des Parties Contractantes, dans les limites des territoires auxquels, conformément aux dispositions de l'Article XX, l'accord s'applique ou est étendu, comme il s'applique aux autorités centrales de ces Parties Contractantes, sous réserve, toutefois, que les biens appartenant aux subdivisions politiques ne seront pas considérés comme étant des biens appartenant, au sens de l'Article VIII, à une Partie Contractante.

Article II

Les membres d'une force ou d'un élément civil, ainsi que les personnes à leur charge, sont tenus de respecter les lois en vigueur dans l'Etat de séjour et de s'abstenir sur le territoire de cet Etat de toute activité in-

ploy of an armed service of that Contracting Party, and who are not stateless persons, nor nationals of any State which is not a Party to the North Atlantic Treaty, nor nationals of, nor ordinarily resident in, the State in which the force is located;

- (c) "dependent" means the spouse of a member of a force or of a civilian component, or a child of such member depending on him or her for support;
- (d) "sending State" means the Contracting Party to which the force belongs;
- (e) "receiving State" means the Contracting Party in the territory of which the force or civilian component is located, whether it be stationed there or passing in transit;
- (f) "military authorities of the sending State" means those authorities of a sending State who are empowered by its law to enforce the military law of that State with respect to members of its forces or civilian components;
- (g) "North Atlantic Council" means the Council established by Article 9 of the North Atlantic Treaty or any of its subsidiary bodies authorised to act on its behalf.

2. This Agreement shall apply to the authorities of political sub-divisions of the Contracting Parties, within their territories to which the Agreement applies or extends in accordance with Article XX, as it applies to the central authorities of those Contracting Parties, provided, however, that property owned by political sub-divisions shall not be considered to be property owned by a Contracting Party within the meaning of Article VIII.

Article II

It is the duty of a force and its civilian component and the members thereof as well as their dependents to respect the law of the receiving State, and to abstain from any activity inconsistent with the spirit of

er deltager i Den nordatlantiske Traktat, og som ejheller er statsborgere i eller har sædvanlig bopæl i det land, hvor styrken befinder sig;

- (c) „pårørende“ — ægtefællen til et medlem af en styrke eller af et civilt element eller børn af et sådant medlem, der er afhængige af underhold fra den pågældende;
- (d) „afsenderland“ — den kontraherende part, som styrken tilhører;
- (e) „modtagerland“ — den kontraherende part, på hvis territorium styrken eller det civile element enten er stationeret eller er på gennemrejse;
- (f) „afsenderlandets militære myndigheder“ — de myndigheder i afsenderlandet, der ifølge dets lovgivning er bemyndiget til at håndhæve vedkommende lands militære lovgivning over for medlemmer af dets styrker eller civile elementer;
- (g) „Det nordatlantiske Råd“ — det i henhold til art. 9 i Den nordatlantiske Traktat oprettede råd eller ethvert af dets underordnede organer, der er bemyndiget til at handle på dets vegne.

2. Nærværende overenskomst skal finde anvendelse på myndighederne ved de kontraherende parters politiske underorganer inden for de af deres territorier, for hvilke nærværende overenskomst gælder, eller for hvilke den i henhold til artikel XX udstrækkes til at gælde, på samme måde som den finder anvendelse på de pågældende kontraherende parters centrale myndigheder, dog således at ejendom, der tilhører politiske underorganer, ikke skal betragtes som ejendom, der i artikel VIII's forstand tilhører en kontraherende part.

Artikel II.

Det påhviler en styrke, dens civile element og medlemmerne deraf, såvel som deres pårørende at respektere modtagerlandets lovgivning og at afholde sig fra enhver virksomhed, der er uforenelig med ånden i nærværende overenskomst, og i særdeleshed fra enhver politisk virksomhed i modtager-

compatible avec l'esprit de la présente Convention et en particulier de toute activité politique. Au surplus les autorités de l'Etat d'origine sont tenues de prendre les mesures nécessaires à cette fin.

Article III

1. Sans préjudice des dispositions du paragraphe 2 du présent article, et à condition de se conformer aux formalités prescrites par l'Etat de séjour pour l'entrée et la sortie d'une force, ou des membres d'une force, ceux-ci sont dispensés des formalités de passeport et de visa, ainsi que de l'inspection par les services d'immigration à l'entrée et à la sortie du territoire d'un Etat de séjour. Ils ne sont pas davantage assujettis à la réglementation relative à l'enregistrement et au contrôle des étrangers. Toutefois, ils ne sont pas considérés comme acquérant des droits à la résidence permanente ou au domicile dans les territoires de l'Etat de séjour.

2. Les seuls documents ci-dessous seront exigés des membres d'une force. Ils doivent être produits à toute réquisition:

- (a) Carte d'identité personnelle délivrée par l'Etat d'origine munie d'une photographie et mentionnant les noms et prénoms, la date de naissance, le grade, le service et, s'il y a lieu, le numéro matricule;
- (b) Ordre de mission collectif ou individuel dans la langue de l'Etat d'origine ainsi qu'en anglais et en français, délivré par le service compétent de l'Etat d'origine ou de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord et attestant le statut de la personne ou de l'unité en tant que membre ou partie d'une force ainsi que l'ordre de déplacement. L'Etat de séjour peut exiger que l'ordre de déplacement soit contresigné par un de ses représentants à ce qualifié.

3. Le passeport dont les membres d'un élément civil et les personnes à charge seront porteurs devra faire état de ladite qualité.

the present Agreement, and, in particular, from any political activity in the receiving State. It is also the duty of the sending State to take necessary measures to that end.

Article III

1. On the conditions specified in paragraph 2 of this Article and subject to compliance with the formalities established by the receiving State relating to entry and departure of a force or the members thereof, such members shall be exempt from passport and visa regulations and immigration inspection on entering or leaving the territory of a receiving State. They shall also be exempt from the regulations of the receiving State on the registration and control of aliens, but shall not be considered as acquiring any right to permanent residence or domicile in the territories of the receiving State.

2. The following documents only will be required in respect of members of a force. They must be presented on demand:

- (a) personal identity card issued by the sending State showing names, date of birth, rank and number (if any), service, and photograph;
- (b) individual or collective movement order, in the language of the sending State and in the English and French languages, issued by an appropriate agency of the sending State or of the North Atlantic Treaty Organisation and certifying to the status of the individual or group as a member or members of a force and to the movement ordered. The receiving State may require a movement order to be countersigned by its appropriate representative.

3. Members of a civilian component and dependents shall be so described in their passports.

landet. Det påhviler også afsenderlandet at træffe de fornødne forholdsregler i så henseende.

Artikel III.

1. På de i nærværende artikels stk. 2 angivne betingelser og under iagttagelse af de af modtagerlandet foreskrevne bestemmelser vedrørende en styrkes eller dens medlemmers ind- og udrejse skal sådanne personer være undtaget fra pas- og visumbestemmelser og fritaget for indvandringsmyndighedernes kontrol ved indrejse i og udrejse af modtagerlandets territorium. De skal også være undtaget fra modtagerlandets bestemmelser vedrørende registrering af og kontrol med udlændinge, men de skal ikke derved anses for at have erhvervet nogen ret til ophold eller domicil på modtagerlandets territorier.

2. For medlemmer af en styrke vil der ikke udkræves andre end følgende dokumenter, hvilke skal forevises på forlangende:

(a) et af afsenderlandet udstedt personligt identitetskort forsynet med fotografi og angivelse af fulde navn, fødselsdato, rang, tjenestegren samt eventuelle stamnummer;

(b) personlig eller fælles marchordre udfærdiget på afsenderlandets sprog samt på engelsk og fransk af afsenderlandets eller Den nordatlantiske Traktats Organisations kompetente myndigheder, og hvori bekræftes den pågældende enkeltpersons eller gruppes status som medlem eller medlemmer af en styrke samt den befalede forlægning. Modtagerlandet kan forlange, at en marchordre kontrasigneret af en af dette land dertil beskikket repræsentant.

3. Medlemmer af et civil element og pårørende skal i passet angives som sådanne.

4. Si un membre d'une force ou d'un élément civil cesse d'être au service de l'Etat d'origine et n'est pas rapatrié, les autorités de l'Etat d'origine en informent immédiatement les autorités de l'Etat de séjour en leur donnant toutes indications utiles. Les autorités de l'Etat d'origine informent, dans les mêmes conditions, les autorités de l'Etat de séjour de toute absence illégale dépassant 21 jours.

5. Si l'Etat de séjour a demandé l'éloignement de son territoire d'un membre d'une force ou d'un élément civil, ou a pris un arrêté d'expulsion contre un ex-membre d'une force ou d'un élément civil ou contre une personne à charge d'un membre ou d'un ex-membre, les autorités de l'Etat d'origine sont tenues de les recevoir sur leur territoire ou tout au moins de leur faire quitter le territoire de l'Etat de séjour. Ce paragraphe ne s'applique qu'aux personnes qui ne sont pas des nationaux de l'Etat de séjour et qui sont entrées dans ledit Etat en qualité de membre d'une force ou d'un élément civil ou en vue de le devenir ou de personne à charge de ceux-ci.

Article IV

L'Etat de séjour peut:

- (a) soit accepter comme valable, sans exiger ni examen ni droit ou taxe, le permis de conduire ou le permis de conduire militaire délivré par l'Etat d'origine ou par une de ses subdivisions à un membre d'une force ou d'un élément civil;
- (b) soit délivrer, sans exiger d'examen, son propre permis de conduire à tout membre d'une force ou d'un élément civil, titulaire d'un permis de conduire ou d'un permis de conduire militaire délivré par l'Etat d'origine ou une de ses subdivisions.

Article V

1. Les membres d'une force portent normalement leur uniforme. Sous réserve de tout

4. If a member of a force or of a civilian component leaves the employ of the sending State and is not repatriated, the authorities of the sending State shall immediately inform the authorities of the receiving State, giving such particulars as may be required. The authorities of the sending State shall similarly inform the authorities of the receiving State of any member who has absented himself for more than twenty-one days.

5. If the receiving State has requested the removal from its territory of a member of a force or civilian component or has made an expulsion order against an ex-member of a force or of a civilian component or against a dependent of a member or ex-member, the authorities of the sending State shall be responsible for receiving the person concerned within their own territory or otherwise disposing of him outside the receiving State. This paragraph shall apply only to persons who are not nationals of the receiving State and have entered the receiving State as members of a force or civilian component or for the purpose of becoming such members, and to the dependents of such persons.

Article IV

The receiving State shall either

- (a) accept as valid, without a driving test or fee, the driving permit or licence or military driving permit issued by the sending State or a sub-division thereof to a member of a force or of a civilian component; or
- (b) issue its own driving permit or licence to any member of a force or civilian component who holds a driving permit or licence or military driving permit issued by the sending State or a sub-division thereof, provided that no driving test shall be required.

Article V

1. Members of a force shall normally wear uniform. Subject to any arrangement to the

4. Såfremt et medlem af en styrke eller et civilt element ophører med at være i afsenderlandets tjeneste og ikke hjemsendes, skal afsenderlandets myndigheder øjeblikkelig underrette modtagerlandets myndigheder med angivelse af fornødne oplysninger. Ligeledes skal afsenderlandets myndigheder underrette modtagerlandets myndigheder om ethvert medlem, som er ulovligt udeblevet i mere end 21 dage.

5. Dersom modtagerlandet har forlangt, at et medlem af en styrke eller et civilt element fjernes fra dets territorium eller har udstedt udvisningsordre imod et tidligere medlem af en styrke eller af et civilt element eller imod et medlems eller tidligere medlems pårørende, påhviler det afsenderlandets myndigheder at modtage den pågældende på landets eget territorium eller på anden måde drage omsorg for, at han modtages uden for modtagerlandets territorium. Nærværende stykke finder kun anvendelse på personer, som ikke er statsborgere i modtagerlandet, og som er indrejst i modtagerlandet som medlemmer af en styrke eller af et civilt element eller med det formål at blive medlem deraf, og på sådanne personers pårørende.

Artikel IV.

Modtagerlandet skal enten

- (a) anerkende som gyldig — uden køreprøve eller afgift — en køretilladelse, førerbevis eller militært førerbevis udstedt af afsenderlandet eller et af dets underorganer til et medlem af en styrke eller et civilt element, eller

- (b) uden at kræve køreprøve aflagt, selv udstede køretilladelse eller førerbevis til ethvert medlem af en styrke eller civilt element, som er i besiddelse af køretilladelse, førerbevis eller militært førerbevis udstedt af afsenderlandet eller et af dets underorganer.

Artikel V.

1. Medlemmerne af en styrke skal som regel bære uniform. Medmindre der foreligger anden aftale mellem afsenderlandets og modtager-

arrangement contraire entre les autorités de l'Etat d'origine et de l'Etat de séjour, la tenue civile sera portée dans les mêmes conditions que par les forces armées des Etats de séjour. Les unités de formations militaires régulièrement constituées d'une force doivent se présenter en uniforme aux frontières qu'elles franchissent.

2. Les véhicules d'une force ou d'un élément civil immatriculés à l'armée portent, en plus de leur numéro d'immatriculation, une marque distinctive de leur nationalité.

Article VI

Les membres d'une force peuvent détenir et porter leurs armes à condition d'y être autorisés par le règlement qui leur est applicable. Les autorités de l'Etat d'origine examineront avec bienveillance les demandes que l'Etat de séjour leur présentera en la matière.

Article VII

1. Sous réserve des dispositions du présent article,

- (a) Les autorités militaires de l'Etat d'origine ont le droit d'exercer sur le territoire de l'Etat de séjour les pouvoirs de juridiction pénale et disciplinaire que leur confère la législation de l'Etat d'origine sur toutes personnes sujettes à la loi militaire de cet Etat;
- (b) Les autorités de l'Etat de séjour ont le droit d'exercer leur juridiction sur les membres d'une force ou d'un élément civil et les personnes à leur charge en ce qui concerne les infractions commises sur le territoire de l'Etat de séjour et punies par la législation de cet Etat.

2.—(a) Les autorités militaires de l'Etat d'origine ont le droit d'exercer une juridiction exclusive sur les personnes soumises aux lois militaires de cet Etat, en ce qui concerne les infractions punies par la législation de l'Etat d'origine, notamment les infractions portant atteinte à la sûreté de cet Etat mais ne tombant pas sous le coup de la législation de l'Etat de séjour;

contrary between the authorities of the sending and receiving States, the wearing of civilian dress shall be on the same conditions as for members of the forces of the receiving State. Regularly constituted units or formations of a force shall be in uniform when crossing a frontier.

2. Service vehicles of a force or civilian component shall carry, in addition to their registration number, a distinctive nationality mark.

Article VI

Members of a force may possess and carry arms, on condition that they are authorised to do so by their orders. The authorities of the sending State shall give sympathetic consideration to requests from the receiving State concerning this matter.

Article VII

1. Subject to the provisions of this Article,

- (a) the military authorities of the sending State shall have the right to exercise within the receiving State all criminal and disciplinary jurisdiction conferred on them by the law of the sending State over all persons subject to the military law of that State;
- (b) the authorities of the receiving State shall have jurisdiction over the members of a force or civilian component and their dependents with respect to offences committed within the territory of the receiving State and punishable by the law of that State.

2.—(a) The military authorities of the sending State shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over persons subject to the military law of that State with respect to offences, including offences relating to its security, punishable by the law of the sending State, but not by the law of the receiving State.

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

landets myndigheder skal betingelserne for at bære civil påklædning være de samme som gælder for modtagerlandets styrker. En styrkes opstillede enheder eller formationer skal bære uniform, når de passerer en landegrænse.

2. Tjenestekøretøjer tilhørende en styrke eller et civilt element skal foruden registreringsnummer være forsynet med tydeligt nationalitetsmærke.

Artikel VI.

Medlemmer af en styrke må besidde og bære våben, såfremt de er bemyndiget dertil ifølge de for dem gældende bestemmelser. Afsenderlandets myndigheder skal tage anmodninger fra modtagerlandet vedrørende dette spørgsmål under velvillig overvejelse.

Artikel VII.

1. Under iagttagelse af nærværende artikels bestemmelser

(a) skal afsenderlandets militære myndigheder have adgang til i modtagerlandet at udøve al kriminel og disciplinær jurisdiktion, som er dem tillagt i henhold til afsenderlandets lovgivning over alle personer, som er undergivet dette lands militære lovgivning,

(b) skal modtagerlandets myndigheder have jurisdiktion over medlemmerne af en styrke eller et civilt element og disses pårørende forsåvidt angår lovovertrædelser, der er begået på modtagerlandets territorium og strafbare i henhold til dette lands lovgivning.

2. (a) Afsenderlandets militære myndigheder skal have adgang til at udøve udelukkende jurisdiktion over personer, der er undergivet dette lands militære lovgivning, forsåvidt angår lovovertrædelser, som er strafbare i henhold til afsenderlandets lovgivning, herunder lovovertrædelser vedrørende dette lands sikkerhed, men som ikke er strafbare i modtagerlandet.

(b) Les autorités de l'Etat de séjour ont le droit d'exercer une juridiction exclusive sur les membres d'une force ou d'un élément civil et sur les personnes à charge en ce qui concerne les infractions punies par les lois de l'Etat de séjour, notamment les infractions portant atteinte à la sûreté de cet Etat mais ne tombant pas sous le coup de la législation de l'Etat d'origine.

(c) Au sens du présent paragraphe et du paragraphe 3 du présent article, sont considérés comme infractions portant atteinte à la sûreté d'un Etat:

- (i) la trahison,
- (ii) le sabotage, l'espionnage ou la violation de la législation relative aux secrets d'Etat ou de défense nationale.

3. Dans les cas de juridiction concurrente, les règles suivantes sont applicables:

(a) Les autorités militaires de l'Etat d'origine ont le droit d'exercer par priorité leur juridiction sur le membre d'une force ou d'un élément civil en ce qui concerne:

- (i) Les infractions portant atteinte uniquement à la sûreté ou à la propriété de cet Etat ou les infractions portant atteinte uniquement à la personne ou à la propriété d'un membre de la force, ou d'un élément civil de cet Etat ainsi que d'une personne à charge;
- (ii) Les infractions résultant de tout acte ou négligence accomplis dans l'exécution du service.

(b) Dans le cas de toute autre infraction, les autorités de l'Etat de séjour exercent par priorité leur juridiction.

(c) Si l'Etat qui a le droit d'exercer par priorité sa juridiction décide d'y renoncer, il le notifiera aussitôt que possible aux autorités de l'autre Etat. Les autorités de l'Etat qui a le droit d'exercer

(b) The authorities of the receiving State shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over members of a force or civilian component and their dependents with respect to offences, including offences relating to the security of that State, punishable by its law but not by the law of the sending State.

(c) For the purposes of this paragraph and of paragraph 3 of this Article a security offence against a State shall include

- (i) treason against the State;
- (ii) sabotage, espionage or violation of any law relating to official secrets of that State, or secrets relating to the national defence of that State.

3. In cases where the right to exercise jurisdiction is concurrent the following rules shall apply:

(a) The military authorities of the sending State shall have the primary right to exercise jurisdiction over a member of a force or of a civilian component in relation to

- (i) offences solely against the property or security of that State, or offences solely against the person or property of another member of the force or civilian component of that State or of a dependent;
- (ii) offences arising out of any act or omission done in the performance of official duty.

(b) In the case of any other offence the authorities of the receiving State shall have the primary right to exercise jurisdiction.

(c) If the State having the primary right decides not to exercise jurisdiction, it shall notify the authorities of the other State as soon as practicable. The authorities of the State having the primary

(b) Modtagerlandets myndigheder har ret til at udøve udelukkende jurisdiktion over medlemmer af en styrke eller af et civilt element samt over disses pårørende, forsåvidt angår lovovertrædelser, som er straffbare i henhold til modtagerlandets lovgivning, herunder lovovertrædelser vedrørende dette lands sikkerhed, men som ikke er straffbare i afsenderlandet.

(c) Ved anvendelsen af nærværende artikels 2. og 3. stykke anses følgende lovovertrædelser for at berøre et lands sikkerhed:

- (i) forræderi,
- (ii) sabotage, spionage eller krænkelse af enhver lovbestemmelse vedrørende statshemmeligheder eller hemmeligheder vedrørende landets forsvar.

3. Har begge lande adgang til at udøve jurisdiktion, finder følgende regler anvendelse:

(a) Afsenderlandets militære myndigheder skal have fortrinsret til at udøve jurisdiktion over et medlem af en styrke eller et civilt element forsåvidt angår:

(i) Lovovertrædelser, der udelukkende er rettet imod dette lands ejendom eller sikkerhed, eller lovovertrædelser, der udelukkende er rettet imod et til dette lands styrke eller civile element knyttet medlems eller pårørendes person eller ejendom.

(ii) Lovovertrædelser der hidrører fra enhver under udøvelsen af tjenstlig pligt begået handling eller undladelse.

(b) Forsåvidt angår enhver anden lovovertrædelse, skal modtagerlandets myndigheder have fortrinsret til at udøve jurisdiktion.

(c) Dersom det land, der har fortrinsret, beslutter sig til ikke at udøve jurisdiktion, skal det snarest muligt underrette det andet lands myndigheder herom. Myndighederne i det land, som har fortrinsret, skal velvilligt overveje en af myndighederne i det andet land fremsat anmodning om at ville frafalde denne ret i tilfælde, hvor det andet land anser et sådant afkald for særligt betydningsfuldt.

par priorité sa juridiction examinant avec bienveillance les demandes de renonciation à ce droit, présentées par les autorités de l'autre Etat, lorsque celles-ci estiment que des considérations particulièrement importantes le justifient.

4. Les dispositions du présent article ne comportent pour les autorités militaires de l'Etat d'origine aucun droit d'exercer une juridiction sur les nationaux de l'Etat de séjour ou sur les personnes qui y ont leur résidence habituelle, à moins que ceux-ci soient membres des forces armées de l'Etat d'origine.

5.—(a) Les autorités des Etats de séjour et d'origine se prêtent mutuellement assistance pour l'arrestation des membres d'une force de l'Etat d'origine ou d'un élément civil ou des personnes à charge sur le territoire de l'Etat de séjour et pour leur remise à l'autorité qui a à exercer sa juridiction conformément aux dispositions ci-dessus.

(b) Les autorités de l'Etat de séjour notifiées dans les délais les plus brefs aux autorités militaires de l'Etat d'origine l'arrestation de tout membre d'une force ou d'un élément civil ou d'une personne à charge.

(c) La garde d'un membre d'une force ou d'un élément civil sur lequel l'Etat de séjour a à exercer son droit de juridiction et qui est entre les mains des autorités de l'Etat d'origine demeurera assurée par celles-ci jusqu'à ce que des poursuites aient été engagées contre lui par l'Etat de séjour.

6.—(a) Les autorités des Etats de séjour et d'origine se prêtent mutuellement assistance pour la conduite des enquêtes, pour la recherche de preuves, y compris la saisie, et s'il y a lieu, la remise des pièces à conviction et des objets de l'infraction. La remise des pièces et objets saisis peut toutefois être subordonnée à leur restitution dans un délai déterminé par l'autorité qui procède à cette remise.

(b) Les autorités des Parties Contractantes, dans les cas où il y a juridiction con-

right shall give sympathetic consideration to a request from the authorities of the other State for a waiver of its right in cases where that other State considers such waiver to be of particular importance.

4. The foregoing provisions of this Article shall not imply any right for the military authorities of the sending State to exercise jurisdiction over persons who are nationals of or ordinarily resident in the receiving State, unless they are members of the force of the sending State.

5.—(a) The authorities of the receiving and sending States shall assist each other in the arrest of members of a force or civilian component or their dependents in the territory of the receiving State and in handing them over to the authority which is to exercise jurisdiction in accordance with the above provisions.

(b) The authorities of the receiving State shall notify promptly the military authorities of the sending State of the arrest of any member of a force or civilian component or a dependent.

(c) The custody of an accused member of a force or civilian component over whom the receiving State is to exercise jurisdiction shall, if he is in the hands of the sending State, remain with that State until he is charged by the receiving State.

6.—(a) The authorities of the receiving and sending States shall assist each other in the carrying out of all necessary investigations into offences, and in the collection and production of evidence, including the seizure and, in proper cases, the handing over of objects connected with an offence. The handing over of such objects may, however, be made subject to their return within the time specified by the authority delivering them.

(b) The authorities of the Contracting Parties shall notify one another of the dispo-

4. Foranstående bestemmelser i nærværende artikel hjemler ikke afsenderlandets militære myndigheder nogen adgang til at udøve jurisdiktion over personer, der er statsborgere i eller har fast bopæl i modtagerlandet, medmindre de er medlemmer af afsenderlandets styrker.

5. (a) Modtagerlandets og afsenderlandets myndigheder skal på modtagerlandets territorium bistå hinanden med anholdelse af medlemmer af en styrke eller af et civilt element eller disses pårørende og med deres udlevering til den myndighed, som skal udøve jurisdiktion i overensstemmelse med foranstående bestemmelser.

(b) Modtagerlandets myndigheder skal straks underrette afsenderlandets militære myndigheder om enhver arrestation af et medlem af en styrke eller af et civilt element eller en pårørende.

(c) Dersom et medlem af en styrke eller et civilt element, over hvem modtagerlandet agter at udøve jurisdiktion, er i afsenderlandets forvaring, skal han forblive i dette lands varetægt, indtil der af modtagerlandet er rejst forundersøgelse eller tiltale imod ham.

6. (a) Modtagerlandets og afsenderlandets myndigheder skal bistå hinanden med at foretage alle nødvendige undersøgelser af lovovertrædelser og med at indsamle og forelægge bevismateriale, herunder foretage beslaglæggelse og, hvor der er anledning dertil, udlevere ting, der har forbindelse med en lovovertrædelse. Udleveringen af sådanne ting kan imidlertid gøres betinget af, at de tilbageleveres inden for et tidsrum, der fastsættes af den myndighed, der udleverer dem.

(b) De kontraherende parters myndigheder skal underrette hinanden

currente, s'informent réciproquement de la suite donnée aux affaires.

7.—(a) Il ne peut être procédé par les autorités de l'Etat d'origine à l'exécution d'une condamnation capitale sur le territoire de l'Etat de séjour si la législation de ce dernier ne prévoit pas la peine de mort dans un cas analogue.

(b) Les autorités de l'Etat de séjour examinent avec bienveillance les demandes des autorités de l'Etat d'origine en vue de prêter assistance à celles-ci pour l'exécution des peines d'emprisonnement prononcées sur le territoire de l'Etat de séjour par lesdites autorités conformément aux dispositions du présent article.

8. Lorsqu'un inculpé a été jugé conformément aux dispositions de cet article par les autorités d'une Partie Contractante et a été acquitté ou, en cas de condamnation, s'il subit ou a subi sa peine ou a été gracié, il ne peut plus être jugé de nouveau sur le même territoire, du chef de la même infraction, par les autorités d'une autre Partie Contractante. Toutefois, ce paragraphe ne s'oppose en rien à ce que les autorités militaires de l'Etat d'origine jugent un membre d'une force pour toute violation des règles de discipline résultant de l'acte ou de l'omission constitutive de l'infraction pour laquelle il a été jugé.

9. Quand un membre d'une force ou d'un élément civil ou une personne à charge est poursuivi devant les juridictions de l'Etat de séjour, il a droit:

- (a) à être jugé rapidement;
- (b) à être tenu informé, avant les débats, de l'accusation ou des accusations portées contre lui;
- (c) à être confronté avec les témoins à charge;
- (d) à ce que les témoins à décharge soient contraints de se présenter si la juridiction de l'Etat de séjour a le pouvoir de les y obliger;

sition of all cases in which there are concurrent rights to exercise jurisdiction.

7.—(a) A death sentence shall not be carried out in the receiving State by the authorities of the sending State if the legislation of the receiving State does not provide for such punishment in a similar case.

(b) The authorities of the receiving State shall give sympathetic consideration to a request from the authorities of the sending State for assistance in carrying out a sentence of imprisonment pronounced by the authorities of the sending State under the provision of this Article within the territory of the receiving State.

8. Where an accused has been tried in accordance with the provisions of this Article by the authorities of one Contracting Party and has been acquitted, or has been convicted and is serving, or has served, his sentence or has been pardoned, he may not be tried again for the same offence within the same territory by the authorities of another Contracting Party. However, nothing in this paragraph shall prevent the military authorities of the sending State from trying a member of its force for any violation of rules of discipline arising from an act or omission which constituted an offence for which he was tried by the authorities of another Contracting Party.

9. Whenever a member of a force or civilian component or a dependent is prosecuted under the jurisdiction of a receiving State he shall be entitled—

- (a) to a prompt and speedy trial;
- (b) to be informed, in advance of trial, of the specific charge or charges made against him;
- (c) to be confronted with the witnesses against him;
- (d) to have compulsory process for obtaining witnesses in his favour, if they are within the jurisdiction of the receiving State;

om behandlingen af alle sager, hvori der er sammenstød med hensyn til jurisdiktionens udøvelse.

7. (a) Afsenderlandets myndigheder må ikke fuldbyrde en dødsdom i modtagerlandet, dersom sidstnævnte lands lovgivning ikke hjemler en sådan straf i et tilsvarende tilfælde.

(b) Modtagerlandets myndigheder skal velvilligt overveje en anmodning fra afsenderlandets myndigheder om bistand til at iværksætte en fængselsstraf, der på modtagerlandets territorium er afsagt af afsenderlandets myndigheder i henhold til nærværende artikels bestemmelser.

8. En tiltalt, der af en kontraherende parts myndigheder er blevet stillet for en domstol i overensstemmelse med bestemmelserne i nærværende artikel og er blevet frifundet eller i tilfælde af domfældelse afsøner eller har afsønet sin straf eller er blevet benådet, kan ikke af en anden kontraherende parts myndigheder påny tildales inden for samme territorium for den samme lovovertrædelse. Bestemmelserne i nærværende stykke skal dog ikke forhindre afsenderlandets militære myndigheder i at rejse tiltale imod et medlem af dets styrke for krænkelse af disciplinære regler i forbindelse med den handling eller undladelse, som udgjorde en lovovertrædelse, for hvilken han har været tiltalt af en anden deltagers myndigheder.

9. Når som helst der under et modtagerlands jurisdiktion rejses tiltale mod et medlem af en styrke eller et civilt element, eller mod en pårørende, skal denne have ret til:

(a) hurtig pådømmelse,

(b) forud for den retlige behandling at blive underrettet om de anklager, der er rejst imod ham,

(c) at blive konfronteret med de personer, der vidner imod ham,

(d) at indstævne vidner til sin fordel, såfremt disse befinder sig inden for modtagerlandets jurisdiktion,

- (e) à être représenté selon son choix ou à être assisté dans les conditions légales en vigueur à l'époque dans l'Etat de séjour;
- (f) s'il l'estime nécessaire, au service d'un interprète compétent;
- (g) à communiquer avec un représentant du gouvernement de l'Etat d'origine, et lorsque les règles de procédure le permettent, à la présence de ce représentant aux débats.

10.—(a) Les unités ou formations militaires régulièrement constituées d'une force ont le droit de police sur tous les camps, établissements ou autres installations occupés par elles en vertu d'un accord avec l'Etat de séjour. La police militaire des unités ou formations peut prendre toutes les mesures utiles pour assurer le maintien de l'ordre et de la sécurité dans ces installations.

(b) L'emploi de ladite police militaire hors de ces installations est subordonné à un accord avec les autorités de l'Etat de séjour, se fait en liaison avec celles-ci et n'intervient que pour autant que cela est nécessaire pour maintenir l'ordre et la discipline parmi les membres de ces unités ou formations.

11. Chacune des Parties Contractantes soumettra au pouvoir législatif les projets qu'elle estime nécessaires pour permettre d'assurer sur son territoire la sécurité et la protection des installations, du matériel, des propriétés, des archives et des documents officiels des autres Parties Contractantes ainsi que la répression des infractions à cette législation.

Article VIII

1. Chaque Partie Contractante renonce à toute demande d'indemnité à l'encontre d'une autre Partie Contractante pour les dommages causés aux biens de l'Etat qui sont utilisés par ses forces armées de terre, de mer et de l'air.

- (e) to have legal representation of his own choice for his defence or to have free or assisted legal representation under the conditions prevailing for the time being in the receiving State;
- (f) if he considers it necessary, to have the services of a competent interpreter; and
- (g) to communicate with a representative of the Government of the sending State and, when the rules of the court permit, to have such a representative present at his trial.

10.—(a) Regularly constituted military units or formations of a force shall have the right to police any camps, establishments or other premises which they occupy as the result of an agreement with the receiving State. The military police of the force may take all appropriate measures to ensure the maintenance of order and security on such premises.

(b) Outside these premises, such military police shall be employed only subject to arrangements with the authorities of the receiving State and in liaison with those authorities, and in so far as such employment is necessary to maintain discipline and order among the members of the force.

11. Each Contracting Party shall seek such legislation as it deems necessary to ensure the adequate security and protection within its territory of installations, equipment, property, records and official information of other Contracting Parties, and the punishment of persons who may contravene laws enacted for that purpose.

Article VIII

1. Each Contracting Party waives all its claims against any other Contracting Party for damage to any property owned by it and used by its land, sea or air armed services, if such damage—

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

- (e) selv at vælge sin forsvarer eller opnå bistand af en vederlagsfri eller beskikket forsvarer i henhold til de til enhver tid gældende bestemmelser i modtagerlandet,
- (f) dersom han anser det for nødvendigt at få bistand af en egnet tolk, og
- (g) at have forbindelse med en repræsentant for regeringen i afsenderlandet og — dersom retsplejereglerne tillader det — at lade en sådan repræsentant overvære sagens retlige behandling.

10. (a) En styrkes opstillede enheder eller formationer skal have adgang til at udøve politimyndighed i lejre, anlæg og andre områder, som de har rådighed over efter aftale med modtagerlandet. Styrkens militærpoliti kan træffe alle behørigte foranstaltninger til at sikre opretholdelsen af orden og sikkerhed på sådanne steder.

(b) Udenfor disse områder skal sådant militærpoliti kun udøve sin virksomhed i henhold til aftale med modtagerlandets myndigheder, i samarbejde med disse myndigheder og kun i det omfang, sådan virksomhed er nødvendig for opretholdelsen af disciplin og orden blandt styrkens medlemmer.

11. Enhver kontraherende part skal søge gennemført en sådan lovgivning, som den anser for nødvendig for på sit territorium at tilvejebringe tilstrækkelig sikring og beskyttelse af andre kontraherende parters installationer, udrustning, ejendom, arkiver og officielle aktstykker samt for at kunne straffe personer, som måtte overtræde en sådan lovgivning.

Artikel VIII.

1. Enhver kontraherende part frafalder ethvert krav på en anden kontraherende part for skade på ejendom, der tilhører førstnævnte og benyttes af dennes land-, sø- eller luftstridskræfter, såfremt sådan skade

- (i) si le dommage est causé par un membre des forces armées de l'autre Partie Contractante, ou par un employé de celle-ci, dans l'exercice de ses fonctions dans le cadre du Traité de l'Atlantique Nord;
- (ii) ou s'il est causé par un véhicule, un navire ou un aéronef d'une Partie Contractante et utilisé par ses forces armées, à condition, ou que le véhicule, le navire ou l'aéronef cause du dommage ait été utilisé pour des actions entreprises dans le cadre des opérations du Traité de l'Atlantique Nord, ou que le dommage ait été causé à des biens utilisés dans les mêmes conditions.

Les demandes d'indemnités pour sauvetage maritime formulées par une Partie Contractante à l'encontre d'une autre Partie Contractante font l'objet de la même renonciation, sous réserve que le navire ou la cargaison sauvés soient la propriété d'une Partie Contractante et soient utilisés par ses forces armées à l'occasion d'actions entreprises dans le cadre du Traité de l'Atlantique Nord.

2.—(a) Dans le cas de dommages autres que ceux prévus au paragraphe 1 ci-dessus qui ont été causés aux biens d'une Partie Contractante situés sur le territoire de celle-ci, et pour autant que les Parties Contractantes intéressées n'aient pas conclu d'autre accord, il sera prononcé sur la responsabilité et le montant du dommage par un arbitre unique choisi conformément aux dispositions de l'alinéa (b) ci-dessous. L'arbitre connaîtra également des demandes reconventionnelles éventuelles.

(b) L'arbitre prévu à l'alinéa (a) ci-dessus sera choisi par accord entre les Parties Contractantes intéressées parmi les nationaux de l'Etat de séjour exerçant ou ayant exercé une haute fonction judiciaire. Si les Parties Contractantes intéressées n'ont pu, à l'expiration d'un délai de deux mois, se mettre d'accord sur la désignation de cet arbitre, l'une ou l'autre pourra demander au président des Suppléants du Conseil de l'Atlantique Nord de choisir une personne répondant aux qualifications indiquées ci-dessus;

- (i) was caused by a member or an employee of the armed services of the other Contracting Party in the execution of his duties in connexion with the operation of the North Atlantic Treaty; or
- (ii) arose from the use of any vehicle, vessel or aircraft owned by the other Contracting Party and used by its armed services, provided either that the vehicle, vessel or aircraft causing the damage was being used in connexion with the operation of the North Atlantic Treaty, or that the damage was caused to property being so used.

Claims for maritime salvage by one Contracting Party against any other Contracting Party shall be waived, provided that the vessel or cargo salvaged was owned by a Contracting Party and being used by its armed services in connexion with the operation of the North Atlantic Treaty.

2.—(a) In the case of damage caused or arising as stated in paragraph 1 to other property owned by a Contracting Party and located in its territory, the issue of the liability of any other Contracting Party shall be determined and the amount of damage shall be assessed, unless the Contracting Parties concerned agree otherwise, by a sole arbitrator selected in accordance with sub-paragraph (b) of this paragraph. The arbitrator shall also decide any counter-claims arising out of the same incident.

(b) The arbitrator referred to in sub-paragraph (a) above shall be selected by agreement between the Contracting Parties concerned from amongst the nationals of the receiving State who hold or have held high judicial office. If the Contracting Parties concerned are unable, within two months to agree upon the arbitrator, either may request the Chairman of the North Atlantic Council Deputies to select a person with the aforesaid qualifications.

- (i) er forvoldt af et medlem af eller en person ansat ved den anden kontraherende parts værn under udøvelsen af tjenesteplichter inden for Den nordatlantiske Traktats rammer, eller
- (ii) er opstået i forbindelse med brugen af et køretøj, skib eller luftfartøj, der ejes af den anden kontraherende part og anvendes af dennes værn, forsåvidt det køretøj, skib eller luftfartøj, der har forvoldt skaden, anvendes i forbindelse med handlinger foretaget inden for Den nordatlantiske Traktats rammer eller skaden er blevet forvoldt på ejendom, der anvendes under samme omstændigheder.

Krav om bjergeløn fremsat af en kontraherende part overfor en anden kontraherende part skal frafalde, forsåvidt det bjergede fartøj eller den bjergede ladning ejedes af en kontraherende part og blev anvendt af dennes værn i forbindelse med handlinger foretaget inden for Den nordatlantiske Traktats rammer.

2. (a) I tilfælde af, at skade er blevet forvoldt under de i stk. 1 omhandlede omstændigheder på anden ejendom tilhørende en kontraherende part og beliggende på dennes territorium, og forsåvidt de pågældende kontraherende parter ikke har truffet anden aftale, skal en enevoldgiftsmand, udvalgt i overensstemmelse med bestemmelserne i nedenførte pkt. (b) afgøre spørgsmålet om ansvaret og skadeserstatningen. Voldgiftsmanden skal også træffe afgørelse med hensyn til eventuelle modkrav hidrørende fra samme hændelse.

(b) Den i pkt. (a) ovenfor omhandlede voldgiftsmand skal ifølge aftale mellem vedkommende kontraherende parter udvælges blandt de af modtagerlandets statsborgere, der beklæder eller har beklædt en høj judiciel stilling. Dersom de pågældende kontraherende parter er ude af stand til i løbet af 2 måneder at blive enige om valget af en sådan voldgiftsmand, kan enhver af dem anmode Det nordatlantiske Stedfortræderråds formand om at udvælge en person med de foran anførte kvalifikationer.

(c) Toute décision prise par l'arbitre sera définitive et liera les Parties Contractantes;

(d) Le montant de toute indemnité attribuée par l'arbitre sera réparti comme il est prévu au paragraphe 5 (e) (i), (ii) et (iii) ci-dessous;

(e) La rémunération de l'arbitre sera fixée par accord entre les Parties Contractantes intéressées et sera, ainsi que les dépenses qu'aura occasionnées l'accomplissement de ses fonctions, supportés par parts égales par lesdites Parties.

(f) Toutefois, chaque Partie Contractante renonce à demander une indemnité si le montant du dommage est inférieur aux montants suivants:

Belgique: Fr. b. 70.000.
 Canada: \$ 1.460.
 Danemark: Kr. 9.670.
 France: Fr.fr. 490.000.
 Islande: Kr. 22.800.
 Italie: Li. 850.000.
 Luxembourg: Fr.l. 70.000.
 Pays-Bas: Fl. 5.320.
 Norvège: Kr. 10.000.
 Portugal: Es. 40.250.
 Royaume-Uni: £ 500.
 Etats-Unis: \$ 1.400.

Toute autre Partie Contractante dont les biens auraient été endommagés dans le même incident renoncera aussi à sa réclamation à concurrence des montants indiqués ci-dessus. Dans le cas de variation importante du cours des changes, les Parties Contractantes procéderont à l'ajustement des chiffres ci-dessus.

3. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 du présent article s'appliquent à tout navire affrété en coque nue par une Partie Contractante, ou réquisitionné par elle avec un contrat d'affrètement en coque nue, ou de bonne prise (sauf en ce qui concerne la partie du risque de perte et de la responsabilité supportée par une autre personne que cette Partie Contractante).

(c) Any decision taken by the arbitrator shall be binding and conclusive upon the Contracting Parties.

(d) The amount of any compensation awarded by the arbitrator shall be distributed in accordance with the provisions of paragraph 5(e) (i), (ii) and (iii) of this Article.

(e) The compensation of the arbitrator shall be fixed by agreement between the Contracting Parties concerned and shall, together with the necessary expenses incidental to the performance of his duties, be defrayed in equal proportions by them.

(f) Nevertheless, each Contracting Party waives its claim in any such case where the damage is less than:—

Belgium: B.fr. 70,000.
 Canada: \$ 1,460.
 Denmark: Kr. 9,670.
 France: F.fr. 490,000.
 Iceland: Kr. 22,800.
 Italy: Li. 850,000.
 Luxembourg: L.fr. 70,000.
 Netherlands: Fl. 5,320.
 Norway: Kr. 10,000.
 Portugal: Es. 40,250.
 United Kingdom: £ 500.
 United States: \$ 1,400.

Any other Contracting Party whose property has been damaged in the same incident shall also waive its claim up to the above amount. In the case of considerable variation in the rates of exchange between these currencies the Contracting Parties shall agree on the appropriate adjustments of these amounts.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 of this Article the expression "owned by a Contracting Party" in the case of a vessel includes a vessel on bare boat charter to that Contracting Party or requisitioned by it on bare boat terms or seized by it in prize (except to the extent that the risk of loss or liability is borne by some person other than such Contracting Party).

(c) Enhver af voldgiftsmanden truffet afgørelse skal være bindende og endelig for de kontraherende parter.

(d) Ethvert af voldgiftsmanden tilkendt skadeserstatningsbeløb skal fordeles i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 5 (e) (i), (ii) og (iii).

(e) Voldgiftsmandens vederlag fastsættes efter aftale mellem de pågældende kontraherende parter og skal tilligemed de i forbindelse med udøvelsen af hans hverv nødvendige udgifter udredes af parterne i lige andele.

(f) Enhver kontraherende part giver imidlertid afkald på erstatningskrav i alle tilfælde, hvor skaden er under følgende beløb:

Belgien: B.fr. 70.000	Luxembourg: L.fr. 70.000
Canada: \$ 1.460	Nederlandene: H.fl. 5.320
Danmark: Kr. 9.670	Norge: Kr. 10.000
Frankrig: F.fr. 490.000	Portugal: Esc. 40.250
Island: Kr. 22.800	Det forenede Kongerige: £ 500
Italien: Li. 850.000	De Forenede Stater: \$ 1.400

Enhver anden kontraherende part, hvis ejendom er blevet beskadiget ved samme hændelse, skal også frafalde sit krav indtil forannævnte beløb. I tilfælde af betydelig afvigelse i valutakurserne for disse møntsorter, skal de kontraherende parter træffe aftale om en passende regulering af disse beløb.

3. Bestemmelserne i nærværende artikels 1. og 2. stykke finder anvendelse på den kontraherende parts skibe „on bare boat charter“ eller rekvirerede på sådanne vilkår, samt på opbragte skibe (dog ikke i det omfang risikoen for tab eller ansvar bæres af en anden person end vedkommende kontraherende part).

4. Chaque Partie Contractante renonce à demander une indemnité à une autre Partie Contractante dans le cas où un membre de ses forces armées a subi des blessures ou est mort dans l'exécution du service.

5. Les demandes d'indemnité (autres que celles résultant de l'application d'un contrat et que celles auxquelles les paragraphes 6 ou 7 du présent article sont applicables) du chef d'actes ou de négligences dont un membre d'une force ou un élément civil est responsable dans l'exécution du service ou du chef de tout autre acte, négligence ou incident dont une force ou un élément civil est légalement responsable et qui ont causé sur le territoire de l'Etat de séjour des dommages à un tiers autre que l'une des Parties Contractantes, seront réglées par l'Etat de séjour conformément aux dispositions suivantes:

- (a) Les demandes d'indemnités sont introduites, instruites et les décisions prises, conformément aux lois et règlements de l'Etat de séjour applicables en la matière à ses propres forces armées;
- (b) L'Etat de séjour peut statuer sur ces dommages; il procède au paiement des indemnités allouées dans sa propre monnaie;
- (c) Ce paiement, qu'il résulte du règlement direct de l'affaire ou d'une décision de la juridiction compétente de l'Etat de séjour, ou la décision de la même juridiction déboutant le demandeur, lie définitivement les Parties Contractantes;
- (d) Toute indemnité payée par l'Etat de séjour sera portée à la connaissance des Etats d'origine intéressés qui recevront en même temps un rapport circonstancié et une proposition de répartition établie conformément aux alinéas (e) (i), (ii) et (iii) ci-dessous. A défaut de réponse dans les deux mois, la proposition sera considérée comme acceptée;

4. Each Contracting Party waives all its claims against any other Contracting Party for injury or death suffered by any member of its armed services while such member was engaged in the performance of his official duties.

5. Claims (other than contractual claims and those to which paragraphs 6 or 7 of this Article apply) arising out of acts or omissions of members of a force or civilian component done in the performance of official duty, or out of any other act, omission or occurrence for which a force or civilian component is legally responsible, and causing damage in the territory of the receiving State to third parties, other than any of the Contracting Parties, shall be dealt with by the receiving State in accordance with the following provisions:—

- (a) Claims shall be filed, considered and settled or adjudicated in accordance with the laws and regulations of the receiving State with respect to claims arising from the activities of its own armed forces.
- (b) The receiving State may settle any such claims, and payment of the amount agreed upon or determined by adjudication shall be made by the receiving State in its currency.
- (c) Such payment, whether made pursuant to a settlement or to adjudication of the case by a competent tribunal of the receiving State, or the final adjudication by such a tribunal denying payment, shall be binding and conclusive upon the Contracting Parties.
- (d) Every claim paid by the receiving State shall be communicated to the sending States concerned together with full particulars and a proposed distribution in conformity with sub-paragraphs (e) (i), (ii) and (iii) below. In default of a reply within two months, the proposed distribution shall be regarded as accepted.

4. Enhver kontraherende part frafalder ethvert krav på en anden kontraherende part i tilfælde, hvor et medlem af dens værn under udøvelsen af tjenstlige pligter bliver såret eller afgår ved døden.

5. Erstatningskrav (andre end kontraktmæssige krav og krav, hvorpå stk. 6 eller 7 i nærværende artikel finder anvendelse), der opstår som følge af handlinger eller forsømmelser, der må tilskrives medlemmer af en styrke eller et civilt element under udøvelsen af tjenstlige pligter, eller som følge af enhver anden handling, undladelse eller begivenhed, for hvilken en styrke eller et civilt element er retlig ansvarlig, og som på modtagerlandets territorium forvolder skade på trediemand, som ikke er en af de kontraherende parter, behandles af modtagerlandet i overensstemmelse med følgende bestemmelser:

- (a) Erstatningskrav skal anmeldes, behandles og afgøres eller pådømmes i overensstemmelse med modtagerlandets love og bestemmelser med hensyn til erstatningskrav, opstået i forbindelse med dets egne værns virksomhed.
- (b) Modtagerlandet kan afgøre alle sådanne erstatningskrav, og betaling af erstatningsbeløbet skal erlægges af modtagerlandet i dets egen valuta.
- (c) Hvadenten sådan betaling erlægges ifølge derom truffet aftale, eller ifølge dom afsagt af en af modtagerlandets kompetente domstole, eller betaling nægtes af en sådan domstol, skal afgørelsen være bindende og endelig for de kontraherende parter.
- (d) Afsenderlandet skal underrettes om ethvert af modtagerlandet udbetalt erstatningsbeløb og samtidig tilstilles en udførlig beretning samt forslag til fordeling i overensstemmelse med nedenstående pkt. (e) (i), (ii) og (iii). Såfremt der ikke modtages svar i løbet af 2 måneder, skal den foreslåede fordeling anses for at være akcepteret.

- (e) La charge des indemnités versées pour la réparation des dommages visés aux alinéas précédents et au paragraphe 2 du présent article sera répartie entre les Parties Contractantes dans les conditions suivantes:
- (i) Quand un seul Etat d'origine est responsable, le montant de l'indemnité est réparti à concurrence de 25 pour cent pour l'Etat de séjour et 75 pour cent pour l'Etat d'origine;
 - (ii) Quand la responsabilité est encourue par plus d'un Etat, le montant de l'indemnité est réparti entre eux par parts égales; toutefois, si l'Etat de séjour n'est pas un des Etats responsables, sa part sera la moitié de celle de chacun des Etats d'origine;
 - (iii) Si le dommage est causé par les forces armées des Parties Contractantes sans qu'il soit possible de l'attribuer d'une manière précise à l'une ou à plusieurs de ces forces armées, le montant de l'indemnité sera réparti également entre les Parties Contractantes intéressées; toutefois, si l'Etat de séjour n'est pas un des Etats dont les forces armées ont causé le dommage, sa part sera la moitié de celle de chacun des Etats d'origine;
 - (iv) Semestriellement, un état des sommes payées par l'Etat de séjour au cours du semestre précédent pour les affaires pour lesquelles une répartition en pourcentage a été admise, sera adressé aux Etats d'origine intéressés accompagné d'une demande de remboursement. Le remboursement sera fait dans les plus brefs délais, dans la monnaie de l'Etat de séjour;
- (e) The cost incurred in satisfying claims pursuant to the preceding subparagraph and paragraph 2 of this Article shall be distributed between the Contracting Parties, as follows:—
- (i) Where one sending State alone is responsible, the amount awarded or adjudged shall be distributed in the proportion of 25 per cent. chargeable to the receiving State and 75 per cent. chargeable to the sending State.
 - (ii) Where more than one State is responsible for the damage, the amount awarded or adjudged shall be distributed equally among them: however, if the receiving State is not one of the States responsible, its contribution shall be half that of each of the sending States.
 - (iii) Where the damage was caused by the armed services of the Contracting Parties and it is not possible to attribute it specifically to one or more of those armed services, the amount awarded or adjudged shall be distributed equally among the Contracting Parties concerned: however, if the receiving State is not one of the States by whose armed services the damage was caused, its contribution shall be half that of each of the sending States concerned.
 - (iv) Every half-year, a statement of the sums paid by the receiving State in the course of the half-yearly period in respect of every case regarding which the proposed distribution on a percentage basis has been accepted, shall be sent to the sending States concerned, together with a request for reimbursement. Such reimbursement shall be made within the shortest possible time, in the currency of the receiving State.

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

- (e) Udgifterne ved fyldestgørelse af krav i medfør af foranstående punkter og nærværende artikels stk. 2, skal fordeles mellem de kontraherende parter på følgende måde:
- (i) Hvor et afsenderland alene er ansvarligt, skal erstatningsbeløbet fordeles med 25 pct. på modtagerlandet og 75 pct. på afsenderlandet.
 - (ii) Hvor mere end eet land er ansvarligt for skaden, skal erstatningsbeløbet fordeles ligeligt imellem disse; hvis modtagerlandet imidlertid ikke er et af de ansvarlige lande, skal dets bidrag udgøre halvdelen af det beløb, der skal udredes af hvert af afsenderlandene.
 - (iii) Hvor skaden forvoldes af de kontraherende parters værn, og det ikke er muligt særligt at pålægge et enkelt eller flere af disse værn ansvaret for skaden, skal erstatningsbeløbet fordeles ligeligt imellem de pågældende kontraherende parter; dersom modtagerlandet imidlertid ikke er et af de lande, hvis værn forvoldte skaden, skal dets bidrag udgøre halvdelen af det beløb, der skal udredes af hvert af de pågældende afsenderlande.
 - (iv) Modtagerlandet udfærdiger hvert halvår en opgørelse over de i det forløbne halvår udbetalte beløb i sager, hvor den foreslåede procentvise fordeling er blevet akcepteret; opgørelsen sendes til de pågældende afsenderlande tillige med en anmodning om betaling. Sådan betaling skal finde sted snarest muligt i modtagerlandets valuta.

- (f) Dans le cas où, par suite de l'application des dispositions des alinéas (b) et (e) ci-dessus, une Partie Contractante se verrait imposer une charge qui l'affecterait trop lourdement, elle peut demander au Conseil de l'Atlantique Nord de procéder à un règlement de l'affaire sur une base différente;
- (g) Aucune voie d'exécution ne peut être pratiquée sur un membre d'une force ou d'un élément civil lorsqu'un jugement a été prononcé contre lui dans l'Etat de séjour s'il s'agit d'un litige né d'un acte accompli dans l'exécution du service;
- (h) Excepté dans la mesure où l'alinéa (e) du présent paragraphe s'applique aux demandes d'indemnité couvertes par le paragraphe 2 du présent article, les dispositions du présent paragraphe ne s'appliquent pas dans le cas de navigation, d'exploitation d'un navire, de chargement ou de déchargement ou de transport d'une cargaison, sauf s'il y a eu mort ou blessure d'une personne et que le paragraphe 4 ne soit pas applicable.
- (f) In cases where the application of the provisions of sub-paragraphs (b) and (e) of this paragraph would cause a Contracting Party serious hardship, it may request the North Atlantic Council to arrange a settlement of a different nature.
- (g) A member of a force or civilian component shall not be subject to any proceedings for the enforcement of any judgment given against him in the receiving State in a matter arising from the performance of his official duties.
- (h) Except in so far as sub-paragraph (e) of this paragraph applies to claims covered by paragraph 2 of this Article, the provisions of this paragraph shall not apply to any claim arising out of or in connexion with the navigation or operation of a ship or the loading, carriage, or discharge of a cargo, other than claims for death or personal injury to which paragraph 4 of this Article does not apply.

6. Les demandes d'indemnité contre les membres d'une force armée ou d'un élément civil fondées sur des actes dommageables ou des négligences qui n'ont pas été accomplis dans l'exécution du service sont réglées de la façon suivante:

- (a) Les autorités de l'Etat de séjour instruisent la demande d'indemnité et fixent d'une manière juste et équitable l'indemnité due au demandeur, en tenant compte de toutes les circonstances de la cause, y compris la conduite et le comportement de la personne lésée, et elles établissent un rapport sur l'affaire;
- (b) Ce rapport est envoyé aux autorités de l'Etat d'origine qui décident alors sans délai si elles procéderont à une indemnisation à titre gracieux, et dans ce cas, en fixant le montant;

6. Claims against members of a force or civilian component arising out of tortious acts or omissions in the receiving State not done in the performance of official duty shall be dealt with in the following manner:—

- (a) The authorities of the receiving State shall consider the claim and assess compensation to the claimant in a fair and just manner, taking into account all the circumstances of the case, including the conduct of the injured person, and shall prepare a report on the matter.
- (b) The report shall be delivered to the authorities of the sending State, who shall then decide without delay whether they will offer an *ex gratia* payment, and if so, of what amount.

- (f) I tilfælde hvor anvendelsen af bestemmelserne i nærværende stykke pkt. (b) og (e) medfører, at en kontraherende part pålægges en betydelig byrde, kan den anmode Det nordatlantiske Råd om at foranledige sagen afviklet på et andet grundlag.
- (g) Der kan ikke overfor et medlem af en styrke eller et civilt element foretages retlige skridt til opfyldelse af en i modtagerlandet over den pågældende afsagt dom i en sag opstået i forbindelse med udøvelsen af tjenstlige pligter.
- (h) Med undtagelse af de tilfælde, hvor pkt. (e) i nærværende stk. finder anvendelse på erstatningskrav, der falder ind under stk. 2 i nærværende artikel, skal bestemmelserne i nærværende stk. ikke finde anvendelse på krav, der opstår som følge af eller i forbindelse med navigation eller brug af et skib eller lastning, transport eller losning af en ladning, undtagen med hensyn til erstatningskrav i forbindelse med dødsfald eller skade på person, og for så vidt stk. 4 i nærværende artikel ikke finder anvendelse.

6. Erstatningskrav mod medlemmer af en styrke eller et civilt element for uretmæssige handlinger eller undladelser i modtagerlandet skal, når handlingen eller undladelsen ikke er begået under udøvelsen af tjenstlige pligter, behandles på følgende måde:

- (a) Modtagerlandets myndigheder skal behandle erstatningskravet og på en retfærdig og rimelig måde fastsætte erstatning til fordringshaveren, idet alle sagens omstændigheder, herunder skadelidtes egen handle måde, skal tages i betragtning; endvidere skal der udfærdiges en rapport i sagens anledning.
- (b) Rapporten skal forelægges afsenderlandets myndigheder, som derefter uden forhaling afgør, om de vil tilbyde betaling ex gratia og, i bekræftende fald, beløbets størrelse.

(c) Si une offre d'indemnité à titre gracieux est faite et acceptée à titre de dédommagement intégral par le demandeur, les autorités de l'Etat d'origine effectuent elles-mêmes ce paiement et font connaître aux autorités de l'Etat de séjour leur décision et le montant de la somme versée;

(d) Les dispositions du présent paragraphe ne s'opposent en rien à ce que la juridiction de l'Etat de séjour statue sur l'action qui pourrait être intentée contre un membre d'une force ou d'un élément civil pour autant toutefois qu'un paiement entièrement satisfaisant n'ait pas été effectué.

7. Les demandes d'indemnité fondées sur l'usage non autorisé de tout véhicule des forces armées d'un Etat d'origine seront traitées conformément aux dispositions du paragraphe 6 du présent article sauf dans le cas où la force elle-même ou l'élément civil est légalement responsable.

8. S'il y a contestation sur le point de savoir si l'acte dommageable ou la négligence d'un membre d'une force ou d'un élément civil ont été accomplis dans l'exécution du service ou sur le point de savoir si l'utilisation d'un véhicule appartenant aux forces armées d'un Etat d'origine n'avait pas été autorisée, l'affaire est portée devant un arbitre désigné conformément au paragraphe 2 (b) du présent article, qui décide souverainement sur ce point.

9. Sauf dans les conditions prévues au paragraphe 5 (g) du présent article, l'Etat d'origine ne peut, en ce qui concerne la juridiction civile des tribunaux de l'Etat de séjour, se prévaloir de l'immunité de juridiction des tribunaux de l'Etat de séjour en faveur des membres d'une force ou d'un élément civil.

10. Les autorités de l'Etat d'origine et de l'Etat de séjour se prêtent assistance pour la recherche des preuves nécessaires à un exa-

(c) If an offer of *ex gratia* payment is made, and accepted by the claimant in full satisfaction of his claim, the authorities of the sending State shall make the payment themselves and inform the authorities of the receiving State of their decision and of the sum paid.

(d) Nothing in this paragraph shall affect the jurisdiction of the courts of the receiving State to entertain an action against a member of a force or of a civilian component unless and until there has been payment in full satisfaction of the claim.

7. Claims arising out of the unauthorised use of any vehicle of the armed services of a sending State shall be dealt with in accordance with paragraph 6 of this Article, except in so far as the force or civilian component is legally responsible.

8. If a dispute arises as to whether a tortious act or omission of a member of a force or civilian component was done in the performance of official duty or as to whether the use of any vehicle of the armed services of a sending State was unauthorised, the question shall be submitted to an arbitrator appointed in accordance with paragraph 2 (b) of this Article, whose decision on this point shall be final and conclusive.

9. The sending State shall not claim immunity from the jurisdiction of the courts of the receiving State for members of a force or civilian component in respect of the civil jurisdiction of the courts of the receiving State except to the extent provided in paragraph 5 (g) of this Article.

10. The authorities of the sending State and of the receiving State shall co-operate in the procurement of evidence for a fair

- (c) Såfremt der tilbydes betaling *ex gratia*, og dette akcepteres af fordringshaveren som fuldstændig fyldestgørelse af kravet, foretager afsenderlandets myndigheder selv udbetalingen og underretter modtagerlandets myndigheder om den trufne afgørelse og om det udbetalte beløbs størrelse.
- (d) Bestemmelserne i nærværende stk. skal ikke være til hinder for, at modtagerlandets domstole behandler en sag mod et medlem af en styrke eller et civilt element, indtil der er ydet fuldstændig fyldestgørelse for kravet.

7. Erstatningskrav, der opstår som følge af uberettiget brug af et køretøj tilhørende et afsenderlands værn, skal behandles i overensstemmelse med stk. 6 i nærværende artikel, medmindre styrken eller det civile element selv er retlig ansvarlig herfor.

8. Såfremt der opstår uenighed om, hvorvidt en af et medlem af en styrke eller et civilt element begået uretmæssig handling eller undladelse har fundet sted under udøvelsen af tjenstlige pligter, eller om brugen af et køretøj tilhørende afsenderlandets værn var uberettiget, skal spørgsmålet forelægges en i overensstemmelse med stk. 2 (b) i nærværende artikel udvalgt voldgiftsmand, hvis afgørelse på dette punkt skal være endelig.

9. Afsenderlandet kan ikke gøre fordring på, at medlemmer af en styrke eller et civilt element undrages modtagerlandets jurisdiktion i civile sager undtagen i det omfang, det er fastsat i nærværende artikels stk. 5 (g).

10. Afsender- og modtagerlandets myndigheder skal samarbejde ved fremskaffelsen af bevismateriale til sikring af retfærdig behandling og afgørelse af erstatningskrav, som vedrører de kontraherende parter.

men équitable et à une décision en ce qui concerne les demandes d'indemnités qui intéressent les Parties Contractantes.

Article IX

1. Les membres d'une force ou d'un élément civil ainsi que les personnes à leur charge peuvent se procurer sur place les marchandises nécessaires à leur propre consommation et les services dont ils ont besoin, dans les mêmes conditions que les ressortissants de l'Etat de séjour.

2. Les marchandises achetées sur place destinées à la subsistance d'une force ou d'un élément civil seront normalement achetées par l'entremise des services compétents pour l'achat de telles marchandises pour les forces armées de l'Etat de séjour. Pour éviter que ces achats n'aient un effet dommageable pour l'économie de l'Etat de séjour, les autorités compétentes de ce dernier désigneront les articles qu'il conviendrait, le cas échéant, d'exclure totalement ou partiellement desdits achats.

3. Sous réserve de l'application des accords en vigueur ou qui pourront être conclus par les autorités compétentes des Etats de séjour et d'origine, les autorités de l'Etat de séjour prennent seules les mesures appropriées pour que soient mis à la disposition d'une force ou d'un élément civil, les immeubles ainsi que les services y afférents dont ceux-ci peuvent avoir besoin. Ces accords et arrangements seront dans la mesure du possible conformes aux règlements concernant le logement et le cantonnement du personnel similaire de l'Etat de séjour. A défaut de convention stipulant le contraire, les droits et obligations naissant de l'occupation ou de l'utilisation d'un immeuble ainsi que de l'usage des services et servitudes y afférents sont régis par les lois de l'Etat de séjour.

4. Les besoins locaux en main d'œuvre civile d'une force ou d'un élément civil sont satisfaits de la même manière que ceux des

hearing and disposal of claims in regard to which the Contracting Parties are concerned.

Article IX

1. Members of a force or of a civilian component and their dependents may purchase locally goods necessary for their own consumption, and such services as they need, under the same conditions as the nationals of the receiving State.

2. Goods which are required from local sources for the subsistence of a force or civilian component shall normally be purchased through the authorities which purchase such goods for the armed services of the receiving State. In order to avoid such purchases having any adverse effect on the economy of the receiving State, the competent authorities of that State shall indicate when necessary, any articles the purchase of which should be restricted or forbidden.

3. Subject to agreements already in force or which may hereafter be made between the authorised representatives of the sending and receiving States, the authorities of the receiving State shall assume sole responsibility for making suitable arrangements to make available to a force or a civilian component the buildings and grounds which it requires, as well as facilities and services connected therewith. These agreements and arrangements shall be, as far as possible, in accordance with the regulations governing the accommodation and billeting of similar personnel of the receiving State. In the absence of a specific contract to the contrary, the laws of the receiving State shall determine the rights and obligations arising out of the occupation or use of the buildings, grounds, facilities or services.

4. Local civilian labour requirements of a force or civilian component shall be satisfied in the same way as the comparable require-

Artikel IX.

1. Medlemmerne af en styrke eller et civilt element og deres pårørende kan på stedet købe varer, der er nødvendige til deres eget forbrug, og sådanne tjenesteydelser, som de har behov for, på samme betingelser som modtagerlandets statsborgere.

2. Lokale varekøb til en styrkes eller et civilt elements forsyning skal i almindelighed foretages gennem de myndigheder, der indkøber sådanne varer til modtagerlandets værn. For at undgå at sådanne indkøb får skadelig indvirkning på modtagerlandets økonomi, kan modtagerlandets kompetente myndigheder i påkommende tilfælde begrænse eller forbyde køb af nærmere angivne varer.

3. Under forbehold af aftaler, som allerede er i kraft, eller som herefter bliver indgået mellem bemyndigede repræsentanter for afsender- og modtagerlandet, skal modtagerlandets myndigheder alene have ansvaret for, at der træffes passende foranstaltninger til at stille de nødvendige bygninger og områder såvel som de dermed forbundne hjælpemidler og tjenesteydelser til rådighed for en styrke eller et civilt element. Disse overenskomster og foranstaltninger skal såvidt muligt være i overensstemmelse med de i modtagerlandet gældende bestemmelser med hensyn til beboelsesforhold for og indkvartering af tilsvarende personel. Medmindre der foreligger anden udtrykkelig aftale, skal modtagerlandets lovgivning være bestemmende for de retigheder og forpligtelser, der opstår som følge af besiddelsestagselsen eller anvendelsen af disse bygninger, områder, hjælpemidler eller tjenesteydelser.

4. En styrkes eller et civilt elements behov for stedlig civil arbejdskraft skal imødekommes på samme måde som modtagerlandets tilsvarende behov og med bistand fra modtagerlandets myndigheder gennem arbejds-

services analogues de l'Etat de séjour, avec leur assistance et par l'entremise des services de la main d'œuvre. Les conditions d'emploi et de travail, notamment les salaires et accessoires de salaires et les conditions de protection des travailleurs, sont réglées conformément à la législation en vigueur dans l'Etat de séjour. Ces travailleurs civils employés par une force ou par un élément civil ne sont considérés en aucun cas comme membres de cette force ou de cet élément civil.

5. Si les services médicaux et dentaires attachés à une force ou à un élément civil sont insuffisants, leurs membres ainsi que les personnes à leur charge peuvent recevoir les soins médicaux et dentaires, y compris l'hospitalisation, dans les mêmes conditions que le personnel correspondant de l'Etat de séjour.

6. L'Etat de séjour examinera avec bienveillance les demandes de facilités de circulation et de réductions de tarifs qu'il peut accorder aux membres d'une force armée ou d'un élément civil. Ces facilités et réductions feront l'objet de dispositions particulières entre les gouvernements intéressés.

7. Sous réserve de tout accord financier général ou particulier entre les Parties Contractantes, les paiements en monnaie locale pour les marchandises, le logement et les services prévus aux paragraphes 2, 3, 4 et si nécessaire 5 et 6 du présent article seront effectués sans délai par les autorités de la force.

8. Une force, un élément civil, leurs membres, ou les personnes à leur charge ne peuvent se prévaloir du présent article pour revendiquer une exonération d'impôts ou taxes applicables aux achats de biens et aux prestations de services en vertu de la réglementation fiscale de l'Etat de séjour.

Article X

1. Si, dans l'Etat de séjour, l'établissement d'un impôt quelconque est fonction de

ments of the receiving State and with the assistance of the authorities of the receiving State through the employment exchanges. The conditions of employment and work, in particular wages, supplementary payments and conditions for the protection of workers, shall be those laid down by the legislation of the receiving State. Such civilian workers employed by a force or civilian component shall not be regarded for any purpose as being members of that force or civilian component.

5. When a force or a civilian component has at the place where it is stationed inadequate medical or dental facilities, its members and their dependents may receive medical and dental care, including hospitalisation, under the same conditions as comparable personnel of the receiving State.

6. The receiving State shall give the most favourable consideration to requests for the grant to members of a force or of a civilian component of travelling facilities and concessions with regard to fares. These facilities and concessions will be the subject of special arrangements to be made between the Governments concerned.

7. Subject to any general or particular financial arrangements between the Contracting Parties, payment in local currency for goods, accommodation and services furnished under paragraphs 2, 3, 4 and, if necessary, 5 and 6, of this Article shall be made promptly by the authorities of the force.

8. Neither a force, nor a civilian component, nor the members thereof, nor their dependents, shall by reason of this Article enjoy any exemption from taxes or duties relating to purchases and services chargeable under the fiscal regulations of the receiving State.

Article X

1. Where the legal incidence of any form of taxation in the receiving State depends

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

anvisningskontorerne. Antagelses- og arbejdsvilkårene, i særdeleshed lønninger, løntillæg og bestemmelserne vedrørende arbejderbeskyttelse, skal være de i henhold til modtagerlandets lovgivning gældende. Sådanne civile arbejdere, der er antaget af en styrke eller et civilt element, skal i ingen henseende betragtes som medlem af vedkommende styrke eller civile element.

5. Når en styrke eller et civilt element på det sted, hvor den er stationeret, har utilstrækkelig læge- eller tandlægehjælp, kan dens medlemmer og disses pårørende få læge- eller tandlægebehandling, herunder hospitalsindlæggelse, på de samme betingelser som tilsvarende personel i modtagerlandet.

6. Modtagerlandet skal yderst velvilligt overveje anmodninger om indrømmelse af rejselettelser og nedsættelse af billetpriser for en styrkes eller et civilt elements medlemmer. Disse lempelser og indrømmelser vil blive gjort til genstand for særlige aftaler mellem de i betragtning kommende regeringer.

7. Medmindre der foreligger generelle eller specielle finansielle aftaler mellem de kontraherende parter, skal styrkens myndigheder snarest i stedlig valuta erlægge betaling for varer, indkvartering og tjenester, der er ydet i henhold til stk. 2, 3 og 4 og om fornødent stk. 5 og 6 i nærværende artikel.

8. Hverken en styrke, et civilt element, medlemmerne deraf eller disses pårørende skal på grund af nærværende artikel nyde nogen fritagelse for skatter eller afgifter, der i henhold til modtagerlandets afgiftsbestemmelser er pålagt varekøb eller tjenesteydelser.

Artikel X.

1. I det omfang beskatning i modtagerlandet afhænger af ophold eller domicil, skal de tidsrum, hvori et medlem af en styrke eller et civilt

la résidence ou du domicile du redevable, les périodes au cours desquelles un membre d'une force ou d'un élément civil sera présent dans le territoire de cet Etat, en raison uniquement de sa qualité de membre de cette force ou de cet élément civil, ne seront pas considérées, pour l'établissement dudit impôt, comme périodes de résidence ou comme entraînant un changement de résidence ou de domicile. Les membres d'une force ou d'un élément civil seront exonérés dans l'Etat de séjour de tout impôt sur les traitements et émoluments qui leur sont payés en cette qualité par l'Etat d'origine ainsi que sur tous biens meubles corporels leur appartenant et dont l'existence dans l'Etat de séjour est due uniquement à leur présence temporaire dans cet Etat.

2. Le présent article n'exonérera en aucune façon le membre d'une force ou d'un élément civil des impôts afférents aux activités génératrices de profits, autres que celles qu'il exerce en cette qualité, auxquelles il pourrait se livrer dans l'Etat de séjour. Sauf en ce qui concerne le traitement, les émoluments, ainsi que les biens meubles corporels, visés au paragraphe 1, les dispositions du présent article ne s'opposent en rien à la perception des impôts auxquels ledit membre est assujéti en vertu de la loi de l'Etat de séjour, même s'il est considéré comme ayant sa résidence ou son domicile hors du territoire de cet Etat.

3. Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux «droits» tels qu'ils sont définis au paragraphe 12 de l'article XI.

4. Au regard des dispositions du présent article, l'expression «membre d'une force» ne s'applique pas à une personne ayant la nationalité de l'Etat de séjour.

Article XI

1. Sous réserve des dérogations établies par la présente Convention, les membres d'une force ou d'un élément civil ainsi que les personnes à leur charge sont soumis aux

upon residence or domicile, periods during which a member of a force or civilian component is in the territory of that State by reason solely of his being a member of such force or civilian component shall not be considered as periods of residence therein, or as creating a change of residence or domicile, for the purposes of such taxation. Members of a force or civilian component shall be exempt from taxation in the receiving State on the salary and emoluments paid to them as such members by the sending State or on any tangible movable property the presence of which in the receiving State is due solely to their temporary presence there.

2. Nothing in this Article shall prevent taxation of a member of a force or civilian component with respect to any profitable enterprise, other than his employment as such member, in which he may engage in the receiving State, and, except as regards his salary and emoluments and the tangible movable property referred to in paragraph 1, nothing in this Article shall prevent taxation to which, even if regarded as having his residence or domicile outside the territory of the receiving State, such a member is liable under the law of that State.

3. Nothing in this Article shall apply to "duty" as defined in paragraph 12 of Article XI.

4. For the purposes of this Article the term "member of a force" shall not include any person who is a national of the receiving State.

Article XI

1. Save as provided expressly to the contrary in this Agreement, members of a force and of a civilian component as well as their dependents shall be subject to the laws and

element befinder sig på dette lands territorium, udelukkende fordi han er medlem af vedkommende styrke eller civile element, ikke, forsåvidt sådan beskatning angår, betragtes som ophold eller som medførende forandring af opholdssted eller domicil. Medlemmer af en styrke eller et civilt element skal nyde skattefritagelse i modtagerlandet med hensyn til de lønninger og emolumenter, de i denne egenskab modtager fra afsenderlandet, samt med hensyn til rørligt gods, hvis tilstedeværelse i modtagerlandet udelukkende skyldes medlemmernes midlertidige tilstedeværelse der.

2. Nærværende artikel skal ikke hindre, at et medlem af en styrke eller et civilt element beskattes af enhver indtægtsgivende virksomhed, som han måtte deltage i i modtagerlandet, og som ikke har forbindelse med hans ansættelse som sådant medlem, og bortset fra lønninger, emolumenter og rørligt gods, som omhandlet i stk. 1, skal nærværende artikel ikke hindre, at et sådant medlem afkræves skat, som han er pligtig til at erlægge i henhold til modtagerlandets lovgivning, selvom han anses for at have opholdssted eller domicil udenfor dette lands territorium.

3. Nærværende artikels bestemmelser skal ikke finde anvendelse på „told“, således som dette er defineret i artikel XI, stk. 12.

4. Forsåvidt angår nærværende artikel skal udtrykket „medlem af en styrke“ ikke omfatte personer, der er statsborgere i modtagerlandet.

Artikel XI.

1. Med undtagelse af de tilfælde, hvor nærværende overenskomst indeholder anden udtrykkelig bestemmelse, skal medlemmer af en styrke eller et civilt element såvel som deres pårørende være undergivet de af modtagerlandets toldmyndigheder administrerede love og forskrifter. Modtager-

lois et règlements dont l'application est confiée à l'administration des douanes de l'Etat de séjour. Les agents de cette administration ont notamment le droit de procéder dans les conditions générales prévues par la législation et la réglementation en vigueur dans l'Etat de séjour, à la visite des membres d'une force ou d'un élément civil ainsi que des personnes à leur charge, de leurs bagages et de leurs véhicules; ils ont également le droit de saisie conformément à cette législation et à cette réglementation.

2.—(a) L'importation temporaire et la réexportation des véhicules immatriculés à l'armée appartenant à une force ou à un élément civil circulant par leurs propres moyens sont autorisées en franchise de droits sur présentation d'un tryptique du modèle figurant en annexe à la présente Convention.

(b) L'importation temporaire de véhicules immatriculés à l'armée, ne circulant pas par leurs propres moyens, se fera dans les conditions fixées au paragraphe 4 et leur réexportation dans les conditions fixées au paragraphe 8 du présent article.

(c) Les véhicules immatriculés à l'armée appartenant à une force ou à un élément civil bénéficient également de l'exemption des taxes qui pourraient être dues en raison de la circulation des véhicules sur les routes.

3. Les documents officiels sous pli scellé d'un sceau officiel ne sont pas soumis à la visite et au contrôle de la douane. Les courriers qui en effectuent le transport doivent être munis, quelle que soit leur qualité, d'un ordre de mission individuel délivré dans les conditions indiquées à l'article III, paragraphe 2 (b). Cet ordre de mission doit mentionner le nombre de plis et certifier que ceux-ci ne contiennent que des documents officiels.

4. Une force peut importer en franchise de droits son équipement et des quantités raisonnables d'approvisionnement, matériels et autres marchandises destinés à l'usage exclusif de cette force ou, dans les cas où cela

regulations administered by the custom-authorities of the receiving State. In particular the customs authorities of the receiving State shall have the right, under the general conditions laid down by the laws and regulations of the receiving State, to search members of a force or civilian component and their dependents and to examine their luggage and vehicles, and to seize articles pursuant to such laws and regulations.

2.—(a) The temporary importation and the re-exportation of service vehicles of a force or civilian component under their own power shall be authorised free of duty on presentation of a triptyque in the form shown in the Appendix to this Agreement.

(b) The temporary importation of such vehicles not under their own power shall be governed by paragraph 4 of this Article and the re-exportation thereof by paragraph 8.

(c) Service vehicles of a force or civilian component shall be exempt from any tax payable in respect of the use of vehicles on the roads.

3. Official documents under official seal shall not be subject to customs inspection. Couriers, whatever their status, carrying these documents must be in possession of an individual movement order, issued in accordance with paragraph 2 (b) of Article III. This movement order shall show the number of despatches carried and certify that they contain only official documents.

4. A force may import free of duty the equipment for the force and reasonable quantities of provisions, supplies and other goods for the exclusive use of the force and, in cases where such use is permitted by the

landets toldmyndigheder skal i særdeleshed have adgang til i henhold til de i modtagerlandets love og forskrifter indeholdte almindelige bestemmelser at visitere medlemmer af en styrke eller et civilt element og deres pårørende, undersøge deres bagage og køretøjer og beslaglægge genstande i medfør af sådanne love eller forskrifter.

2. (a) Midlertidig indførsel og genudførsel af tjenestekøretøjer tilhørende en styrke eller et civilt element, skal, når ind- og udførsel foregår ved køretøjets egen kraft, tillades toldfrit mod forevisning af et triptyque udfærdiget i overensstemmelse med den i bilaget til nærværende overenskomst angivne formular.

(b) Når midlertidig indførsel af sådanne køretøjer ikke foregår ved køretøjets egen kraft, skal bestemmelserne i stk. 4 i nærværende artikel anvendes ved indførselen, og bestemmelserne i stk. 8 ved genudførselen.

(c) Tjenestekøretøjer tilhørende en styrke eller et civilt element skal være fritaget for betaling af enhver skat, der opkræves for køretøjers anvendelse af veje.

3. Officielle dokumenter, der er forsynet med officielt segl, er ikke undergivet toldkontrol. Kurerer, der medfører sådanne dokumenter, skal uanset deres rang være i besiddelse af en personlig marchordre, udstedt i overensstemmelse med artikel III, stk. 2 (b). Denne marchordre skal angive antallet af medbragte forsendelser og bekræfte, at de kun indeholder officielle dokumenter.

4. En styrke kan toldfrit indføre udrustning og rimelige mængder levnedsmidler, forsyninger og andre varer, som udelukkende er bestemt til brug for styrken, og — hvor modtagerlandet tillader det — til brug for dens civile elementer og pårørende. Sådant toldfri indførsel er betinget af, at der ved indklaringsstedet, foruden sådanne tolddokumenter, hvorom der

est autorisé par l'Etat de séjour, à l'usage de l'élément civil et des personnes à charge. L'admission ainsi prévue en franchise est subordonnée au dépôt, au Bureau des douanes, à l'appui des documents de douane que l'on aura convenu de fournir, d'une attestation dont la forme aura été acceptée par l'Etat de séjour et par l'Etat d'origine, signée par une personne habilitée à cet effet par l'Etat d'origine. La désignation de la personne habilitée à signer les attestations ainsi que les spécimens de sa signature et des cachets utilisés seront adressés aux administrations douanières de l'Etat de séjour.

5. Un membre d'une force ou d'un élément civil peut, à l'occasion de sa première arrivée en vue de prendre son service dans l'Etat de séjour, ou à l'occasion de la première arrivée d'une personne à sa charge venue l'y rejoindre, importer ses effets et son mobilier personnels en franchise de droits pour la durée de son séjour.

6. Les membres d'une force ou d'un élément civil peuvent bénéficier de la franchise temporaire des droits en cas d'importation temporaire de véhicules à moteur privés destinés à leur usage personnel et à celui des personnes à leur charge. Cette disposition n'entraîne pas l'obligation d'exemption des taxes qui pourraient être dues pour l'usage des routes par les véhicules privés.

7. Les importations faites par les autorités d'une force pour des fins autres que la satisfaction des besoins exclusifs de cette force ou de son élément civil, ainsi que les importations, autres que celles visées aux paragraphes 5 et 6 du présent article, effectuées par les membres d'une force armée ou d'un élément civil, ne bénéficient, en application du présent article, d'aucune exemption de droits ni d'aucune dispense de formalités.

8. Les marchandises admises en franchise en application des dispositions des paragraphes 2 (b), 4, 5 ou 6 ci-dessus:

receiving State, its civilian component and dependents. This duty-free importation shall be subject to the deposit, at the customs office for the place of entry, together with such customs documents as shall be agreed, of a certificate in a form agreed between the receiving State and the sending State signed by a person authorised by the sending State for that purpose. The designation of the person authorised to sign the certificates as well as specimens of the signatures and stamps to be used, shall be sent to the customs administration of the receiving State.

5. A member of a force or civilian component may, at the time of his first arrival to take up service in the receiving State or at the time of the first arrival of any dependent to join him, import his personal effects and furniture free of duty for the term of such service.

6. Members of a force or civilian component may import temporarily free of duty their private motor vehicles for the personal use of themselves and their dependents. There is no obligation under this Article to grant exemption from taxes payable in respect of the use of roads by private vehicles.

7. Imports made by the authorities of a force other than for the exclusive use of that force and its civilian component, and imports other than those dealt with in paragraphs 5 and 6 of this Article, effected by members of a force or civilian component are not, by reason of this Article, entitled to any exemption from duty or other conditions.

8. Goods which have been imported duty-free under paragraphs 2 (b), 4, 5 or 6 above—

træffes aftale, afgives en attest udfærdiget i den mellem modtagerlandet og afsenderlandet vedtagne form og underskrevet af en af afsenderlandet dertil bemyndiget person. Underretning om den person, der er bemyndiget til at underskrive attesterne, såvel som underskrifts- og stempelprøver skal tilstilles modtagerlandets toldmyndigheder.

5. Et medlem af en styrke eller et civilt element kan, første gang han indrejser i modtagerlandet for at tiltræde tjeneste der, eller når hans pårørende første gang indrejser for at slutte sig til ham, indføre personlige ejendele og møbler toldfrit for det tidsrum tjenesten varer.

6. Medlemmer af en styrke eller et civilt element kan midlertidigt toldfrit indføre private motorkøretøjer til deres eget og deres pårørendes personlige brug. Nærværende artikel medfører ingen forpligtelse til at fritage private motorkøretøjer for betaling af skat, der opkræves for private køretøjers anvendelse af veje.

7. Anden indførsel, som foretages af en styrkes myndigheder, end den, som udelukkende er til brug for vedkommende styrke eller dens civile element, og anden indførsel end den i stk. 5 og 6 i nærværende artikel omhandlede, som foretages af et medlem af en styrke eller et civilt element, skal ikke i medfør af nærværende artikel være berettiget til toldfrihed eller undtaget fra andre indførselsbestemmelser.

8. Varer, som i henhold til foranstående stk. 2 (b), 4, 5 eller 6 er blevet indført toldfrit,

(a) Peuvent être réexportées librement à condition que, en ce qui concerne les marchandises importées en application du paragraphe 4, soit remise au Bureau des douanes une attestation délivrée dans les conditions prévues à ce paragraphe. Le service des douanes conserve cependant le droit de vérifier, s'il y a lieu, que les marchandises réexportées sont bien celles décrites sur l'attestation dans le cas où celle-ci est nécessaire, et ont été réellement importées dans les conditions prévues aux paragraphes 2 (b), 4, 5 ou 6, suivant le cas;

(b) Ne peuvent normalement être cédées à titre onéreux ou gratuit dans l'Etat de séjour. Cependant, dans des cas particuliers, une telle cession peut être autorisée, sous réserve des conditions imposées par les autorités compétentes de l'Etat de séjour (par exemple, paiement des droits et taxes, accomplissement des formalités inhérentes au contrôle du commerce extérieur et des changes).

9. Les exportations de marchandises achetées dans l'Etat de séjour sont soumises à la réglementation en vigueur sur le territoire dudit Etat.

10. Des facilités particulières sont accordées par les autorités douanières pour le passage des frontières par des unités ou formations régulièrement encadrées, à condition que les autorités douanières intéressées aient reçu la notification appropriée en temps utile.

11. Des dispositions spéciales seront prises par l'Etat de séjour afin que les carburants et lubrifiants destinés à l'usage des véhicules immatriculés à l'armée, des avions et bateaux militaires d'une force ou d'un élément civil soient livrés exempts de tous droits et taxes.

12. Pour l'application des dix premiers paragraphes du présent article,

(a) may be re-exported freely, provided that, in the case of goods imported under paragraph 4, a certificate, issued in accordance with that paragraph, is presented to the customs office: the customs authorities, however, may verify that goods re-exported are as described in the certificate, if any, and have in fact been imported under the conditions of paragraphs 2 (b), 4, 5 or 6 as the case may be;

(b) shall not normally be disposed of in the receiving State by way of either sale or gift: however, in particular cases such disposal may be authorised on conditions imposed by the authorities concerned of the receiving State (for instance, on payment of duty and tax and compliance with the requirements of the controls of trade and exchange).

9. Goods purchased in the receiving State shall be exported therefrom only in accordance with the regulations in force in the receiving State.

10. Special arrangements for crossing frontiers shall be granted by the customs authorities to regularly constituted units or formations, provided that the customs authorities concerned have been duly notified in advance.

11. Special arrangements shall be made by the receiving State so that fuel, oil and lubricants for use in service vehicles, aircraft and vessels of a force or civilian component, may be delivered free of all duties and taxes.

12. In paragraphs 1-10 of this Article—

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

(a) kan frit genudføres; forsåvidt angår varer indført i henhold til stk. 4, er det dog en betingelse herfor, at der forevises toldvæsenet en i overensstemmelse med nævnte stk. udfærdiget attest. Toldmyndighederne har imidlertid adgang til at kontrollere, om de genudførte varer er de samme, som de i den eventuelle attest beskrevne, og at de virkelig er blevet indført på de i henholdsvis stk. 2 (b), 4, 5 eller 6 angivne betingelser,

(b) skal normalt ikke kunne overdrages i modtagerlandet, hverken ved salg eller gave. Der kan dog i særlige tilfælde gives tilladelse til sådan overdragelse på de af modtagerlandets kompetente myndigheder fastsatte betingelser (f. eks. mod betaling af told og afgifter og under iagttagelse af bestemmelserne vedrørende kontrol med handel og valuta).

9. Udførsel af varer købt i modtagerlandet kan kun finde sted i overensstemmelse med de i modtagerlandet gældende bestemmelser.

10. Særlige lettelser skal indrømmes af toldmyndighederne med hensyn til opstillede enheders eller formationers grænseovergang, forsåvidt de pågældende toldmyndigheder i forvejen er blevet behørigt underrettet.

11. Modtagerlandet skal træffe særlig foranstaltning til, at brændstoffer, olier og smøreolier til brug for en styrkes eller et civilt elements tjenestekøretøjer, luftfartøjer og skibe kan leveres told- og afgiftsfrit.

12. I nærværende artikels stk. 1—10 betyder „told“ toldafgifter og alle andre ind- og udførselsafgifter med undtagelse af afgifter og gebyrer,

112 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

le mot «droits» s'entend des droits de douane et de tous autres droits et taxes frappant, suivant le cas, l'importation ou l'exportation, à l'exception des droits et taxes qui constituent un remboursement de frais pour service rendu. Le mot «importation» inclut l'enlèvement des marchandises placées dans un entrepôt de douanes ou sous un régime analogue, à condition qu'il s'agisse de marchandises qui n'aient été, ni récoltées, ni fabriquées, ni manufacturées dans l'Etat de séjour.

13. Les dispositions du présent article s'appliquent non seulement aux marchandises importées dans l'Etat de séjour ou exportées de cet Etat, mais aussi aux marchandises en transit à travers le territoire d'une Partie Contractante. En l'occurrence, l'expression «Etat de séjour» s'entend, dans le présent article, de toute Partie Contractante à travers le territoire de laquelle les marchandises transitent.

Article XII

1. Toute exemption ou facilité douanière ou fiscale accordée en vertu de la présente Convention est subordonnée à l'observation des dispositions que les autorités douanières ou fiscales de l'Etat de séjour peuvent estimer nécessaires pour prévenir des abus.

2. Les mêmes autorités peuvent décider que ne bénéficieront pas des exemptions prévues par le présent accord les importations de produits récoltés, fabriqués ou manufacturés dans l'Etat de séjour et exportés au préalable en franchise ou moyennant restitution des droits et taxes qui étaient dus dans le cas où ces produits n'auraient pas été exportés. Cette disposition s'applique également à des marchandises enlevées d'un entrepôt de douane, si le dépôt dans cet entrepôt a été considéré comme une exportation.

Article XIII

1. En vue de la répression des infractions aux lois et règlements douaniers et fiscaux,

“duty” means customs duties and all other duties and taxes payable on importation or exportation, as the case may be, except dues and taxes which are no more than charges for services rendered;

“importation” includes withdrawal from customs warehouses or continuous customs custody, provided that the goods concerned have not been grown, produced or manufactured in the receiving State.

13. The provisions of this Article shall apply to the goods concerned not only when they are imported into or exported from the receiving State, but also when they are in transit through the territory of a Contracting Party, and for this purpose the expression “receiving State” in this Article shall be regarded as including any Contracting Party through whose territory the goods are passing in transit.

Article XII

1. The customs or fiscal authorities of the receiving State may, as a condition of the grant of any customs or fiscal exemption or concession provided for in this Agreement, require such conditions to be observed as they may deem necessary to prevent abuse.

2. These authorities may refuse any exemption provided for by this Agreement in respect of the importation into the receiving State of articles grown, produced or manufactured in that State which have been exported therefrom without payment of, or upon repayment of, taxes or duties which would have been chargeable but for such exportation. Goods removed from a customs warehouse shall be deemed to be imported if they were regarded as having been exported by reason of being deposited in the warehouse.

Article XIII

1. In order to prevent offences against customs and fiscal laws and regulations, the

som udelukkende opkræves som betaling for ydede tjenester; „indførsel“ omfatter udtagelse af varer fra toldpakhus eller andet toldoplæg, forsåvidt de pågældende varer ikke er dyrket, fabrikeret eller forarbejdet i modtagerlandet.

13. Bestemmelserne i nærværende artikel skal ikke blot finde anvendelse på de omhandlede varer, når de indføres i eller udføres fra modtagerlandet, men også når de transiteres gennem en kontraherende parts territorium, og i denne henseende skal udtrykket „modtagerland“ i nærværende artikel anses for at omfatte enhver kontraherende part, gennem hvis territorium varerne transiteres.

Artikel XII.

1. Modtagerlandets told- eller skattemyndigheder kan, som vilkår for at indrømme de i nærværende overenskomst fastsatte fritagelser og begunstigelser i told- eller afgiftsmæssig henseende, forlange sådanne betingelser, som de skønner nødvendige for at hindre misbrug, iagttaget.

2. Disse myndigheder kan i tilfælde af indførsel til modtagerlandet af varer, der er dyrket, fremstillet eller forarbejdet i dette land, og som er blevet udført derfra uden betaling af de skatter og afgifter, som ville påhvile varerne, hvis de ikke var blevet udført, eller mod godtgørelse af sådanne skatter og afgifter, nægte at indrømme den i nærværende overenskomst foreskrevne told- og afgiftsfrihed. Varer udtaget fra toldpakhus skal anses som indførte, såfremt oplæggelsen af disse varer vil være at betragte som udførsel.

Artikel XIII.

1. For at forhindre overtrædelse af told- og afgiftslove og forskrifter

les autorités des États de séjour et d'origine se prêtent un mutuel concours pour procéder aux enquêtes et à la recherche des preuves.

2. Les autorités d'une force donnent toute l'assistance en leur pouvoir afin que les marchandises susceptibles de saisie, par les autorités douanières ou fiscales de l'État de séjour ou à leur profit, soient remises à celles-ci.

3. Les autorités d'une force s'engagent à faire tout ce qui est en leur pouvoir afin que les droits, taxes et amendes dus soient acquittés par les membres de cette force ou de son élément civil, ainsi que par les personnes à leur charge.

4. Les véhicules immatriculés à l'armée et les marchandises appartenant à une force ou à son élément civil et non à un de leurs membres, et saisis par les autorités de l'État de séjour à l'occasion d'une infraction douanière ou fiscale, sont remis aux autorités compétentes de cette force.

Article XIV

1. Une force, un élément civil, leurs membres, ainsi que les personnes à leur charge, demeurent assujettis aux règles du contrôle des changes de l'État d'origine et doivent se conformer aux règlements de l'État de séjour.

2. Les autorités chargées du contrôle des changes des États d'origine et de séjour peuvent mettre en vigueur des dispositions spéciales applicables à une force, à son élément civil ou à leurs membres ainsi qu'aux personnes à leur charge.

Article XV

1. Sous réserve des dispositions du paragraphe 2 ci-dessous, la présente Convention reste en vigueur en cas d'hostilités entraînant l'application des dispositions du Traité de l'Atlantique Nord. Toutefois, les dispositions relatives au règlement des dommages con-

authorities of the receiving and of the sending States shall assist each other in the conduct of enquiries and the collection of evidence.

2. The authorities of a force shall render all assistance within their power to ensure that articles liable to seizure by, or on behalf of, the customs or fiscal authorities of the receiving State are handed to those authorities.

3. The authorities of a force shall render all assistance within their power to ensure the payment of duties, taxes and penalties payable by members of the force or civilian component or their dependents.

4. Service vehicles and articles belonging to a force or to its civilian component, and not to a member of such force or civilian component, seized by the authorities of the receiving State in connexion with an offence against its customs or fiscal laws or regulations shall be handed over to the appropriate authorities of the force concerned.

Article XIV

1. A force, a civilian component and the members thereof, as well as their dependents, shall remain subject to the foreign exchange regulations of the sending State and shall also be subject to the regulations of the receiving State.

2. The foreign exchange authorities of the sending and the receiving States may issue special regulations applicable to a force or civilian component or the members thereof as well as to their dependents.

Article XV

1. Subject to paragraph 2 of this Article, this Agreement shall remain in force in the event of hostilities to which the North Atlantic Treaty applies, except that the provisions for settling claims in paragraphs 2 and 5 of Article VIII shall not apply to war

skal modtager- og afsenderlandets myndigheder bistå hinanden med foretagelse af undersøgelser og indsamling af bevismateriale.

2. En styrkes myndigheder skal yde al den bistand, som ligger indenfor deres myndighedsområde, til sikring af, at genstande, der skal beslaglægges af modtagerlandets told- og skattemyndigheder, eller til fordel for disse, overgives disse myndigheder.

3. En styrkes myndigheder skal yde al den bistand, som ligger indenfor deres myndighedsområde, til sikring af, at medlemmer af en styrke eller et civilt element eller disses pårørende betaler de dem påhvilende told-, afgifts- og bødebeløb.

4. De af modtagerlandets myndigheder i forbindelse med overtrædelse af landets told- og afgiftsbestemmelser beslaglagte tjenestekøretøjer og genstande tilhørende en styrke eller dens civile element, men ikke tilhørende et medlem af styrken eller det civile element, skal udleveres til den pågældende styrkes kompetente myndigheder.

Artikel XIV.

1. En styrke, et civilt element og medlemmerne deraf såvel som disses pårørende skal fortsat være undergivet afsenderlandets valutabestemmelser og skal tillige være undergivet modtagerlandets valutabestemmelser.

2. Afsender- og modtagerlandets valutamyndigheder kan udstede særlige forskrifter, som finder anvendelse på en styrke, et civilt element eller medlemmer deraf såvel som på disses pårørende.

Artikel XV.

1. Under forbehold af denne artikels stk. 2 skal nærværende overenskomst forblive i kraft i tilfælde af fjendtligheder, på hvilke Den nordatlantiske Traktat finder anvendelse, dog således at de i artikel VIII, stk. 2 og 5 indeholdte bestemmelser vedrørende afvikling af erstatningskrav ikke skal finde anvendelse på krigsskade, og således at nærværende overenskomsts bestemmelser, i særdeleshed bestemmelserne i art. III og VII, øjeblikkelig skal tages

tenués dans les paragraphes 2 et 5 de l'article VIII ne s'appliquent pas aux dommages de guerre et les dispositions de la présente Convention, notamment celles des articles III et VII, font immédiatement l'objet d'un nouvel examen par les Parties Contractantes intéressées. Celles-ci peuvent éventuellement convenir des modifications qui apparaîtraient désirables en ce qui concerne l'application de la Convention entre elles.

2. Dans le cas d'hostilités telles qu'elles sont définies ci-dessus, chaque Partie Contractante a le droit, en le notifiant dans un délai de 60 jours aux autres Parties Contractantes, de suspendre l'application de l'une quelconque des dispositions de la Convention pour autant que de besoin. Si ce droit est exercé, les Parties Contractantes se consultent immédiatement en vue de se mettre d'accord sur les dispositions propres à remplacer celles dont l'application est suspendue.

Article XVI

Toute contestation entre les Parties Contractantes en ce qui concerne l'interprétation ou l'application de la présente Convention est réglée par négociations entre elles sans recours à une juridiction extérieure. Sauf dans les cas où la présente Convention contient une disposition contraire, les contestations qui ne peuvent pas être réglées par négociations directes, seront portées devant le Conseil de l'Atlantique Nord.

Article XVII

Chaque Partie Contractante peut à tout moment demander la révision de tout article de la présente Convention. La demande sera adressée au Conseil de l'Atlantique Nord.

Article XVIII

1. La présente Convention sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés aussitôt que possible auprès du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique qui notifiera la date de ces dépôts à chaque Etat signataire.

damage, and that the provisions of the Agreement, and, in particular of Articles III and VII, shall immediately be reviewed by the Contracting Parties concerned, who may agree to such modifications as they may consider desirable regarding the application of the Agreement between them.

2. In the event of such hostilities, each of the Contracting Parties shall have the right, by giving 60 days' notice to the other Contracting Parties, to suspend the application of any of the provisions of this Agreement so far as it is concerned. If this right is exercised, the Contracting Parties shall immediately consult with a view to agreeing on suitable provisions to replace the provisions suspended.

Article XVI

All differences between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled by negotiation between them without recourse to any outside jurisdiction. Except where express provision is made to the contrary in this Agreement, differences which cannot be settled by direct negotiation shall be referred to the North Atlantic Council.

Article XVII

Any Contracting Party may at any time request the revision of any Article of this Agreement. The request shall be addressed to the North Atlantic Council.

Article XVIII

1. The present Agreement shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited as soon as possible with the Government of the United States of America, which shall notify each signatory State of the date of deposit thereof.

under fornyet overvejelse af de pågældende kontraherende parter, som kan træffe aftale om sådanne ændringer, som de måtte anse for ønskelige, for såvidt angår overenskomstens anvendelse mellem disse parter.

2. I tilfælde af sådanne fjendtligheder har hver af de kontraherende parter ret til for sit vedkommende mod at give 60 dages varsel til de øvrige kontraherende parter at suspendere anvendelsen af enhver af de i nærværende overenskomst indeholdte bestemmelser. Dersom denne ret benyttes, skal de kontraherende parter øjeblikkelig rådføre sig med hverandre med henblik på at træffe aftale om passende bestemmelser til afløsning af de suspenderede bestemmelser.

Artikel XVI.

Alle uoverensstemmelser mellem de kontraherende parter vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af nærværende overenskomst skal afgøres ved indbyrdes forhandling uden rekurs til nogen udenforstående myndighed. Med undtagelse af de tilfælde, hvor der i nærværende overenskomst foreligger anden udtrykkelig bestemmelse, skal uoverensstemmelser, der ikke kan afgøres ved direkte forhandling, henvises til Det nordatlantiske Råd.

Artikel XVII.

Enhver kontraherende part kan nårsomhelst anmode om, at enhver artikel i nærværende overenskomst tages op til revision. Anmodning herom skal rettes til Det nordatlantiske Råd.

Artikel XVIII.

1. Nærværende overenskomst skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne skal snarest muligt deponeres hos Amerikas forenede Staters regering, som skal underrette hver signatarmagt om datoen for sådan deponering.

2. La présente Convention entrera en vigueur trente jours après le dépôt par quatre États signataires de leurs instruments de ratification. Elle entrera en vigueur pour chacun des autres États signataires trente jours après le dépôt de son instrument de ratification.

3. Après son entrée en vigueur, la présente Convention, sous réserve de l'approbation du Conseil de l'Atlantique Nord et aux conditions que ce dernier pourra fixer, sera ouverte à tout État adhérent au Traité de l'Atlantique Nord. L'accession deviendra effective par le dépôt d'un instrument d'accession auprès du gouvernement des États-Unis d'Amérique qui notifiera à chaque signataire et à l'État accédant la date de dépôt dont il s'agit. La présente Convention entrera en vigueur, au regard de tout État au nom duquel un instrument d'accession sera déposé, trente jours après la date de dépôt de cet instrument.

Article XIX

1. La présente Convention pourra être dénoncée par chaque Partie Contractante après l'expiration d'un délai de quatre ans à dater de son entrée en vigueur.

2. La dénonciation de la Convention par une Partie Contractante se fera par notification écrite adressée par cette Partie au gouvernement des États-Unis d'Amérique qui informera toutes les autres Parties Contractantes de cette notification et de la date de sa réception.

3. La dénonciation prendra effet un an après réception de sa notification par le gouvernement des États-Unis d'Amérique. Après l'expiration de cette période d'un an, la Convention cessera d'être en vigueur pour la Partie qui l'aura dénoncée, mais restera en vigueur entre les autres Parties Contractantes.

Article XX

1. Sous réserve des dispositions des paragraphes 2 et 3 ci-dessous, la présente Con-

2. Thirty days after four signatory States have deposited their instruments of ratification the present Agreement shall come into force between them. It shall come into force for each other signatory State thirty days after the deposit of its instrument of ratification.

3. After it has come into force, the present Agreement shall, subject to the approval of the North Atlantic Council and to such conditions as it may decide, be open to accession on behalf of any State which accedes to the North Atlantic Treaty. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Government of the United States of America, which shall notify each signatory and acceding State of the date of deposit thereof. In respect of any State on behalf of which an instrument of accession is deposited, the present Agreement shall come into force thirty days after the date of the deposit of such instrument.

Article XIX

1. The present Agreement may be denounced by any Contracting Party after the expiration of a period of four years from the date on which the Agreement comes into force.

2. The denunciation of the Agreement by any Contracting Party shall be effected by a written notification addressed by that Contracting Party to the Government of the United States of America which shall notify all the other Contracting Parties of each such notification and the date of receipt thereof.

3. The denunciation shall take effect one year after the receipt of the notification by the Government of the United States of America. After the expiration of this period of one year, the Agreement shall cease to be in force as regards the Contracting Party which denounces it, but shall continue in force for the remaining Contracting Parties.

Article XX

1. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 3 of this Article, the present

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

2. 30 dage efter, at 4 signatarmagter har deponeret deres ratifikationsinstrumenter, skal nærværende overenskomst træde i kraft mellem disse. I forhold til enhver anden signatarmagt skal den træde i kraft 30 dage efter deponering af dettes ratifikationsinstrument.

3. Efter at nærværende overenskomst er trådt i kraft skal den, under forbehold af Det nordatlantiske Råds godkendelse og på de betingelser, dette måtte fastsætte, stå åben for tiltrædelse af ethvert land, der tiltræder Den nordatlantiske Traktat. Tiltrædelsen finder sted ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos Amerikas forenede Staters regering, som skal underrette enhver stat, der har undertegnet eller tiltrådt overenskomsten, om datoen for den pågældende deponering. I forhold til enhver stat, på hvis vegne et tiltrædelsesinstrument deponeres, skal nærværende overenskomst træde i kraft 30 dage efter deponeringen af dette instrument.

Artikel XIX.

1. Nærværende overenskomst kan opsiges af enhver af de kontraherende parter efter udløbet af en periode på 4 år fra datoen for dens ikrafttræden.

2. En kontraherende parts opsigelse af overenskomsten skal ske ved skriftlig meddelelse fra vedkommende kontraherende part til Amerikas forenede Staters regering, som skal underrette de øvrige kontraherende parter om enhver sådan meddelelse og om datoen for dens modtagelse.

3. Opsigelsen skal træde i kraft et år efter, at Amerikas forenede Staters regering har modtaget meddelelsen. Efter udløbet af denne periode på et år, skal overenskomsten ophøre med at være i kraft i forhold til den kontraherende part, som har opsagt den, men den skal forblive i kraft imellem de øvrige kontraherende parter.

Artikel XX.

1. Med forbehold af bestemmelserne i denne artikels 2. og 3. stk.

vention s'applique uniquement au territoire métropolitain d'une Partie Contractante.

2. Toutefois un Etat peut, lors du dépôt de ses instruments de ratification ou d'accession, ou ultérieurement, déclarer, par notification au gouvernement des Etats-Unis, que la présente Convention s'étendra à tous les territoires ou à tels des territoires dont les relations internationales sont assurées par lui dans la région de l'Atlantique Nord, sous réserve, si l'Etat qui fait la déclaration l'estime nécessaire, de la conclusion d'un accord particulier entre ledit Etat et chacun des Etats d'origine. La présente Convention sera appliquée pour le territoire ou les territoires ainsi mentionnés, 30 jours après la réception par le gouvernement des Etats-Unis d'Amérique de la notification, ou 30 jours après la conclusion de l'accord particulier éventuel, ou, lors de l'entrée en vigueur de la Convention telle qu'elle est définie à l'article 18, si celle-ci intervient après ce délai.

3. Un Etat qui a fait la déclaration prévue au paragraphe (2) ci-dessus du présent article en vue d'étendre la Convention à un territoire dont il assure les relations internationales, peut dénoncer la Convention dans les conditions prévues à l'article 19 en ce qui concerne ce seul territoire.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ci-dessous désignés ont signé la présente Convention.

Fait à Londres le dix-neuf juin 1951, en anglais et en français, les deux textes faisant également foi, en un simple exemplaire qui restera déposé dans les archives du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le gouvernement des Etats-Unis d'Amérique en transmettra des copies authentiques à tous les gouvernements signataires et adhérents.

Agreement shall apply only to the metropolitan territory of a Contracting Party.

2. Any State may, however, at the time of the deposit of its instrument of ratification or accession or at any time thereafter, declare by notification given to the Government of the United States of America that the present Agreement shall extend (subject, if the State making the declaration considers it to be necessary, to the conclusion of a special agreement between that State and each of the sending States concerned), to all or any of the territories for whose international relations it is responsible in the North Atlantic Treaty area. The present Agreement shall then extend to the territory or territories named therein thirty days after the receipt by the Government of the United States of America of the notification, or thirty days after the conclusion of the special agreements if required, or when it has come into force under Article XVIII, whichever is the later.

3. A State which has made a declaration under paragraph 2 of this Article extending the present Agreement to any territory for whose international relations it is responsible may denounce the Agreement separately in respect of that territory in accordance with the provisions of Article XIX.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Agreement.

Done in London this nineteenth day of June, 1951, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single original which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the signatory and acceding States.

skal nærværende overenskomst kun finde anvendelse på de kontraherende parters hjemlige territorier.

2. Ethvert land kan imidlertid samtidig med deponeringen af dets ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, eller på et hvilket som helst senere tidspunkt notificere Amerikas forenede Staters regering, at nærværende overenskomst skal udvides til at omfatte alle eller visse af de territorier indenfor Den nordatlantiske Traktats område, for hvis mellemfolkelige anliggender det er ansvarligt (såfremt det land, der afgiver sådan erklæring, skønner det nødvendigt, dog med forbehold af afslutning af en særlig overenskomst mellem dette land og hvert af de i betragtning kommende afsenderlande). Nærværende overenskomst skal derefter på det seneste af følgende tidspunkter udvides til at omfatte det eller de deri omhandlede territorier: 30 dage efter at Amerikas forenede Staters regering har modtaget sådan meddelelse, eller 30 dage efter afslutningen af en eventuel særlig overenskomst, eller når overenskomsten er trådt i kraft i henhold til artikel XVIII.

3. Et land, som i henhold til denne artikels 2. stk. har afgivet en erklæring, hvorefter nærværende overenskomst udvides til at omfatte noget territorium, for hvis mellemfolkelige anliggender det er ansvarligt, kan selvstændigt opsige overenskomsten for så vidt angår dette territorium i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel XIX.

Til bekræftelse heraf har undertegnede, der er behørigt bemyndigede af deres respektive regeringer, underskrevet nærværende overenskomst.

Udfærdiget i London den 19. juni 1951 på engelsk og fransk, begge tekster af lige gyldighed, i et enkelt eksemplar, som skal deponeres i Amerikas forenede Staters regeringsarkiver. Amerikas forenede Staters regering skal sende bekræftede eksemplarer heraf til alle lande, der har undertegnet eller tiltrådt overenskomsten.

For the Kingdom of Belgium: Pour le Royaume de Belgique:
OBERT DE THIEUSIES.

For Canada: Pour le Canada:
L. D. WILGRESS.

For the Kingdom of Denmark: Pour le Royaume de Danemark:
STEENSEN-LETH.

For France: Pour la France:
HERVÉ ALPHAND.

For Iceland: Pour l'Islande:
GUNNLAUGUR PÉTURSSON.

For Italy: Pour l'Italie:
A. ROSSI-LONGHI.

For the Grand Duchy of Luxembourg: Pour le Grand-Duché de Luxembourg:
A. CLASEN.

For the Kingdom of the Netherlands: Pour le Royaume des Pays-Bas:
A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH-STACHOUWER.

For the Kingdom of Norway: Pour le Royaume de Norvège:
DAG BRYN.

For Portugal: Pour le Portugal:
R. ENNES ULRICH.

The Agreement is only applicable to the territory of
Continental Portugal, with the exclusion of the Adjacent
Islands and the Overseas Provinces.

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland: Pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord:
HERBERT MORRISON.

For the United States of America: Pour les Etats-Unis d'Amérique:
CHARLES M. SPOFFORD.

For Kongeriget Belgien:
OBERT DE THIEUSIES.

For Canada:
L. D. WILGRESS

For Kongeriget Danmark:
STEENSEN-LETH.

For Frankrig:
HERVÉ ALPHAND.

For Island:
GUNNLAUGUR PÉTURSSON.

For Italien:
A. ROSSI-LONGHI.

For Storhertugdømmet Luxembourg:
A. CLASEN.

For Kongeriget Nederlandene:
A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH-STACHOUWER.

For Kongeriget Norge:
DAG BRYN.

For Portugal:
R. ENNES ULRICH.

Overenskomsten finder kun anvendelse på Portugals fastlandsterritorium med udeladelse af de nærliggende øer og de oversøiske provinser.

For Det forenede Kongerige Storbritannien og Nord-Irland:
HERBERT MORRISON.

For Amerikas forenede Stater:
CHARLES M. SPOFFORD.

ANNEXE

Pays Ministère ou Service

TRIPTYQUE*

valable du au

pour l'entrée temporaire

du véhicule suivant

Marque

Numéro d'immatriculation Numéro du
moteur

Pneumatique de rechange

Matériel de transmission fixé à demeure

Nom et signature du titulaire du triptyque

Délivré le

Par ordre de

SORTIES ET ENTREES TEMPORAIRES

*Désignation du Bureau
des douanes**Date**Visa et cachet de la
douane*

Sortie

Entrée

Sortie

Entrée

Sortie

Entrée

Sortie

Entrée

APPENDIX

Country Ministry or Service

TRIPTYQUE*

Valid from To

for temporary imporation to
of the following service vehicle:—

Type

Registration Number Engine Number

Spare tyres

Fixed Communication Equipment

Name and signature of the holder of the
triptyque

Date of issue

By order of

TEMPORARY EXITS AND ENTRIES

*Name of Port or
Customs Station**Date**Signature and Stamp
of Customs Officer*

Exit

Entry

Exit

Entry

Exit

Entry

Exit

Entry

*) Ce document est établi dans la langue de l'Etat
d'origine, et également en anglais et en français.*) This document shall be in the language of the
sending State and in the English and French
languages.

BILAG.

Land Ministerium eller styrelsesgren

TRIPTYQUE*)

Gyldig fra til

for midlertidig indførsel i

af følgende tjenestekøretøj:

Fabrikat

Indregistreringsnummer

Motornummer

Reservedæk

Fast installeret kommunikationsanlæg

Ihændehaberens navn og underskrift

.....

Udstedelsesdato

Efter ordre af

.....

MIDLERTIDIGE IND- OG UDREJSER

*Toldstedets navn**Dato**Vedk. toldembedsmands underskrift
og toldstempel*

Udrejse

Indrejse

Udrejse

Indrejse

Udrejse

Indrejse

Udrejse

Indrejse

*) Nærværende dokument skal udfærdiges på afsenderlandets sprog samt på engelsk og fransk.

**PROTOCOLE SUR LE STATUT DES
QUARTIERS GÉNÉRAUX MILITAIRES
INTERNATIONAUX CRÉÉS EN VERTU
DU TRAITÉ DE L'ATLANTIQUE NORD**

Les Etats Parties au Traité de l'Atlantique Nord signé à Washington le 4 avril 1949,

Considérant que des Quartiers Généraux militaires internationaux pourront être établis sur leurs territoires par accords particuliers conclus en vertu du Traité de l'Atlantique Nord,

Désireux de définir le statut de ces Quartiers Généraux et du personnel y appartenant, lorsqu'ils se trouvent dans la région du Traité de l'Atlantique Nord,

Sont convenus du présent Protocole à la Convention sur le statut de leurs forces, signée à Londres le 19 juin 1951:

Article 1

Dans le présent Protocole:

- (a) Par « Convention », on entend la Convention signée à Londres le 19 juin 1951 par les Etats Parties au Traité de l'Atlantique Nord sur le statut de leurs forces;
- (b) Par « Quartier Général Suprême », on entend le Quartier Général Suprême des Forces Alliées en Europe, le Quartier Général Suprême des Forces Alliées de l'Atlantique et tout autre Quartier Général équivalent institué en vertu du Traité de l'Atlantique Nord;

**PROTOCOL ON THE STATUS OF
INTERNATIONAL MILITARY HEAD-
QUARTERS SET UP PURSUANT TO
THE NORTH ATLANTIC TREATY**

The Parties to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4th April, 1949

Considering that international military Headquarters may be established in their territories, by separate arrangement, under the North Atlantic Treaty, and

Desiring to define the status of such Headquarters and of the personnel thereof within the North Atlantic Treaty area,

Have agreed to the present Protocol to the Agreement signed in London on 19th June, 1951, regarding the Status of their Forces:

Article 1

In the present Protocol the expression

- (a) "the Agreement" means the Agreement signed in London on 19th June, 1951, by the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces;
- (b) "Supreme Headquarters" means Supreme Headquarters Allied Powers in Europe, Headquarters of the Supreme Allied Commander Atlantic and any equivalent international military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty;

Oversættelse.**PROTOKOL OM STATUS FOR INTERNATIONALE
MILITÆRE HOVEDKVARTERER OPRETTET I HENHOLD TIL
DEN NORDATLANTISKE TRAKTAT**

Deltagerne i Den nordatlantiske Traktat, undertegnet i Washington den 4. april 1949,

som tager i betragtning, at internationale militære hovedkvarterer kan blive oprettet på deres territorier ved sær aftale i henhold til Den nordatlantiske Traktat, og

som ønsker at fastsætte status for sådanne hovedkvarterer og dertil knyttet personel indenfor Den nordatlantiske Traktats område,

er blevet enige om nærværende protokol til den i London den 19. juni 1951 undertegnede overenskomst om status for deres styrker:

Artikel 1.

I nærværende protokol betyder udtrykket:

- (a) „overenskomsten“ — den i London den 19. juni 1951 af deltagerne i Den nordatlantiske Traktat undertegnede overenskomst vedrørende status for deres styrker;
- (b) „øverste hovedkvarter“ — det øverste hovedkvarter for de allierede styrker i Europa, hovedkvarteret for den allierede øverstkommanderende i Atlanterhavsområdet og ethvert tilsvarende internationalt militært hovedkvarter oprettet i henhold til Den nordatlantiske Traktat;

- (c) Par « Quartier Général Interallié » on entend tout Quartier Général Suprême et tout Quartier Général militaire international créé en vertu du Traité de l'Atlantique Nord et directement subordonné à un Quartier Général Suprême;
- (d) Par « Conseil de l'Atlantique Nord », on entend le Conseil institué en vertu de l'Article 9 du Traité de l'Atlantique Nord, ou chacun des organismes subsidiaires autorisés à agir en son nom.

Article 2

Sous réserve des dispositions ci-après du présent Protocole, la Convention s'appliquera aux Quartiers Généraux Interalliés établis sur le territoire d'un Etat Partie au présent Protocole dans la zone du Traité de l'Atlantique Nord, ainsi qu'au personnel militaire et civil de ces Quartiers Généraux et aux personnes à charge de ce personnel, compris dans les définitions des alinéas (a), (b) et (c) du paragraphe 1 de l'Article 3 du présent Protocole, lorsque ce personnel se trouve sur l'un des territoires visés ci-dessus pour l'exécution du service ou, dans le cas des personnes à charge, pour les besoins du service du conjoint ou du parent.

Article 3

1. Pour l'application de la Convention à un Quartier Général Interallié, les expressions « force », « élément civil » et « personne à charge », chaque fois qu'elles figurent dans la Convention, ont la signification suivante:

- (a) Par « force », on entend le personnel affecté à un Quartier Général Interallié et qui appartient aux Armées de terre, de mer ou de l'air de tout Etat Partie au Traité de l'Atlantique Nord;
- (b) Par « élément civil », on entend le personnel civil qui n'est ni apatride, ni national d'un Etat non Partie au Traité

(c) "Allied Headquarters" means any Supreme Headquarters and any international military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty which is immediately subordinate to a Supreme Headquarters;

(d) "North Atlantic Council" means the Council established by Article 9 of the North Atlantic Treaty or any of its subsidiary bodies authorised to act on its behalf.

Article 2

Subject to the following provisions of this Protocol, the Agreement shall apply to Allied Headquarters in the territory of a Party to the present Protocol in the North Atlantic Treaty area, and to the military and civilian personnel of such Headquarters and their dependents included in the definitions in sub-paragraphs (a), (b) and (c) of paragraph 1 of Article 3 of this Protocol, when such personnel are present in any such territory in connection with their official duties or, in the case of dependents, the official duties of their spouse or parent.

Article 3

1. For the purpose of applying the Agreement to an Allied Headquarters the expressions "force", "civilian component" and "dependent", wherever they occur in the Agreement, shall have the meanings set out below:

- (a) "force" means the personnel attached to the Allied Headquarters who belong to the land, sea or air armed services of any Party to the North Atlantic Treaty;
- (b) "civilian component" means civilian personnel who are not stateless persons, nor nationals of any State which is not

- (c) „allieret hovedkvarter“ — ethvert øverste hovedkvarter og ethvert internationalt militært hovedkvarter, som er oprettet i henhold til Den nordatlantiske Traktat og direkte underordnet et øverste hovedkvarter;
- (d) „Det nordatlantiske Råd“ — det i henhold til art. 9 i Den nordatlantiske Traktat oprettede råd eller ethvert af dets underordnede organer, der er bemyndiget til at handle på dets vegne.

Artikel 2.

Under forbehold af de følgende bestemmelser i denne protokol skal overenskomsten finde anvendelse på allierede hovedkvarterer oprettet på et territorium indenfor Den nordatlantiske Traktats område tilhørende en deltager i nærværende protokol og på sådanne hovedkvarterers militære og civile personel samt deres pårørende — i det omfang de er omfattet af definitionerne i denne protokols art. 3, stk. 1 (a), (b) og (c), — når dette personel befinder sig på sådant territorium i forbindelse med udøvelsen af et tjenstligt hverv eller, forsåvidt angår pårørende, et deres ægtefælle eller forældre påhvilende tjenstligt hverv.

Artikel 3.

1. Med henblik på overenskomstens anvendelse på et allieret hovedkvarter skal udtrykkene „styrke“, „civilt element“ og „pårørende“, overalt hvor de forekommer i overenskomsten have den nedenfor angivne betydning:

- (a) „styrke“ betyder det personel, som er knyttet til det allierede hovedkvarter, og som tilhører en af Den nordatlantiske Traktats deltagers land-, sø- eller luftstridskræfter;
- (b) „civilt element“ betyder det civile personel, som ikke er statsløse personer eller statsborgere i et land, der ikke er deltager i traktaten, og som ej heller er statsborgere i eller har sædvanlig bopæl i modtager-

de l'Atlantique Nord, non plus que national de l'Etat de séjour, ni une personne qui a sa résidence habituelle dans cet Etat, et (i) qui est affecté au Quartier Général Interallié et employé par l'une des Forces armées de l'un des Etats Parties au Traité de l'Atlantique Nord, ou (ii) qui appartient à certaines catégories de personnel civil employé par le Quartier Général Interallié arrêtées par le Conseil de l'Atlantique Nord;

- (c) Par « personne à charge », on entend le conjoint d'un membre d'une force ou d'un élément civil définis aux alinéas (a) et (b) du présent paragraphe ou les enfants qui sont à leur charge.

2. Un Quartier Général Interallié est considéré comme une force pour l'application de l'Article II, du paragraphe 2 de l'Article V, du paragraphe 10 de l'Article VII, des paragraphes 2, 3, 4, 7 et 8 de l'Article IX, et de l'Article XIII de la Convention.

Article 4

Les droits et obligations que la Convention confère ou impose à un Etat d'origine ou à ses autorités au sujet de ses forces, de ses éléments civils ou de leurs personnes à charge, seront, en ce qui concerne les Quartiers Généraux Interalliés, leur personnel et les personnes à charge de ce personnel auxquels s'applique la Convention en vertu de l'Article 2 du présent Protocole, conférés ou dévolus au Quartier Général Suprême approprié et aux autorités qui en relèvent, sous les réserves ci-après:

- (a) le droit qui est donné par l'Article VII de la Convention aux autorités militaires de l'Etat d'origine d'exercer les pouvoirs de juridiction pénale et disciplinaire est conféré aux autorités militaires de l'Etat dont la loi militaires s'applique éventuellement à la personne intéressée;

a Party to the Treaty, nor nationals of, nor ordinarily resident in the receiving State, and who are (i) attached to the Allied Headquarters and in the employ of an armed service of a Party to the North Atlantic Treaty or (ii) in such categories of civilian personnel in the employ of the Allied Headquarters as the North Atlantic Council shall decide;

- (c) "dependent" means the spouse of a member of a force or civilian component, as defined in sub-paragraphs (a) and (b) of this paragraph, or a child of such member depending on him or her for support.

2. An Allied Headquarters shall be considered to be a force for the purposes of Article II, paragraph 2 of Article V, paragraph 10 of Article VII, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8 of Article IX, and Article XIII, of the Agreement.

Article 4

The rights and obligations which the Agreement gives to or imposes upon the sending State or its authorities in respect of its forces or their civilian components or dependents shall, in respect of an Allied Headquarters and its personnel and their dependents to whom the Agreement applies in accordance with Article 2 of the present Protocol, be vested in or attach to the appropriate Supreme Headquarters and the authorities responsible under it, except that

- (a) the right which is given by Article VII of the Agreement to the military authorities of the sending State to exercise criminal and disciplinary jurisdiction shall be vested in the military authorities of the State, if any, to whose military law the person concerned is subject;

landet, og som (i) er knyttet til det allierede hovedkvarter og har ansættelse ved et værn tilhørende en deltager i Den nordatlantiske Traktat, eller (ii) tilhører visse af Det nordatlantiske Råd fastsatte kategorier af civilt personel, som har ansættelse ved det allierede hovedkvarter;

(c) „pårørende“ betyder ægtefællen til et medlem af en styrke eller af et civilt element, således som defineret i afsnit (a) og (b) i nærværende stykke, eller børn af et sådant medlem, der er afhængige af underhold fra den pågældende.

2. Et allieret hovedkvarter skal anses som en styrke for såvidt angår overenskomstens artikler II, V, stk. 2, VII, stk. 10, IX, stk. 2, 3, 4, 7 og 8 samt XIII.

Artikel 4.

De rettigheder og forpligtelser, som overenskomsten tillægger eller pålægger afsenderlandet eller dets myndigheder med hensyn til dets styrker, civile elementer eller disses pårørende, skal for såvidt angår et allieret hovedkvarter, dets personel og dets pårørende, på hvilke overenskomsten i overensstemmelse med nærværende protokols art. 2 finder anvendelse, tilkomme eller pålægges vedkommende øverste hovedkvarter og dets undergivne myndigheder med følgende undtagelser:

(a) den ret til at udøve kriminel og disciplinær jurisdiktion, som ved overenskomstens art. VII er tillagt afsenderlandets militære myndigheder, tilkommer de militære myndigheder i det land, hvis militære lovgivning den pågældende person eventuelt måtte være undergivet;

(b) les obligations imposées à l'Etat d'origine ou à ses autorités par l'Article II, par le paragraphe 4 de l'Article III, par les paragraphes 5 (a) et 6 (a) de l'Article VII, par les paragraphes 9 et 10 de l'Article VIII et par l'Article XIII de la Convention incombent à la fois au Quartier Général Interallié et à l'Etat dont les forces armées, ou tout membre ou employé de ces forces armées, ou la personne à charge de ce membre ou employé sont en cause;

(c) pour l'application des paragraphes 2 (a) et 5 de l'article III et de l'Article XIV de la Convention, et dans le cas des membres d'une force ou des personnes à leur charge, l'Etat d'origine est l'Etat aux forces armées duquel ce membre appartient, ou, dans le cas de membres d'un élément civil ou de personnes à leur charge, l'Etat par les forces armées duquel ce membre est employé;

(d) les obligations imposées à l'Etat d'origine en vertu des paragraphes 6 et 7 de l'Article VIII de la Convention incombent à l'Etat aux forces armées duquel appartient la personne dont l'acte ou la négligence a été à l'origine de la demande d'indemnité, ou, dans le cas d'un membre d'un élément civil, à l'Etat par les forces armées duquel il est employé, ou, à défaut d'un tel Etat, au Quartier Général Interallié auquel la personne en question appartient.

Pour la désignation d'un arbitre, en application du paragraphe 8 de l'Article VIII, les droits de l'Etat d'origine sont exercés à la fois par le Quartier Général Interallié intéressé, et par l'Etat auquel incombent, le cas échéant, les obligations définies par le présent paragraphe.

(b) the obligations imposed upon the sending State or its authorities by Article II, paragraph 4 of Article III, paragraphs 5 (a) and 6 (a) of Article VII, paragraphs 9 and 10 of Article VIII, and Article XIII, of the Agreement, shall attach both to the Allied Headquarters and to any State whose armed service, or any member or employee of whose armed service, or the dependent of such member or employee, is concerned;

(c) for the purposes of paragraphs 2 (a) and 5 of Article III, and Article XIV, of the Agreement, the sending State shall be, in the case of members of a force and their dependents, the State to whose armed service the member belongs, or, in the case of members of a civilian component and their dependents, the State, if any, by whose armed service the member is employed;

(d) the obligations imposed on the sending State by virtue of paragraphs 6 and 7 of Article VIII of the Agreement shall attach to the State to whose armed service the person belongs whose act or omission has given rise to the claim or, in the case of a member of a civilian component, to the State by whose armed service he is employed or, if there is no such State, to the Allied Headquarters of which the person concerned is a member.

Both the State, if any, to which obligations attach under this paragraph and the Allied Headquarters concerned shall have the rights of the sending State in connection with the appointment of an arbitrator under paragraph 8 of Article VIII.

- (b) de forpligtelser, der i henhold til overenskomstens art. II, III stk. 4, VII stk. 5 (a) og 6 (a), VIII stk. 9 og 10 samt XIII er pålagt afsenderlandet eller dets myndigheder skal påhvile både det allierede hovedkvarter og det land, om hvis værn eller dertil hørende medlemmer eller funktionærer eller sådanne pårørende der er tale;
- (c) ved anvendelsen af overenskomstens art. III stk. 2 (a) og 5 samt art. XIV skal forsåvidt angår medlemmer af en styrke og deres pårørende, det land, anses som afsenderland, hvis værn medlemmet tilhører eller, forsåvidt angår medlemmer af et civilt element og deres pårørende, hvis værn medlemmet er ansat ved;
- (d) de forpligtelser, der i henhold til overenskomstens art. VIII stk. 6 og 7 er pålagt afsenderlandet, skal påhvile det land, hvis værn den person tilhører, som ved sin handling eller undladelse har givet anledning til erstatningskravet, eller forsåvidt angår et medlem af et civilt element det land, ved hvis værn han er ansat, eller såfremt et sådant land ikke findes, det allierede hovedkvarter, som den pågældende tilhører.

Både det land, som forpligtelser måtte påhvile i henhold til dette stykke, og vedkommende allierede hovedkvarter skal have et afsenderlands rettigheder med hensyn til udnævnelse af en voldgiftsmand i henhold til artikel VIII stk. 8.

Article 5

Tout membre d'un Quartier Général Interallié doit être porteur d'une carte d'identité personnelle, délivrée par ce Quartier Général, munie d'une photographie et mentionnant les nom, prénoms, date et lieu de naissance, nationalité, rang ou grade, numéro matricule s'il y a lieu, et la durée de validité de la carte. Cette carte doit être produite à toute réquisition.

Article 6

1. L'obligation de renoncer à toute demande d'indemnité imposée aux Parties Contractantes en vertu de l'Article VIII de la Convention s'applique à la fois aux Quartiers Généraux Interalliés et à tout Etat Partie au présent Protocole intéressés.

2. Pour l'application des paragraphes 1 et 2 de l'Article VIII de la Convention:

- (a) Sont considérés comme biens appartenant à la Partie Contractante et utilisés par ses forces armées tous biens appartenant à un Quartier Général Interallié ou tous biens d'un Etat Partie au présent Protocole utilisés par un Quartier Général Interallié;
- (b) Est considéré comme dommage causé par un membre des forces armées de la Partie Contractante ou par un employé de ces forces, tout dommage causé par un membre d'une force ou d'un élément civil, tels qu'ils sont définis au paragraphe 1 de l'Article 3 du présent Protocole, ou par tout autre employé d'un Quartier Général Interallié;
- (c) Les dispositions du paragraphe 3 de l'Article VIII de la Convention s'appliquent à un Quartier Général Interallié considéré comme « Partie Contractante » aux termes dudit paragraphe.

3. Les demandes d'indemnités visées au paragraphe 5 de l'Article VIII de la Convention comprendront les demandes d'indemnité (autres que celles résultant de l'ap-

Article 5

Every member of an Allied Headquarters shall have a personal identity card issued by the Headquarters showing names, date and place of birth, nationality, rank or grade, number (if any), photograph and period of validity. This card must be presented on demand.

Article 6

1. The obligations to waive claims imposed on the Contracting Parties by Article VIII of the Agreement shall attach both to the Allied Headquarters and to any Party to this Protocol concerned.

2. For the purposes of paragraphs 1 and 2 of Article VIII of the Agreement,

- (a) property owned by an Allied Headquarters or by a Party to this Protocol and used by an Allied Headquarters shall be deemed to be property owned by a Contracting Party and used by its armed services;
- (b) damage caused by a member of a force or civilian component as defined in paragraph 1 of Article 3 of this Protocol or by any other employee of an Allied Headquarters shall be deemed to be damage caused by a member or employee of the armed services of a Contracting Party;
- (c) the definition of the expression "owned by a Contracting Party" in paragraph 3 of Article VIII shall apply in respect of an Allied Headquarters.

3. The claims to which paragraph 5 of Article VIII of the Agreement applies shall include claims (other than contractual claims and claims to which paragraphs 6 or

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

Artikel 5.

Ethvert medlem af et allieret hovedkvarter skal være i besiddelse af et af hovedkvarteret udstedt personligt identitetskort forsynet med fotografi og angivelse af fulde navn, fødselssted og -dato, nationalitet, rang eller grad, eventuelt stamnummer samt gyldighedsperiode. Dette kort skal forevises på forlangende.

Artikel 6.

1. De forpligtelser, der i henhold til overenskomstens art. VIII er pålagt de kontraherende parter til at frafalde erstatningskrav, skal påhvile både det allierede hovedkvarter og enhver i betragtning kommende deltager i denne protokol.

2. Ved anvendelsen af overenskomstens art. VIII stk. 1 og 2 skal:

(a) ejendom, der tilhører et allieret hovedkvarter eller en deltager i denne protokol, og som anvendes af et allieret hovedkvarter, anses som ejendom, der tilhører en kontraherende part og anvendes af dennes værn;

(b) skade forvoldt af et medlem af en styrke eller et civilt element — således som defineret i denne protokols art. 3 stk. 1 — eller af enhver anden funktionær ved et allieret hovedkvarter, anses som skade forvoldt af et medlem eller en funktionær tilhørende en kontraherende parts værn;

(c) bestemmelserne i overenskomstens art. VIII stk. 3 finde anvendelse på et allieret hovedkvarter, der vil blive anset som „kontraherende part“ i nævnte stykkes forstand.

3. Erstatningskrav, på hvilke overenskomstens art. VIII stk. 5 finder anvendelse, skal omfatte erstatningskrav (bortset fra kontraktmæssige krav og krav, på hvilke nævnte artikels stk. 6 og 7 finder anvendelse), der opstår som følge af handlinger eller undladelser, der må tilskrives en funk-

plication d'un contrat et que celles auxquelles les paragraphes 6 et 7 de cet Article sont applicables) du chef d'actes ou de négligences d'un employé du Quartier Général Interallié, ou de tout autre acte, négligence ou incident dont un Quartier Général Interallié est légalement responsable et qui ont causé, sur le territoire d'un Etat de séjour, des dommages à un tiers autre que l'une des Parties au présent Protocole.

Article 7

1. L'exonération d'impôts accordée en vertu de l'article X de la Convention aux membres d'une force ou d'un élément civil en ce qui concerne leurs traitements et émoluments s'applique, dans le cas du personnel d'un Quartier Général Interallié répondant aux définitions données dans les paragraphes 1 (a) et (b) (i) de l'Article 3 du présent Protocole, aux traitements et émoluments qui leur sont payés en cette qualité par la force armée à laquelle ils appartiennent ou par laquelle ils sont employés, sous réserve toutefois que l'exonération accordée en vertu de ce paragraphe aux membres ou employés en question ne s'applique pas à l'impôt mis en recouvrement par le pays dont ils ont la nationalité.

2. Les employés d'un Quartier Général Interallié appartenant aux catégories arrêtées par le Conseil de l'Atlantique Nord sont exonérés de l'impôt sur les traitements et émoluments qui leur sont versés en cette qualité par le Quartier Général Interallié. Toutefois, une Partie au présent Protocole pourra conclure avec le Quartier Général intéressé des arrangements permettant à ladite Partie de recruter et d'affecter au Quartier Général intéressé ses propres ressortissants (exception faite, si cette Partie le désire, de tout ressortissant ne résidant pas habituellement sur son territoire), devant faire partie du personnel du Quartier Général. Elle paiera dans ce cas les traitements

7 of that article apply) arising out of acts or omissions of any employees of an Allied Headquarters, or out of any other act, omission or occurrence for which an Allied Headquarters is legally responsible, and causing damage in the territory of a receiving State to third parties, other than any of the Parties to this Protocol.

Article 7

1. The exemption from taxation accorded under Article X of the Agreement to members of a force or civilian component in respect of their salaries and emoluments shall apply, as regards personnel of an Allied Headquarters within the definitions in paragraph 1 (a) and (b) (i) of Article 3 of this Protocol, to salaries and emoluments paid to them as such personnel by the armed service to which they belong or by which they are employed, except that this paragraph shall not exempt any such member or employee from taxation imposed by a State of which he is a national.

2. Employees of an Allied Headquarters of categories agreed by the North Atlantic Council, shall be exempted from taxation on the salaries and emoluments paid to them by the Allied Headquarters in their capacity as such employees. Any Party to the present Protocol may, however, conclude an arrangement with the Allied Headquarters whereby such Party will employ and assign to the Allied Headquarters all of its nationals (except, if such Party so desires, any not ordinarily resident within its territory) who are to serve on the staff of the Allied Headquarters and pay the salaries and emoluments of such persons from its own funds, at a scale fixed by it. The salaries and emolu-

tionær ved et allieret hovedkvarter, eller som følge af enhver anden handling, undladelse eller begivenhed, for hvilken et allieret hovedkvarter er retlig ansvarlig, og som på modtagerlandets territorium forvolder skade for tredie-
mand, som ikke er deltager i denne protokol.

Artikel 7.

1. Den skattefritagelse, der i henhold til overenskomstens art. X indrømmes medlemmer af en styrke eller et civilt element med hensyn til lønninger og emolumenter, skal for så vidt angår et allieret hovedkvarters personel, således som defineret i denne protokols art. 3 stk. 1 (a) og (b) (i), finde anvendelse på lønninger og emolumenter, der er udbetalt dem i deres egenskab af sådant personel af det værn, de tilhører eller er ansat ved; dog skal nærværende stykke ikke fritage noget sådant medlem eller funktionær for beskatning pålagt af det land, i hvilket den pågældende er statsborger.

2. De af Det nordatlantiske Råd fastsatte kategorier af funktionærer ved et allieret hovedkvarter skal fritages for beskatning af de lønninger og emolumenter, som et allieret hovedkvarter udbetaler dem i deres egenskab af sådanne funktionærer. Enhver deltager i nærværende protokol kan imidlertid indgå en aftale med det allierede hovedkvarter, hvorefter en sådan deltager ansætter og til det allierede hovedkvarter anviser alle de af dens statsborgere (dog, såfremt den pågældende deltager ønsker det, med undtagelse af sådanne, der ikke har sædvanlig bopæl indenfor dens territorium), som skal gøre tjeneste ved det allierede hovedkvarters stab, og af sine egne midler betaler lønninger og emolumenter til sådanne personer i henhold til en af denne deltager fastsat skala. De således ydede lønninger og emolumenter kan beskattes af den pågældende deltager, men skal fritages for beskatning af enhver anden deltager. Såfremt en sådan aftale indgås af nogen

et émoluments desdites personnes sur ses propres fonds, selon un barème déterminé par elle. Ces traitements et émoluments pourront faire l'objet d'une imposition de la part de la Partie en question mais ne pourront être imposés par une autre Partie. Si un arrangement de cette nature conclu par une des Parties au présent Protocole est par la suite modifié ou dénoncé, les Parties au présent Protocole ne seront plus obligées, en vertu de la première clause du présent paragraphe, d'exonérer de l'impôt les traitements et émoluments payés à leurs propres ressortissants.

Article 8

1. En vue de faciliter l'établissement, la construction, l'entretien et le fonctionnement des Quartiers Généraux Interalliés, ces Quartiers Généraux sont exonérés, dans toute la mesure du possible, des droits et taxes afférents aux dépenses supportées par eux dans l'intérêt de la défense commune et pour leur avantage officiel et exclusif, et chaque Partie au présent Protocole procédera à des négociations avec les Quartiers Généraux établis sur son territoire en vue de conclure un accord à cet effet.

2. Tout Quartier Général Interallié jouit des droits accordés à une force en vertu de l'Article XI de la Convention et ce, dans les mêmes conditions.

3. Les dispositions prévues aux paragraphes 5 et 6 de l'Article XI de la Convention ne s'appliquent pas aux nationaux de l'Etat de séjour, à moins que ces nationaux n'appartiennent aux forces armées d'un Etat Partie au présent Protocole autre que l'Etat de séjour.

4. L'expression « droits et taxes » employée dans cet Article ne comprend pas les taxes perçues en rémunération de services rendus.

ments so paid may be taxed by the Party concerned but shall be exempted from taxation by any other Party. If such an arrangement is entered into by any Party to the present Protocol and is subsequently modified or terminated, Parties to the present Protocol shall no longer be bound under the first sentence of this paragraph to exempt from taxation the salaries and émoluments paid to their nationals.

Article 8

1. For the purpose of facilitating the establishment, construction, maintenance and operation of Allied Headquarters, these Headquarters shall be relieved, so far as practicable, from duties and taxes, affecting expenditures by them in the interest of common defense and for their official and exclusive benefit, and each Party to the present Protocol shall enter into negotiations with any Allied Headquarters operating in its territory for the purpose of concluding an agreement to give effect to this provision.

2. An Allied Headquarters shall have the rights granted to a force under Article XI of the Agreement subject to the same conditions.

3. The provisions in paragraphs 5 and 6 of Article XI of the Agreement shall not apply to nationals of the receiving States, unless such nationals belong to the armed services of a Party to this Protocol other than the receiving State.

4. The expression "duties and taxes" in this Article does not include charges for services rendered.

deltager i nærværende protokol og senere ændres eller bringes til ophør, skal deltagerne i nærværende protokol ikke længere være forpligtet til i henhold til første punktum i nærværende stykke at fritage deres statsborgere for beskatning af de lønninger og emolumenter, der ydes dem.

Artikel 8.

1. For at lette allierede hovedkvarterers oprettelse, opførelse, vedligeholdelse og drift skal disse hovedkvarterer i videst mulige omfang fritages for afgifter og skatter, der berører udgifter, de afholder i det fælles forsvars interesse, og som anvendes til hovedkvarterernes tjenstlige formål og udelukkende kommer hovedkvartererne til gode, og enhver deltager i nærværende protokol skal optage forhandlinger med de allierede hovedkvarterer, der er oprettet på dets territorium, med henblik på at afslutte en overenskomst til denne bestemmelses gennemførelse.

2. Et allieret hovedkvarter skal have de rettigheder, der i henhold til overenskomstens art. XI indrømmes en styrke og på de samme betingelser.

3. Bestemmelserne i overenskomstens art. XI stk. 5 og 6 skal ikke finde anvendelse på modtagerlandets statsborgere, medmindre sådanne statsborgere hører under et værn tilhørende en anden deltager i denne protokol.

4. Udtrykket „afgifter og skatter“ i denne artikel omfatter ikke betaling, som opkræves for ydede tjenester.

Article 9

Sauf en cas de décision contraire du Conseil de l'Atlantique Nord:

- (a) Les avoirs acquis au moyen des fonds internationaux d'un Quartier Général Interallié sur son budget en capital qui cessent d'être nécessaires à ce Quartier Général seront liquides dans le cadre d'arrangements approuvés par le Conseil de l'Atlantique Nord et le produit de cette liquidation sera réparti entre les Parties au Traité de l'Atlantique Nord ou porté à leur crédit au prorata de leurs contributions aux dépenses en capital de ce Quartier Général. L'Etat de séjour aura priorité pour acquérir toute propriété immobilière ainsi liquidée sur son territoire, à condition qu'il n'offre pas des conditions moins avantageuses que celles proposées par un tiers;
- (b) Les terrains, bâtiments ou installations fixes mis à la disposition d'un Quartier Général Interallié par l'Etat de séjour sans aucune charge pour le Quartier Général (autre qu'une charge nominale) et cessant d'être nécessaires à ce Quartier Général, seront rendus à l'Etat de séjour, et toute plus ou moins-value des biens immobiliers fournis par l'Etat de séjour résultant de leur utilisation par ce Quartier Général sera déterminée par le Conseil de l'Atlantique Nord (prenant en considération toute loi de l'Etat de séjour applicable en l'occurrence) et répartie entre les Etats Parties au Traité de l'Atlantique Nord ou portée, soit à leur crédit, soit à leur débit, au prorata de leurs contributions aux dépenses en capital de ce Quartier Général.

Article 10

Chaque Quartier Général Suprême a la capacité juridique. Il a la capacité de contracter, d'acquérir et d'aliéner. Toutefois,

Article 9

Except in so far as the North Atlantic Council may decide otherwise,

- (a) any assets acquired from the international funds of an Allied Headquarters under its capital budget and no longer required by the Headquarters shall be disposed of under arrangements approved by the North Atlantic Council and the proceeds shall be distributed among or credited to the Parties to the North Atlantic Treaty in the proportions in which they have contributed to the capital costs of the Headquarters. The receiving State shall have the prior right to acquire any immovable property so disposed of in its territory, provided that it offers terms no less favourable than those offered by any third party;
- (b) any land, buildings or fixed installations provided for the use of an Allied Headquarters by the receiving State without charge to the Headquarters (other than a nominal charge) and no longer required by the Headquarters shall be handed back to the receiving State, and any increase or loss in the value of the property provided by the receiving State resulting from its use by the Headquarters shall be determined by the North Atlantic Council (taking into consideration any applicable law of the receiving State) and distributed among or credited or debited to the Parties to the North Atlantic Treaty in the proportions in which they have contributed to the capital costs of the Headquarters.

Article 10

Each Supreme Headquarters shall possess juridical personality; it shall have the capacity to conclude contracts and to

Artikel 9.

Forsåvidt Det nordatlantiske Råd ikke måtte træffe anden bestemmelse skal:

(a) ethvert aktiv erhvervet for et allieret hovedkvarters internationale midler afsat på dets kapitalbudget, og som hovedkvarteret ikke længere behøver, realiseres i overensstemmelse med en af Det nordatlantiske Råd godkendt ordning, og udbyttet skal fordeles imellem eller krediteres deltagerne i Den nordatlantiske Traktat i det forhold, hvori de har ydet bidrag til hovedkvarterets kapitaludgifter. Modtagerlandet skal have fortrinsret til at erhverve fast ejendom, der således realiseres på dets territorium, under forudsætning af, at det tilbyder vilkår, der ikke er mindre fordelagtige end de vilkår, der er tilbudt af trediemand.

(b) Grunde, bygninger eller faste installationer, der af modtagerlandet er stillet til et allieret hovedkvarters rådighed uden vederlag (eller kun for et nominelt vederlag), og som hovedkvarteret ikke længere behøver, tilbagegives modtagerlandet, og enhver værdiforøgelse eller -forringelse af den af modtagerlandet til rådighed stillede faste ejendom, der skyldes hovedkvarterets brug deraf, skal fastsættes af Det nordatlantiske Råd (under hensyntagen til modtagerlandets herhenhørende lovgivning) og fordeles imellem, krediteres eller debiteres deltagerne i Den nordatlantiske Traktat i det forhold, hvori de har ydet bidrag til hovedkvarterets kapitaludgifter.

Artikel 10.

Ethvert øverste hovedkvarter er en juridisk person; det skal kunne indgå kontrakter samt erhverve og afhænde ejendom. Modtagerlandet kan imidlertid gøre udøvelsen af denne ret betinget af særftaler mellem dette

l'Etat de séjour peut soumettre l'exercice de cette capacité à des accords particuliers entre lui-même et le Quartier Général Suprême ou tout Quartier Général subordonné agissant au nom du Quartier Général Suprême.

Article 11

1. Sous réserve des dispositions de l'Article VIII de la Convention, un Quartier Général Suprême peut ester en justice, tant en demandant qu'en défendant. Toutefois, il pourra être convenu entre le Quartier Général Suprême ou tout Quartier Général Interallié subordonné autorisé par lui, d'une part, et l'Etat de séjour, d'autre part, que ce dernier lui sera subrogé devant les tribunaux de cet Etat pour l'exercice des actions auxquelles le Quartier Général sera Partie.

2. Aucune mesure d'exécution ou tendant soit à l'appréhension, soit à la description de biens ou fonds, ne peut être prise contre un Quartier Général Interallié, si ce n'est aux fins définies au paragraphe 6 (a) de l'Article VII et à l'Article XIII de la Convention.

Article 12

1. Pour le fonctionnement de son budget international, un Quartier Général Interallié peut détenir des devises quelconques et avoir des comptes en n'importe quelle monnaie.

2. Les Parties au présent Protocole, à la demande d'un Quartier Général Interallié, faciliteront les transferts entre les pays des fonds de ce Quartier Général et la conversion de toute devise détenue par un Quartier Général Interallié en une autre devise quelconque lorsque ces opérations seront nécessaires pour répondre aux besoins d'un Quartier Général Interallié.

acquire and dispose of property. The receiving State may, however, make the exercise of such capacity subject to special arrangements between it and the Supreme Headquarters or any subordinate Allied Headquarters acting on behalf of the Supreme Headquarters.

Article 11

1. Subject to the provisions of Article VIII of the Agreement, a Supreme Headquarters may engage in legal proceedings as claimant or defendant. However, the receiving State and the Supreme Headquarters or any subordinate Allied Headquarters authorised by it may agree that the receiving State shall act on behalf of the Supreme Headquarters in any legal proceedings to which that Headquarters is a party before the courts of the receiving State.

2. No measure of execution or measure directed to the seizure or attachment of its property or funds shall be taken against any Allied Headquarters, except for the purposes of paragraph 6 (a) of Article VII and Article XIII of the Agreement.

Article 12

1. To enable it to operate its international budget, an Allied Headquarters may hold currency of any kind and operate accounts in any currency.

2. The Parties to the present Protocol shall, at the request of an Allied Headquarters, facilitate transfers of the funds of such Headquarters from one country to another and the conversion of any currency held by an Allied Headquarters into any other currency, when necessary to meet the requirements of any Allied Headquarters.

F. t. l. vedr. overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker m. v.

og det øverste hovedkvarter eller et underordnet allieret hovedkvarter der handler på det øverste hovedkvarters vegne.

Artikel 11.

1. Under forbehold af bestemmelserne i overenskomstens artikel VIII kan et øverste hovedkvarter optræde som sagsøger eller sagsøgt i retssager. Det kan imidlertid aftales mellem det øverste hovedkvarter eller et af dette bemyndiget underordnet allieret hovedkvarter og et modtagerland, at modtagerlandet skal handle på det øverste hovedkvarters vegne i retssager, i hvilke hovedkvarteret er part ved modtagerlandets domstole.

2. Intet tvangsfuldbyrdelsesskridt eller forholdsregler, der tilsigter beslaglæggelse af eller arrest i ejendom eller midler, kan tages mod et allieret hovedkvarter undtagen forsåvidt angår de i overenskomstens artikel VII stk. 6 (a) og artikel XIII omhandlede formål.

Artikel 12.

1. Et allieret hovedkvarter kan af hensyn til gennemførelsen af sit internationale budget besidde valuta af enhver art og disponere over konti i en hvilken som helst valuta.

2. Deltagerne i nærværende protokol skal efter anmodning fra et allieret hovedkvarter lette overførsler af et sådant hovedkvarters midler fra et land til et andet og ombytning af enhver valuta, som et allieret hovedkvarter besidder, til en hvilken som helst anden valuta, når det er nødvendigt for at imødekomme et allieret hovedkvarters behov.

Article 13

Les archives et autres documents officiels d'un Quartier Général Interallié conservés dans les locaux affectés à ce Quartier Général ou détenus par tout membre de ce Quartier Général dûment autorisé sont inviolables sauf au cas où le Quartier Général aurait renoncé à cette immunité. A la demande de l'Etat de séjour et en présence d'un Représentant de cet Etat, le Quartier Général vérifiera la nature des documents, afin de constater s'ils sont couverts par l'immunité visée au présent Article.

Article 14

1. Tout ou partie du présent Protocole ou de la Convention peut, par décision du Conseil de l'Atlantique Nord, être appliqué à tout Quartier Général militaire international ou à toute organisation militaire internationale (n'entrant pas dans les définitions figurant aux paragraphes (b) et (c) de l'Article 1 du présent Protocole) institués en vertu du Traité de l'Atlantique Nord.

2. Lorsque la Communauté Européenne de Défense sera créée, le présent Protocole pourra être appliqué aux membres du personnel des Forces Européennes de Défense attachés à un Quartier Général Interallié et à leurs personnes à charge, dans des conditions à fixer par le Conseil de l'Atlantique Nord.

Article 15

Toute contestation entre les Parties à ce Protocole ou entre elles et un Quartier Général Interallié sur l'interprétation ou l'application du présent Protocole est réglée par négociations entre les Parties intéressées sans recours à une juridiction extérieure. Sauf dans les cas où le présent Protocole ou la Convention contiennent une disposition contraire, les contestations qui ne peuvent pas être réglées par négociations directes sont portées devant le Conseil de l'Atlantique Nord.

Article 13

The archives and other official documents of an Allied Headquarters kept in premises used by those Headquarters or in the possession of any properly authorised member of the Headquarters shall be inviolable, unless the Headquarters has waived this immunity. The Headquarters shall, at the request of the receiving State and in the presence of a representative of that State, verify the nature of any documents to confirm that they are entitled to immunity under this Article.

Article 14

1. The whole or any part of the present Protocol or of the Agreement may be applied, by decision of the North Atlantic Council, to any international military Headquarters or organisation (not included in the definitions in paragraphs (b) and (c) of Article 1 of this Protocol) which is established pursuant to the North Atlantic Treaty.

2. When the European Defence Community comes into being, the present Protocol may be applied to the personnel of the European Defence Forces attached to an Allied Headquarters and their dependents at such time and in such manner as may be determined by the North Atlantic Council.

Article 15

All differences between the Parties to the present Protocol or between any such Parties and any Allied Headquarters relating to the interpretation or application of the Protocol shall be settled by negotiation between the parties in dispute without recourse to any outside jurisdiction. Except where express provision is made to the contrary in the present Protocol or in the Agreement, differences which cannot be settled by direct negotiation shall be referred to the North Atlantic Council.

Artikel 13.

Et allieret hovedkvarters arkiv og andre officielle aktstykker, som opbevares i lokaler, der anvendes af et sådant hovedkvarter, eller som befinder sig hos et behørigt bemyndiget medlem af hovedkvarteret, skal være ukrænkelige medmindre hovedkvarteret måtte have givet afkald på denne immunitet. På modtagerlandets anmodning skal hovedkvarteret i nærværelse af en repræsentant for dette land bekræfte dokumenternes natur for at fastslå, om de er berettiget til immunitet i henhold til denne artikel.

Artikel 14.

1. Det nordatlantiske Råd kan beslutte, at nærværende protokol eller overenskomsten helt eller delvis skal finde anvendelse på ethvert i henhold til Den nordatlantiske Traktat oprettet internationalt militært hovedkvarter eller international militær organisation (som ikke omfattes af definitionerne i denne protokols artikel 1 (b) og (c)).

2. Når Det europæiske Forsvarsfællesskab er oprettet, kan nærværende protokol bringes til anvendelse på personel fra de europæiske forsvarsstyrker tilknyttet et allieret hovedkvarter og på dette personels pårørende fra det tidspunkt og på den måde, som Det nordatlantiske Råd måtte bestemme.

Artikel 15.

Alle uoverensstemmelser mellem deltagerne i nærværende protokol eller mellem sådanne deltagere og et allieret hovedkvarter vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af protokollen skal afgøres ved forhandling mellem de uenige parter uden rekurs til nogen udenforstående myndighed. Med undtagelse af de tilfælde, hvor der i nærværende protokol eller i overenskomsten foreligger anden udtrykkelig bestemmelse, skal uoverensstemmelser, der ikke kan afgøres ved direkte forhandling, henvises til Det nordatlantiske Råd.

Article 16

1. Les Articles XV et XVII à XX de la Convention sont applicables dans le cas du présent Protocole comme s'ils en faisaient partie intégrante, mais dans des conditions telles que le présent Protocole pourra être révisé, suspendu, ratifié, signé, dénoncé ou reconduit conformément à ces dispositions indépendamment de la Convention.

2. Le présent Protocole pourra être complété par des accords bilatéraux entre l'Etat de séjour et un Quartier Général Suprême; les autorités d'un Etat de séjour et un Quartier Général Suprême pourront convenir de donner effet par des dispositions administratives, avant la ratification, à toute disposition du présent Protocole ou de la Convention que l'Etat de séjour aura décidé d'appliquer.

En foi de quoi les plénipotentiaires soussignés ont signé le présent Protocole.

Fait à Paris, le 28 août 1952, en anglais et en français, les deux textes faisant également foi, en un simple exemplaire qui restera déposé dans les archives du Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique en transmettra des copies authentiques à tous les Etats signataires et adhérents.

Pour le Royaume de Belgique:

ANDRE DE STAERCKE.

Pour le Canada:

A. D. P. HEENEY.

Pour le Royaume de Danemark:

SANDAGER JEPPESEN

Pour les Etats-Unis d'Amérique:

WILLIAM H. DRAPER, JR.

Article 16

1. Articles XV and XVII to XX of the Agreement shall apply as regards the present Protocol as if they were an integral part thereof, but so that the Protocol may be reviewed, suspended, ratified, acceded to, denounced or extended in accordance with those provisions independently from the Agreement.

2. The present Protocol may be supplemented by bilateral agreement between the receiving State and a Supreme Headquarters and the authorities of a receiving State and a Supreme Headquarters may agree to give effect, by administrative means in advance of ratification, to any provisions of this Protocol or of the Agreement as applied by it.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Protocol.

Done in Paris this 28th day of August 1952, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single original which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the signatory and acceding States.

For the Kingdom of Belgium:

For Canada:

For the Kingdom of Denmark:

For the United States of America:

Artikel 16.

1. Overenskomstens artikel XV samt artiklerne XVII til XX skal finde anvendelse på nærværende protokol, som var de en uadskillelig bestanddel heraf, men således at protokollen kan revideres, suspenderes, ratificeres, tiltrædes, opsiges eller udvides i overensstemmelse med disse bestemmelser uafhængigt af overenskomsten.

2. Nærværende protokol kan suppleres ved tosidig overenskomst mellem modtagerlandet og et øverste hovedkvarter; et modtagerlands myndigheder og et øverste hovedkvarter kan aftale, at de forinden ratificering ad administrativ vej vil sætte de bestemmelser i nærværende protokol eller i overenskomsten, som modtagerlandet har besluttet at anvende, i kraft.

Til bekræftelse heraf har de nedenfor anførte befuldmægtigede underskrevet nærværende protokol.

Udfærdiget i Paris den 28. august 1952 på engelsk og fransk, begge tekster af lige gyldighed, i et enkelt eksemplar, som skal deponeres i Amerikas forenede Staters regerings arkiver. Amerikas forenede Staters regering skal tilstille bekræftede genpartier heraf til alle lande, der har undertegnet eller tiltrådt protokollen.

For Kongeriget Belgien:
ANDRE DE STAERCKE.

For Canada:
A. D. P. HEENEY.

For Kongeriget Danmark:
SANDAGER JEPPESEN.

For Amerikas forenede Stater:
WILLIAM H. DRAPER, JR.

Pour la France:

For France:

HERVE ALPHAND.

Pour le Royaume de Grèce:

For the Kingdom of Greece:

P. PIPINELIS.

Pour l'Islande:

For Iceland:

GUNNLAUGUR PETURSSON.

Pour l'Italie:

For Italy:

A. ROSSI-LONGHI

Pour le Grand-Duché de Luxembourg:

For the Grand Duchy of Luxembourg:

G. HEISBOURG.

Pour le Royaume de Norvège:

For the Kingdom of Norway:

S. CHR. SOMMERFELT.

Pour le Royaume des Pays-Bas:

For the Kingdom of the Netherlands:

A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH-STACHOUWER.

Pour le Portugal:

For Portugal:

H. CALDEIRA QUEIROZ.

Pour le Royaume-Uni de Grande-
Bretagne et d'Irlande du Nord:For the United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland:

FR. HOYER MILLAR.

Pour la Turquie:

For Turkey:

TAHA CARIN.

For Frankrig:

HERVE ALPHAND.

For Kongeriget Grækenland:

P. PIPINELIS.

For Island:

GUNNLAUGUR PETURSSON.

For Italien:

A. ROSSI-LONGHI.

For Storhertugdømmet Luxembourg:

G. HEISBOURG.

For Kongeriget Norge:

S. CHR. SOMMERFELT.

For Kongeriget Nederlandene:

A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH-STACHOUWER.

For Portugal:

H. CALDEIRA QUEIROZ.

For Det forenede Kongerige Storbritannien og Nord-Irland:

FR. HOYER MILLAR.

For Tyrkiet:

TAHA CARIN.
